TOPLUMSAL KURTULUŞ

AYLIK TEORİK - PRATİK SOSYALİST DERGİ

BEŞİNCİ YIL
SAYI: 52-53
ŞUBAT-MART
1992
10.000 TL (KDV'li)

RADİKAL SOLUN BİRLİK TARTIŞMASI

Yalçın Küçük, Ertuğrul Kürkçü, Hamza Yalçın, Rıza Erdoğan, Kenan Kalyon, Kemal Saruhan, Mehmet Güneş, Mustafa Kaçaroğlu, Ayşe Hülya Özzümrüt, İhsan Çaralan, Eşber Yağmurdereli

BU SAYIMIZ

Bu sayımızı 52-53, iki ay bir arada hazırladık. Bunun nedeni, Radikal Sol'un birlik konusundaki tartışmasının Yeni Ülke Gazetesi'nde yayınlanmasının bitmesini beklememizdi. Yeni Ülke'de özetleri yayınlanan tartışmayı, tarihsel bir belge niteliğinde olduğundan tam metin olarak hazırladık. İlgiyle okunacağını umuyoruz. Sadece okumakta değil, bu tartışmanın devamının gelmesi, somut adımların atılmasını bekliyor, bu konuda bize düşenin yapılacağını duyuruyoruz. Tartışma'ya ilişkin kimi tepkiler gelmeye başladı. SP, HEP'le birlik olanakları için görüşmeler başlatma girişiminde bulundu, konuya ilişkin sayfalarımızda değerlendirme bulacaksınız.

Burada kısaca değineceğim ilk tepki İktidar Gazetesi'nde yer alanı. İktidar'ın değerlendirme ve polemiğine ilişkin tartışmalar sürer. Burada şu kadarını söyleyebiliriz: İktidar 'çevresi' eşitsiz gelişmeyi görmek istemiyor ya da görmüyor. Marksizm'in merkezinden konuştuklarını düşünüyor olmalılar. Onlara ortodoksluğu yakıştırabiliriz. Haklı olabilirler, Kürdistan 'henüz' toplumsal formasyon açısından 'geri'dir. Bekleyelim, şöyle ya da böyle, hele biraz ilerlesin, sonra ilgilenirler ya da hele bir kendileri iktidara gelsinler, sosyalist fetihçilerimiz atlarına atlayıp Kürdistan'ı da kurtarırlar. Programları da buna müsaittir. İktidar, boşveriyor Kürdistan'ı, yoksa ortodoksluk elden gidecek!

Devlet iç savaşı tırmandırıyor, 2000'e Doğru muhabirinden sonra Yeni Ülke muhabiride katledildi, şiddetle kınıyoruz.

Bu sayımızda künyemizde değişiklikler var. Genç yoldaşımız Kadir Güven Yazıişleri sorumluluğunu üstleniyor. Kendisine başarılar diliyorum.

Ankara büromuzun adresinde de küçük bir değişiklik oldu. Eski büromuzu daha verimli bir dizgi servisine dönüştürdük, bu sayımız da burada, Şubat Ajans'ta hazırlandı. Bundan sonra teknik olarak daha kaliteli ve daha hızlı çıkmayı bekliyoruz. Ankara büromuz aynı binada 19 no'ya taşındı.

Avrupa temsilciliğimiz değişti, bu değişikliğin nedenini 13. sayfamızdaki Açıklama'da bulabilirsiniz, ayrıca Avrupa'da erozyon sürüyor; Danimarka temsilcimiz Fadıl Ölmez, uzun süre kaygısını çektiği kitabı 'Toplumsal Kurtuluş Notları'nın çıktığını öğrendiği telefon konuşmamızda, kendisini, ilk baharda emekli edeceğini, "artık bıktım, yoruldum, politikayı da bırakıyorum" sözleriyle ilan etti. Bir boyutuyla üzücü olan bu tür durumlar özünde anlaşılırdır.

Mücadele topraktadır ve yeni kuşakların omuzunda daha da yükselecektir, buna inanıyor, inanmaktan öte somutluğunu yaşıyoruz.

Gelecek sayımızda buluşmak üzere... Dostlukla...

Nejdet Kanbir

TOPLUMSAL KURTULUŞ
aylık teorik-pratik sosyalist dergi

Beşinci Yıl, Sayı: 52-53
Şubat-Mart 1992

Sahibi: Şevki Ömeroğlu
Genel Koordinatör: Çelik Bilgin
Genel Yayın Yönetmeni: Nejdet Kanbir
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Kadir Güven

Merkez: Büyük Reşit Paşa Cad. 40/4 Beyazıt / İstanbul
Telefon: 513 84 29
Ankara Bürosu: Konur Sokak 73/19 Ankara
Telefon: 425 93 78
Avrupa Temsilciliği: İ. KILINÇ
Poste Restante Paris Bonne Nouvelle
75010 Paris, France

Banka Hesap No: 378760 Ş.ÖMEROĞLU
İşbankası Cağaloğlu
Abone Koşulları: Yurtiçi Yıllık: 100 bin TL
Posta Çeki Numarası: 324663 Nejdet Kanbir İstanbul
Yurtdışı: Yıllık 80 DM
Yurtdışı aylık: **Almanya:** 10 DM
İsviçre: 10 SF
Fransa: 28.5 FF

Döviz Tevdiat Hesap No: 3112141 Ş. Ömeroğlu
İşbankası Cağaloğlu-İstanbul

Basıldığı Yer: Aydınlar Matbaacılık 552 86 14
Teknik Hizmetler: Şubat Ajans, Konur Sokak 73/9
Tel: 425 00 75 Ankara

İÇİNDEKİLER

3- Yorumlarıyla Olaylar:
Düzenin Ahlakı:
* "Ahlaklılar Ahlaksızdır"
* Ünal Erkan Kürdistan'a Genel Vali
İç Savaş Kızışıyor
* "Yani Demirel"
* SHP: Genscher Partisi
* Çetin Özbayrak Gizli Deli mi?
Yoksa Hürriyet Lahana Turşusu mu Satıyor?
* Solda Birlik
* Hürriyet Gazetesi Hedef Gösteriyor
* Döneklerin ve Burjuvaların Marx Övgüsü
* Kapitalistler Moskovaya
* Moskova'da Grevdeki
Türkiyeli İşçilere Destek
* Murat Belge Öyküleri
* Bir 'Münferit Olay' Daha

13- Açıklama
14-*Küba Halkıyla Dayanışma Girişimi*
Mektup: 1
15- Kendimizi Yenilemeliyiz
Yalçın Küçük
17- İttifak Sürerse HEP Gelişmez
İsmail Beşikçi -Ropörtajlar
20- Bir Kez Daha SP ve Teori
S. Dönmez
23- Kuşatılmış Kürdistan
Y. K
24- Yeni Bir Dergi: **Barikat**
25-."Devrimci Evlilikler"
Nuray Bayındır
26- GAP Üzerine Bir Tartışma
Orhan Kurtoğlu

27- Radikal Solun Birlik Tartışması
Yalçın Küçük, Ertuğrul Kürkçü,Hamza Yalçın, Rıza Erdoğan, Kenan Kalyon, Kemal Saruhan, Mehmet Güneş, Mustafa Kaçaroğlu, Ayşe Hülya Özzümrüt, İhsan Çaralan, Eşber Yağmurdereli

TOPLUMSAL KURTULUŞ'UN BEŞ YILI

Sahibi:	Genel Müdür:	Genel Koordinatör:	Genel Yayın Yönetmeni:	Yazıişleri Müdürü:
Bilgesu Erenus	Hasan Akgüç	M. Emin Sert	Erhan Tezgör	Servet Ulusoy
Yalçın Küçük	Şevki Ömeroğlu	Abdullah Keskin	İlhan Akalın	Orhan Gökdemir
Ahmet Zengin		Çelik Bilgin	Onur Erk	Felemez Ak
Şevki Ömeroğlu			Candan Baysan	İlhan Akalın
			Nejdet Kanbir	H. Kaya Eker
				Metin Ağaçgözgü
				Sedat Yılmaz
				Hasan Kara
				Nejdet Kanbir
				Kadir Güven

I DÜZENİN AHLAKI: "AHLAKLILAR AHLAKSIZDIR"

Bu ülkede ahlaklı olmak zorlaşmış ve ahlaklılar azalmıştır.
Devlet başkanının bütün danışmanları hakkında yolsuzluk iddiaları var.
Özal'ın iki oğlu hakkında nüfuz suistimali iddiaları var.
Özal'ın büyük oğlu ile tartışma içinde bulunan Yekta Okur şüpheli bir biçimde ölüyor.
Özal'ın eşi her zaman dedikodu konusudur.
Başbakan Demirel'in yeğeni Yahya her zaman haksız kazanç iddialarıyla karşı karşıyadır.
Demirel'in birinci bakanı Cavit Çağlar sürekli yolsuzluk iddialarıyla karşı karşıyadır.
Demirel'in yıldızı Tansu Çiller, yolsuzlukiddialarıyla karşı karşıyadır.
İnönü'nün yıldızı kadın bakan Güler İleri, yolsuzluk iddiaları karşısında görevinden ayrılmıştır.
İstanbul barlarında çamur içinde çıplak kadın güreşleri yapılmaktadır.
Büyük kentlerin ana caddeleri genç kız ve erkek fahişelerin iş yerleri haline gelmiştir.

Bu düzen tıkanmıştır.

Bu düzende yaratıcı düşünce durmuş ve kurumuştur.

Bu düzen, insanlarını sürüleştirmektedir.

Herkes herkese benzemektedir.

Bu düzende ahlaklılar azalmaktadır.

Bu düzenin yeni ahlakı vardır: "Ahlaklılar, ahlaksızdır." Bu düzen ahlak anlayışını tersine çevirmiştir. Bu düzende yolsuzluk yapmamak ahlaksızlıktır. Yolsuzluk iddia ve söylentileri kimseyi rahatsız etmemektir.

Özal ailesi, sürekli yolsuzluk iddiaları ve "aile dışı" dedikodularının konusudur. Turgut Özal'ın bütün danışmanları yolsuzluk iddialarıyla karşı karşıya bulunmaktadır. Özal'ın yakınları, işadamları Edes ve Koçak büyük banka yolsuzluklarının kahramanıdırlar. Turgut Özal'ın müslüman ve kadın elini tutmayı, bir kadınla tokalaşmayı haram sayan kardeşi eski devlet memuru Korkut Özal, Türkiye'nin büyük petrol ve rafineri zenginidir.

ÇANKAYA AİLESİ

Çankaya Ailesi her türlü dedikodu kaynağıdır. Semra Özal'ın yakını kadınlar hep bir gülümseme ile sözkonusu edilebilmektedir. Oğulları, çok hızlı bir biçimde zengin olmuşlardır. Küçük oğlan borsacı ve büyük oğlan ise her türlü iş yapmakla ünlüdür.

Büyük oğlan Ahmet, Türkiye'nin ilk özel televizyonunun ortağı sayılmıştır. Partisi hükümetten uzaklaşınca bu özel televizyonun diğer ortağı büyük oğul Özal'ı ortaklıktan uzaklaştırmıştır. Bu uzaklaştırma içinde bu özel televizyonun genel müdürü, tahmin ettiği gün ve çok kuşkulu bir biçimde ölmüştür.

İş çevrelerinde kuşkulu ölümler olmaktadır.

Star televizyonunun yöneticisi Yekta Okur, kuşkulu bir ölümle hayatını yitirmiştir.

Çetin Emeç'in ölümünü de sağ-sol çatışması olarak görmek zordur.

DEMİREL YAKINLARI

Uğur Mumcu ve Altan Öymen, şöhretlerini biraz da Demirel yakınlarının yolsuzluklarını yazmaya borçludurlar. Demirel, ünlü mobilya yolsuzluğunun kahramanıdır ve uzun yıllar İsviçre'de yaşamak zorunda kalmıştır.

Demirel'in birinci bakanı Cavit Çağlar, sürekli yolsuzluk iddiaları karşısındadır. Cavit Çağlar, Demirel'in prestijinin en zayıf olduğu zaman Demirel gelmemesi halinde iflas edeceği yaygın bir görüştür. Şimdi durumunu düzelttiği ifade edilmektedir.

Tansu Çiller, Demirel'e bağlılığını açıklayan ilk üniversite öğretim üyesidir. Kendisi ve soyadını verdiği kocası çeşitli yolsuzluk iddialarıyla karşı karşıyadır. Bunun dışında Meclis dışında Meclis Başkanı Hüsamettin Cindoruk, işadamı politikacıların bakan yapılmasına şiddetle karşı çıkmıştır. Kendi partisinden bazı kimseleri yolsuzlukla suçlamıştır.

TÜRKİYE'NİN YÜZÜNÜN DERİSİ

Türkiye'nin yüzünün derisi köseleleşmiştir.

Kimsenin yolsuzluk iddialarına aldırış ettiği yoktur.

İnönü'nün kadın bakanı İleri, bakan olur olmaz "asalet" kazanarak babasının ölümü için yarım milyara yakın ilan harcaması yapabilmiştir. Bunların kamu fonlarından ödendiği sonradan anlaşılmıştır.

Kamu, bunların, kamu fonlarından ödenmesine karşı çıkmıştır.

Asıl karşı çıkılması gereken mütevazi bir kasaba eczacısının çarşaf çarşaf ölüm ilanı vermesidir. Kimse buna aldırmamakta-

dır. Gösteriş, ahlaksızlıkla birleşmiştir.

Yakınlarının birisini ANAP bakanı Özdağlar'a rüşvet veren ve bu nedenle Özdağlar'ın bakanlıktan olarak, hapse girmesini neden olan Erdal İnönü, kamu fonlarını ölüm ilanlarına harcayan kadın bakanını istifaya zorlayarak bu çirkin durumun üstünü örtmüştür.

ÇAMURDA GÜREŞEN ÇIPLAK KADINLAR

Ahlak, ahlaksızlıktır.

Artık büyük kentlerin ana caddeleri genç kız ve genç erkek fahişelerin işyeri olmuştur.

Anacadde üzerinde otomobillerle fahişe alınmakta ve otomobiller otel olarak kullanılmaktadır. Bazan genç kızların, ana caddeden aldıkları müşterileri işadamlarına kızarak ıssız bir yerde çırıl çıplak bıraktıkları da olmaktadır; gazeteler, işadamlarının bazı isteklerine kızan fahişe kızların, müşterilerini soyduktan sonra otomobilden inmesini sağlayarak otomobili alıp gittiklerini yazmaktadır.

İstanbul'un varlıklı genç aile kızlarının gece yarılarında İstanbul'un ünlü diskoteklerine girebilmek için soğukta ve nerede ise çıplağa yakın giysilerle kuyruk olduğunu gösteren resimler basmaktadır.

Birinci Dünya Savaşı'nda sonra İstanbul erkeklerinin gönlünü eden Rus kadınları, Sovyet sisteminin çözülüşünden sonra, tekrar İstanbul'u işyeri seçmiştir. Romen kızlarına ilave olarak Rus kızları, İstanbul fahişe piyasasında damping yapmaktadırlar.

Son keşif, barlarda Nataşa ve Melisa adlı kızların çırıl çıplak çamur güreşi yapmalarıdır. Gazete haberlerinde göre bu güreşlerden Nataşa ve Melisa altı yüzer bin lira alıyorlar.

Gelir dağılımı sonsuz bozulmuştur. Yolsuzluklar artmıştır. Ahlak, ortadan kalkıyor. Sefalet ve fuhuş büyük kentlere damgasını vuruyor.

Düzenin ahlakı, ahlaksızlıktır.

Artık bu düzende ahlaklı olmak zordur. ■

Pompei'nin Son Günleri

Dürüst Tepki

Emin ÇÖLAŞAN

Çamur banyosu

DİĞER utanç verici gösteriler herhalde kanıksandı ki, İstanbul'da bir gece kulübü şimdi yeni bir atraksiyon başlatmış. Gazetelerde okudum ve resimlerini gördüm. Şişirilmiş bir plastik havuz piste seriliyor. İçine çamur dolduruluyor... Ve belden yukarısı çıplak iki güzel kız, bu çamurun içinde güreş tutuyor.

Kızların ismi **Melisa** ve **Nataşa** imiş. Acaba gerçek isimleri mi, yoksa takma isim mi, bilemem! Bu çamur güreşinden gecede adam başı 600 bin lira alıyorlarmış.

Alkolün etkisiyle kendinden geçen baygın bakışlı erkek müşteriler, cinsellik dolu bu güreşi büyük bir zevkle izliyormuş. Gazinonun işletmecisi olan çıplak **"Sanatçı"** hanım, **"Amacımız Paris gecelerini İstanbul'a taşımak"** demiş. Zaten bir eksiğimiz o kalmıştı. Bir de Paris gecelerini İstanbul'a taşıyabilsek, bütün sorunlarımız bir anda bitecek!

Türkiye bir acayip oldu sevgili okuyucularım. Şu gece âlemine baktığınızda bir sürü tip görüyorsunuz. Bunların çoğu, bu ülkeye beş kuruşluk katkıda bulunmadan krallar gibi yaşayan haramzadeler. Gece kulüpleri, lüks otel ve lokantalar, diskotekler, çıplak mankenli defileler, gazinolar hep bunlarla dolu.

Altlarında son model arabalar, bir gecede milyonları yiyorlar. Türkiye öyle bir duruma geldi ki, kişi başına bir milyon liranın yetmediği ıstakoz sofraları kuruluyor... Ve bu gibi yerler, tıklım tıklım dolu. Önceden yer ayırtarak gidiyorsunuz.

Kimdir bu vur patlasın çal oynasın âleminin müşterileri? Kaç para vergi vermektedir bu adamlar?.. Çoğu asalak! Havadan kazanıyorlar, vergi vermiyorlar. Veren de, devlete sadaka mahiyetinde üç beş kuruş veriyor. Kimse bunların üzerine gitmiyor. Onları televizyonda ve basında izliyorsunuz. Her şeyleri yurt dışından!..

Aralarında yolsuzluk yapıp devleti soyanlar, personelini sömürüp onların sırtından milyarları götüren işadamları, fifoş hanımlar, minnoş hanımlar, burma bıyıklı ve gözleri rimelli ünlü eşcinseller, ahlaksızlar, yozlaşmış tipler, vurguncular, kibar hırsızlar ve ne ararsanız var.

Türkiye'nin kaymağını, işte bunlar yiyor.

Hangi partinin iktidarda olduğu, hiç önemli değil. Bunlar, sızma harekâtını en iyi bilen kimseler. İktidar değişikliği, onları asla etkilemiyor. Yeni iktidara hemen nüfuz ediyorlar. Şimdi hepsi, SHP ve DYP'ye yamandı!

Geçmiş yıllarda, **"Namus, haysiyet"** gibi kavramların bir önemi vardı. Artık o kavramlar da yok olup gidiyor. Adamın hırsızlığı ortaya çıkıyor, devleti ve milleti nasıl soyduğu belgelerle kanıtlanıyor ama omuzları bizden daha dik dolanıyor ortalıkta!.. Ve bütün kapılar, bu hacıyatmazlara açılıyor. Bütün olanaklar, onların önüne seriliyor... Çünkü devir bu hacıyatmazların, iki ayaklı farelerin, yamyamların, her türlü ahlak anlayışını bir yana bırakmış olan şerefsizlerin devri. Bunlar makbul ve muteber adamlar!..

Adam, hepinizin tanıdığı ünlü biri. Seveni de çok. Kendisine hiç yakışmayacak bir biçimde dümencilik yapıp devletin parasını cebe atmış. Bu olay basına yansımış, yazılıp çizilmiş ve o kurum bile bu arkadaşın görevine son vermiş. İş mahkemeye intikal etmiş...

Telefonlar geliyor... **"Valla iyi olmadı. Ne güzel işler yapıyordu"** deniliyor.

"Aman efendim, adam güzel şeyler yaptı. İş yapıyorsa, birazcık çalıversin. Ne çıkar yani bundan?.."

Bu sözü **-ne acıdır ki-** sık sık duyuyorum ve tüylerim diken diken oluyor.

Karnı tok olan kesim, devleti ve milleti soyanlara genelde hoşgörüyle bakıyor... Çünkü milleti şeytanın aklına gelmeyecek yöntemlerle soyanlar, o kesimle iç içe! Birbirleriyle özdeşleşmişler.

İstanbul gece hayatının en son numarası, çıplak kızları çamurda güreştirmekmiş! Türkiye, tıpkı o gece kulübünde güreş tutan kızlar gibi önce soyuldu, sonra çamura bulandı. Milyonlarca gariban insanımız o çamurun, çirkefin ve pisliğin içinde boğuluyor. Varsın boğulsunlar!.. **Belli** bir kesim çılgınca yaşıyor, eğleniyor, ıstakoz sofralarında yiyor ya!.. Gerisi dert mi yani?

Hürriyet, 12 Şubat 1992

II ÜNAL ERKAN KÜRDİSTAN'A GENEL VALİ: İÇ SAVAŞ KIZIŞIYOR

Ünal Erkan, eylülist darbenin en ünlü polis şeflerindenİstanbul Emniyet Müdürü Şükrü Balcı'nın yetiştirmesidir. Şükrü Balcı'nın son derece zengin olduğu ve tır filoları edindiği konusunda iddialar bulunuyor. Eylülist darbe sonrası hükümetler, Şükrü Balcı'nın yerini saklıyorlar. Amerikancı bir polistir; Amerika'ya gönderildiği ileri sürülüyor.

ÜNAL ERKAN GRAFİĞİ

Ünal Erkan polis koleji mezunudur. Eylülist darbe sırasında Ankara ve İstanbul'da görev yapmış, Ankara ve İstanbul emniyet Müdürlüklerinde bulunmuştur. Ünal Erkan'ı İstanbul Emniyet Müdürlüğü görevinden almak zorunda kalıyor. Ancak yapmış olduğu "hizmetleri" gözönüne alarak Edirne'ye vali yapıyor. Ünal Erkan, vali olan ilk polis memurudur.

ÜNAL ERKAN VE İÇ SAVAŞ

Almancı Mesut Yılmaz Başbakan olunca, belki de Washington'a bir ödün olarak, "laik" ve İstanbul basını ile çok iyi ilişkiler kurmuş olan Ünal Erkan'ı Emniyet Genel Müdürü yapıyor. Eylülizmin bu ünlü polis memuru böylece Türkiye'nin en önemli yönetim noktalarından birisine gelmiş oluyor.

Ünal Erkan'ın Emniyet Genel Müdürü olmasıyla birlikte Türkiye'de yeni bir iç savaş ilanı görülüyor: Yerinde infazlar başlıyor. Erkan, Emniyet Genel Müdürü olduktan sonra, polis yakalama işini bırakıyor ve yakalayacağı kimseleri öldürmeyi tercih ediyor. Bu iç savaştır.

Ünal Erkan'ın Emniyet Genel Müdürü olmasıyla birlikte, Kürdistan'da Vedat Aydın'ın katledilmesi yaşanıyor. Ünal Erkan Emniyet genel Müdürü olduktan sonra, CIA'den alınması mümkün bir istihbarat ile, İstanbul'da on bir Dev-Sol lideri bir gecede ölüdürülyor.

Bush'un ziyareti de bahane edilerek İstanbul ve Diyarbakır kanlı ölümlere sahne oluyor.

ERKAN VE DEMİREL

Demirel'in eylülizme karşı olduğuna inanmak ciddiyetsizliktir.

Eylülizmin Ankara ve İstanbul Emniyet Müdürlüğünü yapan, Mesut Yılmaz'ın Emniyet Genel Müdürü Ünal Erkan, Demirel-İnönü hükümetinde Kürdistan'a Genel Vali yapılıyor.

Genel Vali Ünal Erkan Kürdistan'a ayak basar basmaz, İkibine Doğru Dergisi'nin Diyarbakır ve Ülke'nin Batman muhabirleri katlediliyor. Bu iç savaşın devamıdır.

Demirel, bir iç savaş rejimine doğru yöneliyor. ■

III "YANİ DEMİREL"

Washington haberlerinin tek doğru kalemi Hürriyet'in Washington muhabiri Sedat Ergin'dir.

Ergin, Amerikalıların Demirel ile Özal arasında bir fark görmemekten memnun olduklarını yazdı.

Musa Anter'in sözüyle Demirel "kırk yıllık yani" durumundadır ve "Kani" olması mümkün değildir.

Demirel demek, dış politikanın Washington'a, ekonominin IMF'e ve iç politika ile güvenliğin Genelkurmay ile MİT'e bırakılması demektir.

Demirel, değişmez.

Şimdi Türkiye bir iç savaştadır. Kürt kurtuluş mücadelesi ile iç savaş içiçe girmiştir.

Türkiye'nin bu iç savaşta geniş bir cephe oluşturmaya ihtiyacı vardır. Aydınlar, basın, üniversiteler, iç savaşta hükümet kuvvetlerinin yanında olmalıdır; bu düşünülmektedir.

Kürt mücadelesi, düzen için, aydınların fiyatını yükseltmiştir.

Bugün aydınlar iyi beslenmektedir.

Televizyon, dublaj, basın, üniversitelerde çift maaş, reklam şirketleri hepsi hepsi düzen için ve iç savaş cephesini oluşturmak üzere kullanılmaktadır.

RUHİ SU VE NAZIM HİKMET

Ermeni olarak dünyaya gelen Ruhi Su, Türk halk türkülerini solcu aydınlara sevdiren adamdır. Dünya görüşü olarak kemalisttir.

Devrimci Şair Nazım Hikmet'in Türk milliyetçisi ve kemalist şiirleri vardır.

İç savaşta Ruhi Su ile Nazım Hikmet'in rehabilitasyonu yapılmaktadır. Gerici düzen ileri gitmiştir ve şimdi geri adımlarını atarak bir sanat restorasyonu yapmaktadır. Bu, tatlı su aydınlarının düzen karşısında daha da yumuşamasına yol açıyor.

İÇ SAVAŞ VE YUMUŞAMA

Düzenin iç savaşı sol aydınlara ve uzlaşmacı solculuğa bir detant sunmuştur. Bu, iç savaş gerçeğinin görülmesini engellemektedir.

Demirel, bir iç savaş lideri ol-

ma yönündedir.

İnfazlar artmıştır.

İkibine Doğru Dergisi ve Ülke'nin muhabirleri, Kürdistan'da, ard arda katledilmişlerdir.

Bir kuyumcu soygunu bahane edilerek bir ev basılmış ve teslim olan gençler balkondan içeri çekilerek katledilmişlerdir.

Toplum duyarsızdır.

YANİ DEMİREL

Demirel, ekonomiyi IMF reçetelerine bırakıyor. Fiyat artışları aynen devam ediyor. Yeni hükümet ile eskisi arasında ekonomi politikasında bir fark olmadığı görülüyor.

Demirel, eylülizmin ünlü polisi Ünal Erkan'ı Kürdistan'a Genel vali atayarak eylülizmin devam ettiricisi olduğunu gösteriyor. Ünal Erkan'ın olağanüstü hal valisi olması, Demirel'in hem eski Demirel ve hem de eylülizmin sözde karşıtı olduğunu kanıtlıyor. Demirel, Musa Anter'in sözleriyle kırk yıllık "Yani"dir ve hiçbir zaman görüş değiştirerek "Kani" olamıyor. Demirel, Kürt mücadelesi ile iç güvenlik sorunlarını Genelkurmay ve Genelkurmay'ın denetimindeki MİT ile polis şeflerine bırakıyor.

SEDAT ERGİN'İN YAZDIKLARI

Şu anda Washington'da olanların en dürüst yazıcısı Hürriyet'in Washington muhabiri Sedat Ergin'dir. Sedat Ergin, 17 Şubat 1992 tarihli Hürriyet'te Amerikan yönetiminin Demirel izlenimlerini aktarıyor. Yazdıkları şudur: "Geçen haftaki ziyaret sırasında Başbakan Demirel'in Başkan Bush karşısında çizdiği politikaların verdiği mesajların içeriğine bakıldığında Cumhurbaşkanı Özal'la arasında çok temel farklılıklar gözlenmemektedir. ABD ile ilişkileri yakın tutmak Özal'da olduğu gibi Demirel'de de dış politikadaki en önemli önceliklerden biridir. Dış politikadaki belli başlıklarda, örneğin Kıbrıs'ta Dörtlü Zirve, ayrıca "Çekiç Güç" konusunda farklı yaklaşımlar sözkonusu değildir. Özal, "Stratejik İşbirliği" kavramını ortaya attığında bunu eleştiren Demirel, Washington'da bu kavramın ismini değiştirmekle birlikte içeriğine aynen katıldığını bildirmişti. Washington'da görülen budur ve Demirel, gerçekten "Yani" adlı kırk yıldır aynı dinin sahibi bir adamdır.

"TWEEDLEDUM AND TWEEDLEDEE"

Sedat Ergin devam ediyor: "Politikalardaki bu sürekliliğin sonucudur ki, Amerikan yönetimindeki yetkililer Demirel'in Washington ziyareti sırasında karşılarında farklı bir çizgi bulmadıklarını gizlememektedirler. ABD Savunma Bakanlığından Paul Wolfowitz'in Demirel'den "çok memnun olduklarını" belirtmesi de bu çerçevede hatırlatılabilir. Yönetimden bir yetkili, ziyaretin sonucunu özetlerken aynı adam (Özal) ama ismi değişmiş (Demirel) derken Türkiye'yi yakından izleyen bir başka yetkili, İngilizce'de birbirine tıpatıp benzeyen iki şey için kullanılan "Tweedledum and Tweedledee" deyişine atıf yapıyordu. Bu deyiş, Elenler'in Yani'si ile Müslüman Türkler'in Kani'sini hatırlatıyor. Demirel, adını değiştirip Kani dese de yine Yani'dir.

Demirel, ancak, kendisi, ezilmiş, büzülmüş, kimliğini yitirmiş ve böylece "değişmiş" solcular için değişiktir. Washington için ise aynı Demirel'dir. Ayrıca Özal'da ayrı bir kimlik sergile-

IV SHP: GENSCHER PARTİSİ

SHP, sandıktan gül çıkacağını vaad etti ve erkek gül çıkardı. "Er" gül demek olan kadın bakan Güler istifaya zorlandı. SHP, giderek Genscher partisi olma yolundadır. Genscher Partisi SHP için Hikmet Çetin en uygun genel başkandır.

ÇETİN ÖZBAYRAK GİZLİ DELİ Mİ? YOKSA HÜRRİYET LAHANA TURŞUSU MU SATIYOR.

Erol Simavi'ye bir uyarı. Adamlarına söylemelidir. Bizimle uğraşmaya gelmez. En azından rezil ederiz...

Çetin Özbayrak, Küba Halkıyla dayanışma içinde olmayı "delilik" olarak niteliyor. Hürriyet'in kemiklik sayfasında "Lunatikler" diye yazıyor. Onca sözcük kullanıyor, sonra sözcüğü açıklıyor ve daha sonra da Küba Komitesinin bildirisinden bir paragraf alıp yazıyor. Güzel.

Hürriyet'in Küba halkıyla dayanışmaya soğukkanlılıkla bakmasını beklemiyoruz. Daha önce Hürriyet'te yazan Hadi Uluengin adında bir dönek dayanışma içinde olmayı dinazorluk olarak niteledi ve cevabının ilk taksidini aldı. Gerisi gelecektir.

Ancak Çetin Özbayrak bir dönek Hadi değildir. Çetin olsa olsa bir gizli delidir.

Çünkü Çetin Özbayrak önce kullandığı "lunatik" sözcüğünü deli demek olduğunu bilmek durumundadır. İngilizce "lunatic asylum" tımarhane demektir. Hem Fransızca'da ve hem de İngilizcede "lunatik", dengesiz anlamına geliyor.

Peki Çetin bunu neden yapıyor? Neden bir yanlışla Küba dayanışma komitesinden söz ediyor? Olsa olsa şudur: Kendisi de bu tür işlere yatkın olan Çetin Özbayrak, gazetenin patronlarından korkuyordur. İşsiz kalmak-

Sandıktan gül çıkarmaya kararlı SHP sonunda erkek gül anlamında Güler'i çıkardı ve kadın bakan yaptı. Kadın Bakan hem Güler ve hem de İleri'dir; bakan olunca babasını kaybetti, büyük ilanlar verdiği için kıskançlığa uğradı, bakanlıktan uzaklaştı. SHP böylece hem gülden ve hem de erkek gül anlamına gelen Güler'den oldu.

İÇ SAVAŞ VE SHP

SHP, iç savaşın yumuşatıcısıdır.

SHP ile Demirel, pamuk elli Demirel olmaktadır.

Ancak Demirel'e payanda olsan SHP, bu büyük hizmetinin karşısında sürekli olarak erimektedir. Giderek daha da kişiliksizleşmektedir. Bu gidişle SHP'nin Almanya'nın koalisyon partisi Genscher Partisi'ne dönüşmesi kaçınılmaz görünüyor.

Genscher Partisi, eksik tamamlama partisidir.

Genscher Partisi, tahteravalli partisidir.

Genscher Partisi, sağın sağı ile sağın solu arasında denge partisidir.

GENEL BAŞKAN HİKMET ÇETİN

Genscher SHP'nin genel başkanı, modele göre, Dış İşleri Bakanı Hikmet Çetin'e münasiptir. üstelik Hikmet Çetin, Kürt kökenlidir.

Şöyle otuz-kırk milletvekillik bir Genscher SHP'si ve başında Kürt kökenli bir Dış İşleri Bakanı, bu düzene uygundur.

Ancak bir küçük sorun vardır. Modele göre partinin "sosyal" demokrat değil "Hür" demokrat olması gerekmektedir.

Uygundur: Hür Demokrat Halkçı Parti'nin genel başkanlığına, Kürt kökenli Dış İşleri Bakanı Hikmet Çetin denk düşüyor. Böylece SHP'nin en önemli sorunu olan genel başkanlık sorunu da çözülmüş oluyor. ■

V SOLDA BİRLİK

Yeni Ülke'nin devrimci liderlerle yaptığı açık oturum meyvalarını vermeye başlıyor.

Sosyalist Parti, HEP ve SBP'ye birlik öneriyor.

Birlik görüşmeleri olumlu düzeyde sürüyor.

Bursa HEP örgütünün düzenlediği, HEP İl Başkanı Murat Dağdelen'in yönettiği ve HEP Genel Sekreteri Ahmet Karataş, HEP kökenli milletvekili Hatip Dicle ile Yalçın Küçük'ün katıldığı panelde, HEP Genel Sekreteri Ahmet Karataş, iktidar için birlik gerektiğini söyledi. Doğrudur. Bugün ancak iktidar isteyenler birlik ateşini duyabilirler. İktidar ateşini duymayanlar birlikten yana olmazlar.

Emekçi iktidarının ateşini duymayanlar dükkancıdırlar.

Dükkancılık, küçük bir tabela hareketi olmaktır.

Türkiye Solu iktidarsızlık hastalığını yendiği sürece birliğe koşacaktır. Şu andaki gelişmeler olumlu ve umut verici görünüyor.

PERİNÇEK'İN BİRLİK ÖNERİSİ

Sosyalist Parti, Genel Başkanı Perinçek imzasıyla, HEP ve Sosyalist Birlik Partisi'ne birlik önermiştir.

tan korkuyordur? Ancak aynı zamanda bu iştensöz etmek istiyordur. Osmanlı usulü bir yöntemle önce Küba ile dayanışanların "hayalci" olduklarını yazıyor ve daha sonra da dayanışmayı duyuruyor.

Her halde böyle olmalıdır.

Gizli deli Çetin Özbayrak, "bunca sıkıntının çekildiği ülkemizde, sarılacak onca yara varken..." diyor. Ya, demek ülkede çok sıkıntı çekiliyor. Demek ülkede çok yara var. Peki öyleyse şu Türk Kızılay'ının Ermenistan'a gönderdiği "yardımlara" ne demeli. Hürriyet de bu yardımlara iki dengesiz muhabir ile katılmış; Hürriyet'in dengesiz muhabirleri Ermenistan'ın başkenti Erivan'da Türk Kızılay'ının yardım sandıklarına Türk bayrağı çekmiş...

Şu Çetin'in düştüğü çukura bakın...

Bu ara Hürriyet'e, Erol Simavi'ye ve diğer yöneticilerine bir uyarı gerek: Dikkat edin.

Bizimle uğraşmaya gelmez.

En azından rezil ederiz. Gerisi de gelir.

HEP, bu öneriye, sosyalist parti zorlaması olmaması koşuluyla olumlu bir cevap vermiştir. SBP de, HEP yöneticileriyle yapılan görüşmelerde bu birliğin görüşülebileceğini belirtmiştir.

Bu önerileri olumlu karşılamak gerekmektedir.

Türkiye Solu, Türkiye emekçileri, sosyalistler, kütleleri harekete geçirecek ve kuşatılmış olan işçi sınıfına köprü ve kanallar açacak bir birliğe muhtaçtır. 1992 yılında her kanalda böyle bir birliği sağlayabilmek için bütün çabaların harcandığı bir yıl olmalıdır.

Bu açıdan bakıldığında Perinçek'in önerisini olumlu olarak ele almak gerekiyor. Sosyalist Parti'de, sosyalizme inanmış ve halkların özgürlüğünü ilke sayan pek çok yoldaş bulunmaktadır. Ayrıca Sosyalist Parti, seçimlere girmek türünden önemli bir başarı sağlamasına karşın büyük açılımlar yapamamakla birlikte bir varlıktır. Bu varlığın ortak iktidar yürüyüşünde mutlaka bir değeri olmalıdır.

Perinçek'in ve yakın birkaç arkadaşına duyulan uzaklık, böyle bir birliğin engeli olmamalıdır. Ayrıca büyük sayılar düzelticidir. Büyük sayılar içinde burada duyulacak kaygıların çoğu önemini yitirecektir. Perinçek'in kişiliğinden doğan kaygılar, daha çok Perinçek'in hareketi içinde mutlak egemen olmasının sonucudur. Bir birlikte böyle bir durum sözkonusu olmayacaktır. Başkaları bir yana HEP şu anda önemli bir kütleselliğe ulaşmıştır.

HEP VE HALKLARIN KARDEŞLİĞİ

HEP, söylemini halkların kardeşliği ve ortak bir parti ilkesine oturtmuştur. Bu oturumun geçici olacağını düşünmek yanıltıcıdır. Son HEP Kongresi'nde Kürtler arasındaki ayrılık özünde bu noktadır: HEP'de yönetime gelenler, "Kürt Partisi" düşüncesini reddedenlerdir.

HEP, birlikte, bir parti anlayışını zorlayàcak ölçüde açık davranmaktadır. Herkesin birliğe girereken kendi rengiyle girmesi doğaldır. Fakat eylemlerle, parti içi samimi tartışmalarla, seminer ve eğitim çalışmalarıyla, bir tek parti düşüncesine yol almak ilkedir ve kaçınılmaz sayılmalıdır.

SBP VE BİRLİK

Artık bugün Türkiye Solunda biraraya gelmenin kemikleşmiş ve doktriner noktalarda ayırıcı noktaları kalmamıştır. Biraraya gelmenin bütün koşulları bulunmaktadır. Yalnız bugün önemli olan nokta şudur: Birlikten doğacak açık partinin, silahlı mücadeleyi ve her türlüsünü mahkum etme hakkı olmamalıdır. Dev-Sol'un, PKK'nin ve diğerlerinin şiddetli yöntemlerini mahkum etmek, açık partinin değel savcıların işidir.

Politikada şiddeti kullanmayı mahkum etmek ve bu cephede bir red kanalı açmak, dönüşü olmayan bir akıştır. Bu, karşı de rime kadar götürür; bu nedenle birlik görüşmelerinde ve özellikle SBP görüşmelerinde bu noktanın vurgulanması zorunludur.

Bunun dışında program ve örgüt ile isim sorunu olmamalıdır.

SOSYALİZM VE BİRLİK

Sosyalist Parti'nin sosyalist programlı bir partide ısrar etme-

<u>Sosyalist Basın'a</u>

Hürriyet Gazetesi Hedef Gösteriyor

Hürriyet gazetesinin 14 Şubat 1992 tarihli, yirmi birinci sayfasında "bu Fotoğraflara Dikkat" "aranıyorlar" "devrimci Sol Ölüm Timi" başlıkları atılarak beş kişinin de resmini yayınlandığı haberde gazete yönetimi niyetlerinin ne olduğunu açıklamakla kalmamış basındaki yerlerininde neresi olduğunu bir kez daha netleştirmişlerdir.

Canice bir başlık atarak, MIT'in, Siyasi Polisin ve Kontr-Gerilla'nın sokak infazlarını onaylamakla kalmamışlar, olaylarla hiçbir ilişkisi olmayan iki insanı da (Haydar Yıldırım, Zeynep Yıldırım) daha davaları açılmadan adeta yargılamışlar ve cezalarını da karara bağlayarak her zamanki görevlerini yerine getirmişlerdir.

Haber olarak gerçekleri yansıtmayan, insanları hiç çekinmeden "Anti-Terör" yasasını da arkalarına alarak sorgusuz sualsiz birşekilde işkence tezgahlarında, evlerde, sokaklarda İnfazlarını gerçekleştirmek için kendilerine kamuoyu önünde zemin hazırlayan **elleri kanlı katillerin** sözcülüğünü yaparak adeta basın ahlaksızlığını, dürüstsüzlüğünü ve taraflı olmayı kendilerine nasıl meslek edindiklerini efendilerine göstermek için. Bu konuda kendileriyle yarışılmayacağını kanıtlamışlardır.

Gerek resimleri yayınlanan beş insanın İnfazlarını onaylamak gerekse benim ve eşimin ceza almamızı sağlayacak yalan haber yayınlamakla basının onurlu kürsüsünü onursuz hale getirmek için kendileri gibi gazetecilik anlayışı olanlarla birlikteliklerini ispatlayarak şeffaf iktidara kendilerini kabul ettirme yarışına girmeşlerdir.

Sosyalist basına, devrimci, yurtsever ve demokrat kamuoyuna sesleniyorum; insanlık suçu işleyen ve işlemeye devam eden **Hürriyet Gazetesi** yönetimini ve aynı zihniyeti taşıyan gazete yöneticilerini kınıyor ve protesto ediyoruz.

18 Şubat 1992
Zeynep Yıldırım - Haydar Yıldırım

mesi gerekir: Perinçek ve arkadaşları yakın zamanlara kadar sosyalist program değil bir "işçi ve köylü" partisi üzerinde ısrarlı olmuşlardır. SBP içinde ise TKP kökünden gelenler hep demokratik devrim ve cephe savunması yapmışlardır. Bu nedenle SP ve SBP için bir birlikte sosyalist programı ön plana çıkarmak samimi olmayacaktır.

Açık partinin sosyalizme açık olması ve içinde büyük bir açıklıkla sosyalistleri de sosyalist kimlikleriyle barındırması esastır.

SOSYALİZM VE AÇIK PARTİ

Açık partinin programında sosyalizmi tek ilke olarak ön plana çıkarmak, sosyalizme giden politik kanalları sadece açık hareketle sınırlı tutmak olacaktır. Bunun çok çeşitli yolları vardır. Ayrıca birlik, her alanda her türlü yayını dışlamamaktadır ve dışlamamalıdır.

Açık parti mücadelenin kütleselleşmesi için önemli bir mekanizmadır.

1992 yılı başında bu alandaki adımlar umut vericidir. ■

DÖNEKLERİN VE BURJUVALARIN MARX ÖVGÜSÜ

Lenin'in kurduğu ve Stalin'in yaşattığı sistemin inanılmaz bir hızla çözülüşü, tüm dünyada mülk sahiplerine ebedi saadeti yaşatıyor. Bugünler hiç bitmeyecek sanıyorlar. Artık rahattırlar, Marx'ın aslında hümanist olduğunu, leninizm'in O'nu dejenere ettiğini söyleyebilirler. Hatta Komünist Manifesto'ya bile bakıp oradaki on maddelik programa sahip çıkabilirler. Hepsi zamanlıdır.

İlk işareti, dünya tekelci sermayesinin gazetesi Wall Street Journal verdi ve 'bizimkiler' mesajı almakta gecikmediler. Cumhuriyet'ten Hüseyin Baş ve Şahin Alpay ile Sabah'tan Zülfü Livaneli ve Çetin Altan derhal kaleme sarıldılar ve Marx'ın büyük bir düşünür ve bilim adamı olduğunu ve "kendine marksist etiketini yapıştıran devlet adlı çeteler ve ayak takımı" tarafından bozulduğunu yazdılar. Altan büyük bir utanmazlıkla sınıf çatışmalarının bittiğini yazdı: "Bugünkü kapitalizmin, en gelişmiş teknolojiyi kullanmayı benimsediği ve birbirini doğuran teknolojilerle "durağanlığıda gerilerde bıraktığı için, hem sınıf çatışmaları bitiyor, hem kol gücüne dayalı olan işçi sınıfı yavaşça ortadan siliniyor ve emek gitgide özgürleşiyor... Bu sapına kadar Marx'ın öngördüğü değişimdir."

Zülfü Livaneli ise Wall Street Journal'da çıkan yazıyla ilgili olarak, "ben de iki yıldır konuya değiniyorum ama bizim aydınımız için 'içimizden birinin' söyledikleri önemli değildir" diye hayıflanıyor. Livaneli , Marx'ın düşüncelerinin "ayak takımına" inmesinden rahatsız olmuş, O'nun bir bilim adamı olarak kalmasını istiyor: "Sağ-Sol mücadelesi o kadar ayak takımına indirildi ve öyle popüler düzeyde ele alındı ki sonunda bir mahalle kavgasına benzedi. Karl Marx adındaki Alman bilim adamı da bu kargaşa içinde hem taraftarları hem de karşıtları tarafından kabalaştırıldı, basitleştirildi ve bilim yönü katledildi."

Yüzsüz ve cahil Livaneli bu arada Marx'ı da "profesör" yapıyor: "Şimdi ortalık biraz durulmaya başlayınca dünya bilim tarihinde önemli yer tutan bu profesörün öğretisi üzerinde daha dikkatle durulabilecek." Livaneli ve türü için Marx bilim adamı olarak kaldığı sürece sorun yoktur. Sorun Lenin diye bir adam ve Bolşevik Parti diye bir partinin, tarihin akışını saptırmış olmasıdır! Burada Livaneli'nin sarıldığı "adil bir piyasa ekonomisi", "ezici olmayan rekabet", "sosyal adalet" gibi bayat ve bayağı tezleri elbette eleştirmeyeceğiz.

Haftalık *Ekonomik Panorama* dergisi de, iş dünyası içinde yaptığı bir yoklama ile birçok işadamımızın Marx'ı haklı bulduğunu keşfediyor. Halil Bezmen, Ali Koçman, İshak Alaton gibi rafine sayılabilecek burjuvalar, Marx'ın görüşlerinin doğru olduğu ancak komünistlerin dejenere ettiği konusunda birleşiyorlar. Tabi marksizmin özünü reddederek, emek-sermaye çelişkisinin sona erdiğini ileri sürerek.

Cumhuriyet'teki maocu döneklerden Şahin Alpay da Marx'ı yeniden keşfediyor. Alpay da hiç bir ciddi gerekçe sunmadan Marx'ın en önemli teorilerinin yanlışlığının gösterilmiş olduğunu söylüyor. Herhalde Karl Popper gibi tanınmış anti-marksistlere gönderme yapmanın yeterli olduğunu sanıyor.

Toplumsal Kurtuluş'ta, Lenin olmasaydı Marx'ın sınıflı dünyanın iktisat ve bilim tarihi kitaplarında bir dipnot olarak kalacağı yazıldı. Şimdi görünen tam da budur. Burjuva ideologları, Marx'a, en çok bir sayfalık yer ayırmaya hazırlanıyor.

Toplumsal Kurtuluş'un aynı zamanda Marx'ın gelişmeye ve olgunluğa prim veren eğilimini kabul etmediği biliniyor. Lenin, marksizmi çok büyük ölçüde devrimcileştiriyor, ancak marksist iktisada katkısı çok sınırlıdır. Şimdi en büyük görev; ekonomi politiğin devrimcileştirilmesi, dünya marksistlerinin önünde duruyor.

Yapılacaktır ve bu bölgeden çıkacaktır.

KAPİTALİSTLER MOSKOVA'YA

12 Eylül öncesi faşistlerin gösterilerinde sık sık attıkları bir slogan vardı: Komünistler Moskova'ya! Bugün yaklaşık bir aydır grevde olan 1500 Enka işçisi ellerinde kızıl bayraklarla Kahrolsun Kapitalizm pankartlarıyla Kızıl Meydan'da Rus Komünistlerinin yanında eyleme katılıyorlar. Aynı saatlerde Beyaz Saray önünde toplanan kendilerine "demokratlar" diyen Yeltsin taraftarları "Rusya demokrasisini komünistlerin eline teslim etmeyeceğiz" diyerek yıllar önce Komünistler Moskova'ya diyen Türkiyeli faşistlerle aynı çizgide buluşuyorlar. Demokrasi Mücadelesi verenlere duyurulur. (Bir kez daha doğrulanıyor demokrasiyi savunmak burjuva devletini savunmaktır.)

Batı basınında komünistlerin yaptıkları gösteriler bir avuç geçmişe bağlı yaşlı insanın gösterisi olarak yansıtıldı... 9 Şubat Pazar günü Kızıl Meydan'da yapılan gösteri bunun hiç de böyle olmadığını gösterdi onbinlerce Komünist yaşanılan bu onursuzluğu kabul etmediklerini haykırdı. Zavallı Gorbaçov ve Teksas kovboyu Yeltsin'i protesto etti. Bu gösteri, Ağustos müdahalesinin şokunu yeni atlatan batıda yeni bir Bolşevik Devrim olabilir mi sorusunu akıllara getirdi. Batı korkmakta haklı. Dün bir kaç yaşlı dedikleri bugün onbinlerle ifade ediliyor.

Ekim Devrimi'nin başkenti Moskova şimdi pek çok Türk müteahhitine iş veriyor Sosyalizm pratiğinin bu büyük coğrafya da ortadan kalkışıyla birlikte Türkiyede artık moda olan "Kapitalistler Moskova'ya"dır.

Türkiyeli işçiler Moskova'da Komünist kardeşleriyle aynı sorunları paylaşmanın bilinciyle dayanışmaya giriyor. Tek çözümün sosyalizmde olduğunu görüyor.

Moskova'da grevdeki Türkiyeli işçiler, Türkiye'den de destek bekliyorlar. Bu amaçla, Moskovadaki gösteriden ikigün sonra, gece 02'de Y. Küçük'ü telefonla aradılar. Y. Küçük'ün konuya ilişkin yaptığı basın açıklamasını su-

---

Basın Açıklaması: 12 Şubat 1992

MOSKOVA'DA GREVDEKİ TÜRKİYELİ İŞÇİLERE DESTEK

Moskova'da grevdeki Türkiyeli işçiler dün geceyarısı Moskova'dan beni telefonla arayarak Türkiye'den destek isteklerini ilettiler.

Moskova polisi, Türkiye Büyükelçiliği ile işveren Enka işbirliği içinde hareket ederek grevdeki işçileri Türkiye'ye göndermekle tehdit ediyorlar.

Moskova'da bin beş yüz Türkiye işçi, dört haftaya yakın bir zamandan beri grev yapmaktadırlar. İşçiler, yaşam koşullarının kötülüğü ve sosyal haklarının verilmemesi nedeniyle grevdedirler. Rusya'daki Türkiyeli işçiler, büyük barakalarda köle yaşamına mahkum edilmektedirler ve 300 yıl kadar önce Büyük Petro'nun köle işçileri türünden çalıştırılmaktadırlar.

Dün gece yarısı, grevdeki işçilerin temsilcileri Moskova'dan beni telefonlar arayarak durumları hakkında bilgi verdiler ve Türkiye'deki ilgisizlikten yakındılar. Türkiye, grevdeki işçilerin, Moskova'daki komünistlerin eylemini desteklemeleri nedeniyle haberdar olmuştur ve bunun dışında hiçbir ilgi duymamaktadır.

İşveren Enka'dır. Enka, bir ANAP devri iktidarı ürünüdür. Enka, ANAP'ın en fazla desteklediği holdinglerin başında geliyor; Enka, ANAP'ı ençok destekleyen holdinglerin başındadır. Böyle olmasına karşın grevdeki işçilerin Dış İşleri Bakanı'na yaptıkları başvurular cevapsız kalmaktadır.

Grevdeki işçilerin bana verdikleri bilgiye göre Moskova Polisi, işveren Enka ve Türkiye'nin Moskova Büyükelçiliği bir üçlü oluşturarak grevi dağıtmak istemektedirler. Büyükelçilik, Moskova polisini grevci işçilerin üzerine saldırtmakta ve işverenle birlikte işçileri Türkiye'ye göndermekle tehdit etmektedir.

Bin beş yüz işçi Moskova'da grev yapıyorlar. Kendi yazgılarıyla birlikte Rusya'daki kardeşlerinin yazgılarıyla ilgileniyor ve dayanışma için gösterilerine katılıyorlar. Başta DİSK olmak üzere işçi kuruluşlarını, öğrencileri, aydınları ve emekçileri, Moskova'da grevdeki işçiler ile dayanışmaya çağırıyorum.

Yalçın Küçük

MURAT BELGE ÖYKÜLERİ

15 Şubat'ta Helsinki Yurttaşlar Meclisi Türkiye Bölümü'nün Milletler ve Milliyetçilik Komitesi tarafından düzenlenen "Kürt Sorunu İçin Barış İnsiyatifi" konulu toplantıya 100'ü aşkın aydın ve politikacı katıldı. Çağrıyı M. Belge düzenlemiş.

Daha önce M. Belge ve tayfasının girişimleri Toplumsal Kurtuluş'ta yazıldı. Önceleri devlete şirin görünmeye çalışan M. Belge şimdi devletin protokol ilişkilerini yüklendi.

Keşif insanın dinamiğidir. Keşfediyor ve dönüşüyor. Her keşfin iki zıt kutbu var. Birisi egemene doğru hareket ediyor; ilkel ve gerici. Diğeri mücadele eden insana doğru hareket ediyor; devrimci olmak durumunda. Kesinlikle bu iki kutbun arasında kalmak mümkün değil.

Kürt sorunu "zorla" kendisini keşfettirdi.

Egemene doğru koşmaya başlayanlar herşeylerinden soyunuyorlar ve yeni elbiselerini giyiyorlar.

Yukarıdaki yöntemden yola çıkarak gelişmelere bir göz atalım.

M. Belge 95 "aydını" arkasına takıp Kürdistan'da savaş valiliği yapanlara hoşgeldin bildirisi çıkarıyor. Ardından hızlarını alamayıp "Kürt Sorunu" konulu toplantı düzenliyorlar. "Hoşgeldin bildirileri"ni bir yana bırakıp sadece son toplantıya baksak bile M. Belge'nin yeri apaçık bellidir. Niye bellidir? Şunun için, çağrılan onca aydının içinde İsmail Beşikçi yok, Yalçın Küçük yok, Kürt sosyalist basınından kimse yok, radikal soldan kimse yok, bunlar ilk akla gelenler. Kürt sorununda mücadele verip Türkiye gündemine oturtan bu insanların çağrılmadığı toplantı neyi hedefler? Çok açık. Kendilerinin düzene uymasını erdem bilenler, mücadele edenleri karşılarında görmeye tahammül edemezler. Davet edildiklerinde giderler miydi şüphelidir ama ya gelirlerse korkusu onları bu teşebbüsten alıkoymuş olmalı.

Bunların sorun çözmeye falan niyetleri yok. Nasıl "en güzel uydururuz"u düşünüyorlar. Kimsenin şüphesi olmasın, Murat Belge, devleti, başağrısı sorunlarından kurtarmaya kararlı.

Biz hesap tutarız. Onlar da, umalım ne yaptıklarını biliyorlardır. Aslına bakarsanız, güldürmeyi seven insanlar. Eğlence yapmayı ise daha çok seviyorlar. Şimdiye kadar bunların örneklerini gördük. Ayrıca bunları kendileri de söylüyor. M. Belge, kapanış konuşmasında açık açık "eğlenceli" eylemlerden bahsedebiliyor.

Yaşadıkları trajedi olmasa, onlara gülmeyi isterdik, ama infazlarını gazeteleriyle meşrulaştıran bir devletin altında böyle 'sırıtan aydınları' görünce sadece acıyoruz. Akıllarını yitirmiş olmalılar ama hiç endişeleri olmasın yakın zamanda akıllarına kavuşmalarını sağlayacağız!

Bizim akıl denilen bir 'günahımız' var, uymayı pek beceremiyoruz. Sürekli de şeytanlıklar yapıyoruz. 'Arkadaşlar' yakında Silahlı Kuvvetler'e yardım kampanyaları düzenlerlerse şaşmayın. Yönelimler bunu gösteriyor. Tabii ki bunların tümü içlerinde 'şeytan' taşıyanların 'günah' bakışları.

Etkinliklerde Bilgesu Erenus

8 Ocak 1992 Küba Dostları Tanışma Gecesi
26 Ocak 1992 memur Sendikası Mitingi
26 Ocak 1992 Barikat Gazetesi Dayanışma Gecesi (Renan Bilek'le)
29 Ocak 1992 Yurtiçi Kargo İşçileriyle Dayanışma
8 Şubat 1992 İki Telli'de Panel (Nur Sürer'le)
15 Şubat 1992 Güneş Gazetesi İşten Atılanlara Destek
21 Şubat 1992 Tüm-Sağlık-Sen. Gecesi
29 Şubat 1992 Yeni Ülke Gazetesi Şenliği
1 Mart 1992 Yeni Ülke Gazetesi Şenliği
1 Mart 1992 HEP Mitingi
6 Mart 1992 -13 Mart 1992: Belediye İşçileri Şenliği, Kadın Platformu Kartal Toplantısı, İ.T.Ü. Kadın Vakfı Toplantısı, Alternatif SHP'liler Toplantısı

BİR "MÜNFERİT OLAY" DAHA

Toplumların kimi "hastalıkları" vardır ki bunlar alana ilişkin müdahalelerle 'iyileştirilebilirler' ancak temelde bir hastalık varsa tolumsal düzenin toptan değiştirilmesi gerekir. Tarihin tanık olduğu en hastalıklı toplum tekelci toplumdur. Tekellerin planlarının dışında hareket etmemesi için insanları insan olmaktan çıkaran bir düzendir tekellerin düzeni.

Şevket Zelzele

Poliste eroin skandalı

- Olay, Hollanda polisinin uyarısı üzerine patladı. Hollanda'ya eroin sokan şebekeyle ilişkisi belirlenen Bilecik Güvenlik Şube Müdürü Şevket Zelzele açığa alındı.
- **Zelzele'nin, İstanbul'da "Hastanede yatıyorum" dediği günlerde Arnheim'a uçtuğu ve eroin alıcısıyla görüştüğü belirlendi. Hollanda polisi, otel kayıtları ile banda aldığı telefon görüşmelerini Türkiye'ye yolladı...**

Türkiye'de tekellerin düzeni geçerlidir, düzen tümden hastadır, insana en aykırı işler, yaşamlar ve uygulamalar geçerlidir. İnsanlığın yüzyıllardır sürdüdüğü mücadelenin kazanımları, Türkiye'de yok sayılmakta tekellerin düzeninin gereği olan, insana aykırı ne olursa olsun uygulamaya konmaktadır. İşkence bunlardan biridir, insanlığın mücadeleyle kazandığı işkence görmeme ve esirlikte konuşmama, susma hakkı bu ülkede sözkonusu değildir, bu ülkede adalet mekanizması işkenceci polislerce, çözülmüştür, çözümün adı yerinde infazdır, suçlu suçsuz buldukları solcuları, buldukları yerde cezalandırmak onların adli görevi olmuştur.

Bu ülkede polisin karşımadığı 'pis iş' yok gibidir. Rüşvetten-adam kaçırmaya, işkenceden-infaza. Bir yenisi daha eklendi, aslında olduğu pek de gizli saklı da değildi, ancak bu kez bir İl'e, Bilecik'e İl Emniyet Müdürü olmuş bir polis eroin işinde çıktı. Hem de çete başı olarak. Bu 'münferit' olaylar ne zaman mı duracak? Gelin bu soruya cevap vermeyelim de cevap için çabalarımızı yoğunlaştıralım.

AÇIKLAMA

Kurtuluş Hareketi içindeki son gelişmeler nedeniyle açıklama yapma gereğini duyduk.

1- Uzun zamandır Avrupa temsilciliğimizi yapan Mustafa Silar arkadaşımız bir yıla yakın bir zamandan beri **siyasal bakma yeteneklerini yitirmiştir.** Silar'ın tüm kaygıları Ankara'daki bir arkadaşının esenliği olmuş ve tüm uyarılara karşın her türlü bilgi ve nakiti uluslararası telefona yatırmıştır.

Mustafa Silar, günlük sohbetleri için yaptığı uluslararası telefonlar nedeniyle hem telefonunu ödemeyerek kapattırmış ve hem de tüm yayın paralarıyla Türkiye'ye gönderilmek için kendisine aktarılan diğer paraları telefon masraflarına kullanmıştır.

Bu nedenle geçen yılın ortasından beri bir tek kuruş yayın veya benzeri para göndermemiştir.

2- Avrupa'da yaşayan bir başka arkadaşımız, Toplumsal Kurtuluş'un son Avrupa toplantıları sırasında hiç kimseye sormadan karısını Türkiye'ye göndermiştir. Türkiye'ye götürmek üzere herhangi bir bilgi ya da malzeme alma cesaretini kendinde görmeyen bayan, Yeşilköy Havaalanı'nda anlaşılmaz bir biçimde paniklemiş ve Erenuslar'ın evine sığınmıştır.

Bu bayan Türkiye'de Toplumsal Kurtuluş bürolarına uğrama ve Kurtuluş Hareketi'nden kimseyle görüşme cesaretini gösterememiştir.

Bir provakatöre yakışır davranışlarda bulunmuş, konuşmalar yapmıştır.

Yalçın Küçük ve Bilgesu Erenus, bu bayanın görüşme isteğini kabul etmemişlerdir.

3- Bu karı-koca, geçen yaz ortasından itibaren yayın parası göndermeyi durdurmuşlardır. Yayın paralarını ve imkanları kendi seyahat masrafları için kullanmışlardır.

4- Avrupa'da yaşayan bu arkadaşımız, Paris'te on bin markın kaybolduğunu ileri sürmüş ve on bin mark kaybolmuştur.

5- Bu arkadaş, seçimlerden önce Yalçın Küçük'e ulaştırılmak üzere kendisine iletilen çok önemli bir bilgiyi artık günlük gevezelik kanalı haline getirdikleri bir uluslararası telefona okumuştur.

Korkuyu kimlik haline getiren arkadaşımız, özel olarak ulaştırılması gereken bu bilgiyi Yalçın Küçük'e telefonla söylemekten de korkmuş, dinlenmediğini sandığı bir gevezelik hattına okuyarak tıkamış ve berbat etmiştir.

6- Hem Silar ve hem diğer arkadaş, yazılı ve sözlü olarak, gevezelik telefonları ve özel kanallara aktarılan paralar konusunda sürekli olarak uyarılmışlardır.

7- Kurtuluş Hareketi, PKK'nın görüşlerinin Türkiye'de ve Kürdistan'da bilinmesi gerektiğini ilk önce savunmuş ve ilk önce bunu Toplumsal Kurtuluş'ta yayınlamaya başlamıştır.

Bir grup korkmuş ve ayrılmışlardır.

Kurtuluş Hareketi, Öcalan'ın görüşlerinin Türkiye'de ve Kürdistan'da duyulması gerektiğini savunmuş ve Öcalan'ın görüşleri yayınlanmıştır.

Korkmuşlar ve gitmişlerdir.

Kurtuluş Hareketi, bütün ayakların sağlam olarak yere basmasını savunmuş ve bunun için adım atmıştır; korkmuşlar ve Kurtuluş Hareketi'ni açık particilik ve bu arada PKK'yı da dincilikle suçlayarak gitmişlerdir. Gitmelerinin nedeni; korkuları ve Almanların verdiği mülteci harçlığından ayrılamamalarıdır.

Şimdi Türkiye'de en sığ noktaya varıldıktan sonra bir sıçramanın eşiği görülmektedir. Açık Devrimci Parti projesi sola malolmuştur. HEP'te toplanma tartışılıyor. Günlük gazete projesi gerçekleşmek üzeredir.

Gevezelik telefon hattı Kurtuluş Hareketi'nin "HEP'çi" olduğu yollu homurdanıyor. Doğu Perinçek'in "Teori" dergisi, Yalçın Küçük'ün "Kürtçü" olduğunu yazıyor. Yörükoğlu'nun "Kavga" dergisi, Yalçın Küçük'ün "ırkçı" olduğunu "kanıtlıyor".

Sıçrama zamanı yaptıkları budur. Korkudan Avrupa'da bile titriyorlar. Hep Kurtuluş Hareketi'ni mali krize sokarak çökerteceklerini düşünüyorlar. İhanet içindeler.

Provakatör karı-koca ve Silar'ın ilişkileri kesilmiştir.

KÜBA DOSTLARI
DOSTÊN KÛBA
LOS AMIGOS DE CUBA
THE FRIENDS OF CUBA
LES AMIS DES CUBA
DIE FREUNDE KUBAS

Uygulama Kurulu:
Bilgesu Erenus
Emin Karaca
Eşber Yağmurdereli
M. Emin Sert
Muzaffer Olca
Yalçın Küçük

KÜBA DOSTLARI'NDAN MEKTUP-1

Küba, 1959'da kendisine bağımsız bir yol çizdiğinden beri ABD'nin baskıları altında. ABD fiili müdahale girişimlerinin yanısıra 1960'larda Küba'ya ticari ambargo uygulamaya başladı. ABD'nin ekonomik ambargosu karşısında dış ticaretinin hemen hemen tamamını Sovyetler Birliği ve diğer Doğu Avrupa ülkeleriyle gerçekleştiren Küba'da, ambargonun etkileri, son yıllarda bu ülkelerde yaşanan değişikliklerden sonra daha çok görülmeye başlandı. ABD, dünya çapındaki bugünkü geçici üstünlüğünden aldığı güçle ambargonun etkisini arttırdı. Ambargo sadece Küba ile ABD arasındaki mal alışverişini yasaklamakla kalmıyor, üçüncü ülkelerin de Kübay'la ticari ilişkilere girmesini engelliyor. Küba bu koşullar altında son derece güç bir dönemden geçmektedir.

ABD, uyguladığı ambargo ve diğer baskılarla Küba halkının iradesini teslim almaya çalışıyor. Baskı ve şiddetle ulaşılmak istenen şey, Küba halkını, özgürce seçtiği yoldan döndürmektir. Küba halkı herşeye rağmen kendi yazgısına sahip çıkmak, iradesini kırdırmamak için yiğitçe mücadele veriyor, amaçladığı ortakçı düzenden vazgeçmemek için inat ediyor, sosyalizmle birlikte bir halkın onurunu, kimliğini, bağımsızlığını savunmak için destansı özverilerde bulunuyor.

Küba halkıyla dayanışma girişimi

Bütün bunların bilincinde olan, Zihni Anadol, Demirtaş Ceyhun, Bilgesu Erenus, Müştak Erenus, Ercan Kanar, Emin Karaca, Yaşar Kaya, Yalçın Küçük, Muzaffer Olca, Rasuh Nuri İleri, Orhan İyiler, Şevki Ömeroğlu, Munzur Pekgüleç, Nail Satlıgan, Sungur Savran, Mehmet Emin Sert, Sedat Tuncer, Levent Tüzel ve Eşber Yağmurdereli'nin de aralarında bulunduğu gazeteci, yazar, sendikacı, bilim insanı ve sanatçılardan oluşan bir grup aydın, 20 Aralık 1991 günü İstanbul'da biraraya gelerek Küba Halkıyla Dayanışma Girişimi'ni başlattı. Küba Halkıyla somut dayanışma etkinlikleri gerçekleştirmeyi kararlaştırdı ve bir Uygulama Kurulu belirledi.

Küba Dostları Tanışma Toplantısı

Küba Dostları 7 Ocak'ta bir basın toplantısıyla girişimlerini tanıttıktan sonra ilk etkinlik olarak, Fidel ve Che'nin de aralarında bulunduğu gerillaların Havana'ya girişlerinin yıldönümü olan 8 Ocak'ta İstanbul'da Küba Dostları Tanışma Toplantısı'nı düzenledi. Salonu tamamen dolduran, bin civarında Küba dostunun katıldığı gecede, Küba Dostları Küba'nın sorunları üzerine konuştular, Küba şarkılarıyla coştular ve Küba'yla enternasyonal bir dayanışma içerisinde üzerlerine düşenleri yapma kararlılıklarını belirttiler.

Dünyanın her yerinde Küba'yla dayanışma

Bugün Küba halkıyla dayanışma bütün insanlığın önünde bir görev olarak çıkıyor. Ve Küba'nın "bizi ABD karşısında yalnız bırakmayın, uygulanan ambargoyu durdurun" çağrısına dünyanın çeşitli yerlerindeki çok farklı politik düşüncelere sahip insanlardan olumlu yanıtlar geliyor. Cezayir'den A.Bin Bella, Belçika'dan Ernest Mandel, Fransa'dan Costa Gavras, Regis Debray, Almanya'dan Günter Walraff, İngiltere'den Ton Benn, ABD'den Henry Magdof ve Paul Sweezy'nin de aralarında bulunduğu dünyanın çeşitli ülkelerinden tanınmış kişilerin ve Avrupa Parlamentosunun 75 üyesinin imzaladığı bir deklerasyonda şunlar belirtiliyor: "Bizler Küba'daki rejim konusunda farklı görüşlere sahibiz. Ama bir halkın açlıktan ölüme mahkum edilme girişimini kınamakta birleşiyoruz. İnsan hakları açısından yapılan eliştiriler, Küba'yı boğmaya hiçbir şekilde hak verdirmez...Küba halkının özgürlüğüne, onuruna ve yaşam hakkına yöneltilmiş bu ambargonun kaldırılmasını talep ediyoruz."

Küba'ya uygulanan ambargo birçok ülkede çeşitli etkinliklerle kınanırken Küba'ya somut yardım kampanyaları da sürüyor. Fransa'da, ülkenin önde gelen 100'e yakın isminin biraraya gelerek "Küba'ya Bir Gemi" adıyla başlattıkları kampanya sonucunda geçtiğimiz aylarda Küba'ya petrol yüklü bir gemi gönderildi. İngiltere'de sürdürülen benzeri bir kampanyada ilaç yüklü bir gemi Küba'ya ulaştırıldı. Meksika'da, Küba'ya 200 milyon Meksika Pesosu göndermeyi hadefleyen bir kampanya yürütülüyor. Toplanan paralar petrol ve dolar olarak Küba'ya ulaştırılıyor. Birçok Latin Amerika ülkesi gibi Şili'de de "Halktan Halka" ilkesiyle başlatılan dayanışma kampanyası "Küba İçin Bir Litre Petrol" sloganıyla yürütülüyor.

Küba'ya ilaç Yardımı

Küba Dostları Uygulama Kurulu etkinliklerini, sizlere düzenli olarak ulaştıracağı "Küba Dostları'ndan Mektup"larla ulaştırmaya karar verdi. "Mektup"ların ayrıca, Küba'ya uygulanan enformasyon ambargosunun kırılmasına hizmet edecek bir niteliğe kavuşturulması arzu ediliyor.

Küba'da bugün ençok sıkıntısı duyulan mallar:Gıda maddeleri, petrol ve ilaç. Küba Dostları, ilaç toplama ve bunu Küba'ya ulaştırma kararı aldı. KÜBA İÇİN İLAÇ TOPLAMA KAMPANYASINA KATILMAK İSTEYENLER İstanbul 143 21 12 nolu telefondan Bilgesu Erenus'la irtibata geçebilirler.

YAZIŞMA:
Bilgesu Erenus
Ayazpaşa Cami
Sok. Saray Apt.
No: 10/12
Taksim - İstanbul
Tel: (1) 243 21 12

Yalçın Küçük'ün İstanbul'da Küba Dostları Tanışma Toplantısı'da yaptığı konuşmayı yayınlıyoruz.

KENDİMİZİ YENİLEMELİYİZ

Arkadaşlarım. Ne için biraraya geldiğimizi düşünüyorum. Bana göre biz, kendi insanlığımızı yeniden üretmek için biraraya geldik. Yapacağımız işin kendi kurmuş olduğu düzeni bir zorbalığa karşı koruyan Küba halkına pratikte yarar getireceği o kadar önemli olmayabilir. Ama biz bunu yaparken kendimizi tazelemek, kendimizi yenilemek durumundayız. Ben bugün ilk toplantısını yapmış olduğumuz bu girişimi böyle anlıyorum. Açık olarak söyleyeyim. Ben bugün buraya gelirken ne yaptığımızı düşündüm. Benim evimde televizyon yok. Sabahları arada bir yaşadığım yerin marketine gidiyorum. Orada birşeyler alırken televizyona bakıyorum. Ve televizyonda Amerika'dan bazı moda programları görüyorum. Erkekler, kadınlar giyinmişler, bir öğretmenin önünde, koşun kalkın gibi. Öyle bir tazeleniyorlar. Vücutlarını tazeliyorlar. Bana bugün yaptığımız iş, biraz buna benziyor gibi geldi. Yani biz bugün bu toplantıdan sonra, belki her sabah, gerçekten inanarak söylüyorum, aynı onların yaptığı gibi şöyle bir kollarımızı açıp Küba, şöyle kollarımızı çekip Kürdistan, Küba Kürdistan, Küba Kürdistan, Küba Kürdistan, Küba Kürdistan...

Bunu söylememiz lazım. Kendimizi tazelememiz için, tıpkı onlar gibi yenilenmemiz için.

Bugün bir yerde, bize uzak bir adada, bir yiğit halk kendi düzenini zorbalığa karşı korumaya çalışıyor. Bir başka yerde de bir yiğit halk, kendi düzenini kurmaya çalışıyor. Ve biz onlarla tazelenmek durumundayız. Bugün yapmak istediğimiz budur. Kendimizi tazelemek.

Küba halkıyla dayanışma, kişisel olarak, benim için çok ayrı bir anlama sahip. O da şudur. Hiç saklamıyorum. Benim içinde büyüdüğüm topraklardan gelen, çocukluğumda hiç unutamadığım bir olay nedeniyle... Affınızı diliyorum ve Amerikan halkını da çok fazla ayırdetmiyorum. Biz bir laf ederiz, "devletler ayrıdır, halklar ayrıdır." Ben Amerika'da da yaşadım. Bana göre tekellerin baskısı altındaki bir halkta çürüme vardır. Tekellerin baskısı altındaki bir halkta iltihaplaşma vardır. Bir tesadüf eseri 1962 yılında da tam Amerikan Emperyalizmi, Domuzlar olayı dolayısıyla Küba'yı kuşattığı zaman Amerika'daydım. Amerikan halkının, sokaktaki insanını sevinçli olduğunu gördüm. Donanmalar, şunlar bunlar, genç bir halkı kuşatıyor. Amerikan halkı horoz gibiydi sokaklarda. Ben Amerikan halkını Amerikan devletinden çok fazla ayırdetmiyorum. Birinci nokta bu, ikincisi... Ben bir liman kentinde büyüdüm. Hemen kısa olarak söyleyeyim. Her zaman kendi kendime şunu söylerim; inanmadığım tanrım, bana Amerika'ya karşı savaşta ölmek nasip etsin.

Sekiz veya dokuz yaşındaydım, bu liman kentinde 1945-46'dan sonra ilk defa Amerikan gemileri limanlarımıza geliyordu. Ben de o zaman küçüktüm. Benim ilk Amerikalı görmem şöyle oldu. Şehrimin bir ana caddesinde üç dört tane Amerikan bahriyelisi, ellerinde bir dolar, bu doları köşeye oturmuşlar şöyle tutuyorlar. Benim mahallemin çocukları bu doları yakalamak için sıçrıyor. Bir Amerikan bahriyelisi bunu kaldırıyor, öbürü filme alıyor. Benim çocukluğumda ilk gördüğüm Amerikalı budur. Onun için çocukluğumdan beri Amerikalı'dan tiksinirim. Onun için çocukluğumdan beri Amerikan düzeninden tiksinirim. Amerikan düzeninden tiksinmek benim kişiliğimin ayrılmaz bir parçası. Bugün bu nedenle Küba halkıyla dayanışmayı bütün iliklerimde hissediyorum ve sizin de bunu hissetmenizi istiyorum. Bunun ötesinde şunları söylemek durumundayım. Derslerimde de söylüyorum, DGM'de de söyledim her yargılandığım zaman da söyledim: Sosyalizmi kuracağız DGM'lere gide gele, gide gele bana sürekli müşteri muamelesi yapıyorlardı. Mahkeme kuralları da biraz değişiyordu, arada sırada mahkeme başkanları bana "Yalçın Bey sen sosyalistsin ama biraz garip bir sosyalistsin başka bir düzen mi düşünüyorsun" diyorlardı. Onlara şunu söylüyordum, şimdi üniversitedeki derslerimde söylüyorum. Blue-jean giyen dostlarım beni affetsin, hayatımda hiç blue-jean giymedim, ama şimdi ayağımıza blue-jean giyeceksek, Mc Donald sandviç yiyeceksek, Coca Cola içeceksek, kovboy filmi seyredeceksek, Jazz dinleyeceksek. Biz bu düzeni değiştirsek ne olur değiştirmesek ne olur. Bugün herşeyi zaptedilen, sadece Küba değil, iliklerimize kadar, milliyetçisi var, bizden fazla dincisi var, bütün benliğimizin, burada İstanbul'da, Ankara'da, İskenderun'da, Edirne'de, Diyarbakır'da bütün benliğimizin Amerika tarafından zaptedildiğini görmüyor.

Çoğunuz bilmezsiniz hepimiz artık Amerikanca konuşuyoruz. Otuz beş yıl olmuştu kızkardeşimi görmemiştim, az gidiyorum doğduğum yere, bir baktım Türkçe konuşuyor ama benim onu çocukluğunda gördüğüm Türkçe değil. "Ciddi misin" diyor, "saçmalama" diyor, "üzgünüm" diyor. Hiçbir tepkisi Türkçe değil, hepsi Amerikanca, siz bunun farkında değilsiniz. Sadece Küba'ya saldırmıyor, bizim her tarafımıza saldırıyor ve o yüzden, Amerika'nın bu saldırısını o kadar, o kadar içimde hissediyorum ki artık, Kemal Paşa'nın reformlarına da başka türlü bakıyorum. Ben eskiden Kemal Paşa'nın, giysi reformlarına iyi bakardım. Ne iyi derdim, biz de batılılar gibi giyindik. Bu

Amerika'nın benim içimi zapdettiğini gördüğüm için artık öyle düşünmüyorum. Kürtlere diyorum ki, şalvarınızı çıkartmayın, puşilerinizi çıkartmayın, onları biraz daha güzelleştirelim, ama kendimiz gibi giyinelim. Keşke keşke biz Türkler de diyorum, bu giysilerimizi değiştirmeseydik. Artık ben de inanılmaz bir tepki oldu bu. Çünkü kendi kardeşimde görüyorum. O Türkçe konuştuğunu zannediyor. Amerikanca konuşuyor. Bu duygularla sizinle beraberim.

Bizler birşeyi iyi biliyoruz burada. Öyle bir bölgenin insanlarıyız ki, en iyi bildiğimiz şey tutsaklık. Bu ülke, Türk'ü, Kürt'ü, en çok hapisliği biliyor. Hapislik nedir? Hapislik insan iradesini ortadan kaldırmaktadır, hapisliği soyutlamamız lazım. Hapislik herşeyden başka insan iradesini ortadan kaldırmak demektir. Bana sorarsanız hepisliği nasıl anlatırsınız. Ben mesela hapisten çıktım, arkadaşlarım eksik olmasınlar beni karımla beraber Bebek Oteli'ne götürdüler. İlk defa o zaman farkettim. Asansörü vardı Bebek Oteli'nin, bir baktım, işte Kemal Paşa'nın çocuklarıyız, hanımlara kapı çaktırmayız, kendimiz açarız. Ama bir baktım ki asansörün kapısında ikimiz de duruyoruz. O benim kapıyı açmama alışmış yıllar yılı. İkimiz bakıyoruz. Çünkü hapislik insana kapı açmayı unutturur. Hapiste insan hiçbir zaman kapı açmaz. Hiçbir zaman kendi iradesiyle hareket etmez. Hapiste hiçbir zaman kendi iradesiyle yemek yapmaya karar veremez. Çünkü hapislik, insanın iradesini, özgürlüğünü, karar vermesini ortadan kaldırır.

Bir defa hapse giren insanımızla, hapse girmeyen insanımız aynı ölçüde hapis yatmıştır. Hiçbir iradeleri yok. Bu yeni kuşaklar, arkadaşlarım, hepsi Kenan Evren gibi düşünüyorlar. Şaka falan yapmıyorum. Birinci sınıfta iktisat anlatıyorum. Fiyat nedir, ne fiyatla olur, ne olmaz. Mesela köprü. Köprü nedir, köprü işte suyun üzerinden bir bağlantı yaparsın, üzerinden insanlar geçer, arabalar geçer. Böyle mi evet. Peki siz hiç Galata Köprüsü'nü gördünüz mü? Gördük. O köprü müdür, köprü. Bütün sınıf hep birlikte köprü dedi. Peki Atatürk Köprüsü köprü müdür? Ona da köprü diyor öğrenciler. Peki Galata Köprüsü'nden geçerken bir fiyat ödüyor musunuz? Hayır, öyleyse Atatürk Köprüsü'nden geçerken neden fiyat ödüyorsunuz, dediğim zaman, bütün sınıf birden "devletimize yazık olur" diyor. Ne sorarsan devletimize yazık olur diyorlar. Sanki karşımızda yüz tane genç değil, yüz tane Kenan Evren olmuş öğrencilerim, oturuyorlar. Aynı kafa; iradeleri gitmiş. Sorma, özgürce düşünme iradeleri gitmiş. Ne sorarsan devletimize yazık olur diyorlar. Öyle bir kuşak yetiştirmişki devlet; aynı hapisteki gibi.

Arkadaşlarım, sözlerimi bitiriyorum. Küba'da da yapılmak istenen bu. Amerika'nın yapmak istediği bu. Amerika'nın yapmak istediği bir yiğit halkın iradesini ortadan kaldırmak. Bir yiğit halkı esir almak istiyor. Bizim buradan yapabileceğimiz şudur. Büyükelçiyle de konuştum. İlaç istiyorlar, gıda istiyorlar, herşeyi istiyorlar. Ama sizin gibi bu bölgenin Türkiye'nin Kürdistan'ın insanları, hepimiz hepimiz çok iyi biliyoruz. Hapisteki insana verilebilecek en büyük moral, dışarıda insanların kendilerini düşündüğüdür. Dışarda insanların kalbinin onlar için çarptığı haberini onlara duyurmaktır. Bizim yapabileceğimiz, Amerika'nın böğründeki Küba halkına, buradaki inasanımızın kalbinin onlar için çarptığını duyurmaktır. İnanın bu hem onlar için büyük bir yarar olacaktır hem de bizi insanlık onurumuza yaklaştıracaktır.

Size sevgilerimi sunuyorum, beni dinlediğiniz için çok teşekkür ediyorum.

Polisteki Yakışıklı Resmimle

yakışıklı olsun dedim arşivci polise
bu resim bulunup aile albümüne girebilir

açlık grevinin beşinci gününde
yüzümde sakallar ve elmacık kemikleri
suçlu sicil numaram 9867
on parmağımın iziyle
örgütsüz sol eylemci olarak
geçtim polis kayıtlarına

yakışıklı olsun dedim arşivci polise
İlyiç'in Okrana arşivindeki resmi
numara 7583
yandan ve önden iki kare
girmiştir bütün yaşam öyküsüne

bense yalnızca,
sevgilim görsün istiyorum
daha sözü edilecek
ne var ki hayatımızda

fakat yine de
yakışıklı olsun dedim arşivci polise
hücreden arşive götürürken

Ali Yıldırım
12.1.1991, Ankara Emneyeti

İsmail Beşikçi ile yaptığımız ropörtajı geçikmeli olarak yayınladığımız için okuyucularımızdan özür diliyoruz. Geçtiğimiz aylarda Cumhuriyet Gazetesi'nden Turan Yılmaz, İsmail Beşikçi'yle bir ropörtaj yaptı. Gözden kaçtığını düşündüğümüzden ropörtajı sayfalarımıza alıyoruz.

İTTİFAK SÜRERSE HEP GELİŞMEZ

İsmail Beşikçi

Koalisyonun bileşimi, demokratikleşme programı, PKK'nın savaş hükümetine yürüyoruz açıklaması, 400-500 kişiyle yürütülen partizan savaşı, Zana ve Dicle'nin tavrına karşı yürütülen kampanya, kutsal ittifakın seçim kazandığı bölgelerde asker-subay cenazelerindeki kitle gösterileri (Türk ve Kürt halk kitleleri arasındaki ilişki gerginleşiyor mu?) seçim değerlendirmesi, Kürdistan'da seçim sonuçlarının değerlendirilmesini yapar mısınız?

Leyla Zana ve Hatip Dicle'ye gösterilen tepki Türk ırkçılığının ve sömürgeciliğinin yaygınlığını ve derinliğini göstermektedir. Kürdistan'da, dağlara bayırlara "Ne Mutlu Türküm Diyene" yazılmaktadır. Kamu binalarının ana giriş kapılarına "Ne Mutlu Türküm Diyene" yazılmıştır. Gazete manşetlerinde "Türkiye Türklerindir" yazılıdır. Türk basını, Türk aydınları, bu sloganlara karşı ciddi bir eleştiri getirmemiştir. Fakat, Kürtlerin kendilerini ifade etme çabalarını şiddetli bir biçimde eleştirilmektedir. Bu çabaları ırkçılık olarak değerlendirmektedir. Gerçekteyse, bu süreç, Türk ırkçılığını ve sömürgeciliğini gösteren önemli bir gelişme olarak belirmektedir.

Hatip Dicle'nin ve Leyla Zana'nın yeminleri sırasında söyledikleri sözlerin Türkleri galeyana getirdiği söylenmektedir. Halbuki bu iki milletvekili Türklerin ve Kürtlerin kardeşliği için yemin ettiklerini vurgulamaktadırlar. Kürdistan'daysa, 7-12 yaşları arasındaki Kürt çocuklarına bugün, "Türküm, doğruyum..." diye and okutulmaktadır. Gözünün dikkate çarpan bütün duvarlara, "Türk Öğün, Çalış, Güven", "Ne Mutlu Türküm Diyene" yazılmaktadır. Kendilerini ifade etmeye çalışan Türklerin ve Kürtlerin kardeşliği için yemin ettiğini söyleyen milletvekilleri karşısında galeyana geldiklerini söyleyen, Türkler, yukarıda, kısaca ifade edilmeye çalışılan süreçler karşısında son derece rahattırlar. Bunları çok doğal karşılamaktadırlar. Bu da, Türk ırkçılığının ve sömürgeciliğinin çok derinleşmiş ve çok yaygınlaşmış olduğunu göstermektedir.

Dünyada, böylesine bir ırkçılığın ve sömürgeciliğin başka bir ülkede daha bulunabileceğini tahmin etmiyorum.

HEP'in kuruluşundan bugününe kadar olan süreci, Türkiye Soluna katılım çağrısını nasıl değerlendiriyorsunuz?

HEP'in Kürdistan'da yoğun kitle desteği var. Milletvekili seçimleri bunu açık bir şekilde gösterdi. HEP'in kitle desteğini, koruyabilmesi ve geliştirebilmesi için, varlığını, bağımsız bir şekilde sürdürmesinde zaruret vardır. SHP-HEP ittifakının yürürlükte kaldığı sürece HEP'in büyümesinin ve gelişmesinin hiçbir olanağı yoktur.

Kürtçe bilmemesine karşın, 52 yıllık ömrünün, 11 yıl 3 ay 20 gününü "Kürtçülük"ten cezaevlerinde geçiren bir bilim adamı; sosyolog-yazar Dr. İsmail Beşikçi.

En son, geçen ay cezaevine girip çıktı. Cezaevinde zorla saçları kesildi. Karanlık ve soğuk bir hücrede tutuldu. Tabii, kendisiyle söyleşirken akla gelen ilk soru da bu oluyor; **"Hiç Kürtçe bilmeden, Kürtçülük yapmak ve bu nedenle yıllarca cezaevinde kalmak nasıl oluyor?"**

Yanıtına, kendisi de gülümsüyor:

"Başta hiç Kürtçe bilmiyordum. Sonra, cezaevlerinde biraz biraz öğrendim. Ama meramımı anlatacak kadar bile değil. Tabii, bu önemli bir eksiklik. Öğrenmek gerekiyor.

Türkiye'nin istisnasız her kitabı toplatılan, hatta kitapçılara çıkmadan daha matbaada iken el konulan yazarı, kitaplarının "tezgah altında" değil de rafta durduğu tek yerde, yayıncısının bürosunda sorularımızı yanıtlıyor: Onur İşhanı'ndaki, Yurt Yayınevi'nde

—Tanımlamanızı istesek, nasıl bir insansınız?

BEŞİKÇİ — Dürüst bir kişi

— Çok sık cezaevine girip çıkıyorsunuz. Dışarda olduğunuz zamanlar neler yaparsınız

BEŞİKÇİ — Bazı projeler var. Bunlar şimdiye kadar yapılan çalışmaların benzeri. Bu çalışmaları sürdürüyorum. Çok planlı ve programlı bir çalışma olduğu söylenemez. Zaten mevcut planlara ve programlara da devlet tarafından sık sık müdahale yapılmaktadır. Üstelik bu müdahalelerden sonra derlenip toparlanmak, kaldığın yerden devam etmek oldukça zor oluyor. Bol bol okuyorum, sinemaya tiyatroya pek gidemiyorum.

— Eşiniz, sık sık içeri girip çıkmanızdan rahatsız olmuyor mu?

BEŞİKÇİ — Eşim Leman, emekli öğretmen. 25 yıldır evliyiz. Tabii, epey zorluklar yaşadı. Özellikle tayinler konusunda ama, öbür türlü pek rahatsız edilmedi. Çünkü, ben kolay bulunan biriyim. İstedikleri an beni buluyorlardı. Sadece bir kez, ben içerdeyken, gelip beni aramışlar, bulamayınca 'seni götürelim' demişler. Bu yüzden bir sıkıntı çekti.

— Size "Artık yazma, başka iş bul" demiyor mu?

BEŞİKÇİ — Aslında, benim kitap yazmamı ne eşim ne de ailem, istiyor. Bunu da bana söylüyorlar. Ama, bundan sonra doğru dürüst bir iş bulamayacağım da açık. Herhalde bunu gördüklerinden olsa gerek, bu konudaki talepleri de gittikçe azaldı.

—Ya aileniz?

BEŞİKÇİ — Ailem, İskilip'te yaşıyor. Ablam, ağabeylerim Muhittin ve Vasfi, ablam hariç hiçbiri okur yazar değil. Ablam ilkokul mezunu. Yani yazdıklarımı hiçbiri henüz okumuş değil. Ama, yazmamamı istiyorlar.

— İstisnasız her kitabınız toplanıyor. Bu durumda nasıl geçiniyorsunuz?

BEŞİKÇİ — Çok masrafım olmuyor. Ben çok kanaatkar insanım. Asıl harcamam kitap dergi ve gazete konusunda oluyor.

— Siz, çok yazan bir insansınız. Kendinizi iyi bir yazar olarak niteliyor musunuz?

BEŞİKÇİ — Kendimi yazar olarak nitelemiyorum. Hele hele iyi bir yazar hiç değilim.

— İyi bir yazar örneğiniz var mı?

BEŞİKÇİ — Yalçın Küçük'ü çok beğeniyorum. Yazarlığına gıpta ediyorum.

— İskilip gibi, çok tutucu bir yerde doğup büyüdünüz. Şimdi ise çok radikal düşüncelere sahipsiniz..

BEŞİKÇİ — Bunu bazen, ben de kendi kendime soruyorum. Bilimle ilgili olsa gerek. Ortada birtakım olgular var. Bunları kavramak, araştırmak, sonunda da bulduklarınızı yüksek sesle ifade etmek dürüstlüğüne ve cesaretine sahip olmak. Bunlar bilimin özellikleri. Çok şey biliyorsunuz, ama kamuya açıklayamıyorsunuz. Çevrenizdekilere fiskos fiskos anlatıyorsunuz, bu bilim değil. Siz düşüncelerinizi açıklayacaksınız, birileri de sizi eleştirecek. Bilim, bunu yapmak. Yani, Kürt sorununu bilip bunun yerine örneğin gecekondu ya da nüfus konusunda araştırma yapmak bu ahlaki bir tavır değil. Ben sadece bilim adamı ahlakının gereklerini yerine getiriyorum.

— Ya toplanacağını bile bile kitap yazmak.

BEŞİKÇİ — Kitap toplanıyor, ama siz de düşüncenizi kamuya açıklamış oluyorsunuz. Toplanıyor olması, 5 bin kitap basılıyor diyelim, hepsi polisin eline geçiyor demek de değil. Bu biraz da yayınevinin becerisine bağlı. Sonuçta, elinizde birkaç kitap bile kalsa, düşünceniz günışığına çıkmış oluyor. Ben insanın, her koşulda görüşlerini açıklamasından yanayım. Yazarken devletin yaptırımlarını gözönünde tutamazsınız. O zaman hareket alanınız daralır, hiçbir şey yapamazsınız. O halde, araştırmacılar ilk önce, olguları ve olgusal süreçleri dikkate almamak, yokmuş gibi davranmak durumundadır. Eserin yayından, yani kamuoyuna sunulmasından sonra ise devletin baskı mekanizmaları işleyebilir.

— Kitaplarınızın hep toplanıyor olması, hiçbir kitabınızı vitrinlerde görmemek nasıl bir duygu?

BEŞİKÇİ — Kitapların toplatılması, gizli gizli alınıp satılır bir durumda olması, Türk toplumu adına büyük bir ayıp. Türk toplumunun Batı medeniyeti dediğiniz kategorinin ne kadar dışında olduğunu gösteren en önemli gösterge, kanımca düşünceye yapılan baskılardır.

İsmail Beşikçi'ye, devletin kendilerine hangi konularda "yasak" getirdiğini soruyoruz. Başlıyor sıralamaya:

"Ömürboyu kamu hizmetlerinden men, seçme, seçilme haklarından mahrumiyet..."

Bu kadarını söyleyip ekliyor:

"Burada da dramatik bir durum var. Bazı konularda düşüncelerinizi açıklıyorsunuz, pek çok zorluklara, mahrumiyetlere katlanarak incelemeler yapıyorsunuz, yayımlıyorsunuz. Bu süreçten sonra da çok daha ağır mağduriyetlere uğruyorsunuz. Siyasal haklarınızı kaybediyorsunuz. Profesörler gibi, savcılar ve yargıçlar gibi düşünmediğiniz için sabıkalı oluyorsunuz."

Toplumsal olaylara ilgisi, SBF'deki öğrenciliğinde başlamış. **"Aslında bu ilgi lise çağlarında bile vardı. 27 Mayıs'tan sonra, Türkiye'de fikir hayatında önemli bir canlanma oldu. 'Doğu sorunu' konuşulmaya başlandı"** diyor.

Öğretim üyesi olma düşüncesi ise öğrenci iken Doğu'ya staj için gittiğinde oluşmuş. Doğu'ya ilişkin ilk izlenimleri, Keban, Karakoçan ve Palu'da, köylülerin kaymakamlarla tercüman aracılığıyla konuşmaları olmuş. Beşikçi, 1961 yazındaki bu olayı şöyle anlatıyor:

"Beraberimizdeki kaymakam ve memurlara Kürtçeyle ilgili sorular sorduğum zaman, herkesin Türk olduğu, Kürt diye bilinen bir millet olmadığı söyleniyordu. 'Kürtçe, Türkçenin bir şivesidir' deniyordu. Kürtçe konuşmalardan hiçbir şey anlaşılmadığı halde, 'Kürtçenin yüzde 60'ı Türkçe kelimelerden oluşur' gibi şeyler de söyleniyordu."

Bu izlenimlerini, staj sonunda hazırladığı rapora da aktarmış. Kıvılcım da o an çakmış zaten:

"Staj dönüşünde, fakültedeki bazı hocalara, Kürtlerle ilgili bazı sorular sormuştum. Bu gibi ko-

nuların tehlikeli olduğu, uğraşmamam gerektiği söylenmişti. Ansiklopedi ve kitaplarda, Kürtçe diye bir dil olmadığı, herkesin Türk olduğu yazılıydı. Fiili olarak ise tercümanlar aracılığıyla konuşan kaymakam olayını unutmam mümkün değildi"

"Doğu sorunu" üzerine başlayan tartışmalar da Beşikçi'nin bu konudaki araştırma ve inceleme heyecanını iyice arttırmış:

"Bütün bunlar, konuyu daha ciddi bir şekilde inceleme gereğini ortaya koyuyordu. Bu inceleme ise ancak üniversite çevresinde yapılabilirdi. O zaman öyle düşündüm."

Böylece öğretim üyeliğine adım atan Beşikçi'nin, **"emniyet, savcılık, mahkeme, cezaevi"** serüveni de bu şekilde başlamış oldu.

Beşikçi, kendisini cezaevi ile tanıştıran ilk **"ihbar olayı"**'nı da şöyle anlatıyor:

"1965-67 yıllarında, Erzurum Atatürk Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi'nde genel sosyoloji, Ziraat Fakültesi'nde köy sosyolojisi ve toprak hukuku gibi dersler vermeye başladım. Genel sosyoloji derslerinde anlatılan konular, bazı öğrenciler tarafından dersle ilgili bir öğretim üyesine ihbar edilmiş. İhbar dilekçelerinde kısaca, 'Derslerde komünizm ve Kürtçülük propagandası yapılıyor' **deniyor. Öğretim üyesi de durumu geniş bir ihbar dilekçesi ile fakülte dekanlığına iletiyor. Bu dilekçede de** 'Derslerinde komünizm ve Kürtçülük propagandası yaparak genç öğrencilerin zihinlerini yıkamaya çalışmaktadır. Buna engel olmak gerekir. Bir an evvel derslere girişi yasaklanmalı, üniversitedeki görevine de son verilmelidir' **deniyor."**

"Beni hapishane ile tanıştıran ilk olay buydu" diyen Beşikçi, ekliyor:

Gerek bu öğrenciler, gerek öğretim üyeleri, daha sonraki dönemlerde hep MHP saflarında yer aldılar."

— Bu olayda neler hissettiniz?

BEŞİKÇİ — Bu, o zaman için de bir hüzündü, şimdi de öyle. Aynı odayı paylaştığınız, uzun süre beraber olduğunuz arkadaşınız sizi ihbar etmiş. Devletin size baskı uygulamasını, cezaevine konulmanızı istiyor. Düşüncelerinizi, yazılarınızı eliştirmiyor, sizi devlete ihbar ediyor. Kendisinin vatansever, sizin hain olduğunuzu söylüyor. Üniversiteden kovulmanızı istiyor. Devletin zorlayıcı baskı araçlarını size karşı yönlendiriyor. Mahkemelerde yaptıkları tanıklıklarla, düşüncelerinizin çok tehlikeli olduğunu belirtiyorlar. Eleştirilerini üniversite kürsülerinden de, kamuoyu ve basın önünde değil de mahkemelerde yapıyorlar. Bunlar üniversite faaliyeti değildir.

— Üniversiteleri nasıl değerlendiriyorsunuz?

BEŞİKÇİ — Kanımca, Türkiye'de Batılı anlamda bir üniversite yoktur. Olsaydı, YÖK olmazdı.

— Size göre öğretim üyeliği çileli bir yaşamın ilk kapı aralığı mı?

BEŞİKÇİ — Kanımca Türk üniversitesi resmi ideoloji kurumunun varlığından haberdar olmak istemiyor. İncelemeler, araştırmalar bunun gereklerine göre yapılıyor. Bu da şu anlama geliyor: Türk üniversitesi, resmi ideolojinin üniversite mensuplarının beyinlerinde kurduğu karakollarla birlikte yaşamını sürdürüyor. Bu, kuşkusuz daha kolay, daha zahmetsiz, maddi çıkarları gözeten bir yaşama biçimidir.

— Siz bunun farkına ne zaman vardınız?

BEŞİKÇİ — Resmi ideoloji kurumunun farkına varmam, adli soruşturmalarla başladı. Yargılamalar sürecinde iyice belirginleşti. Bu süreçte resmi ideoloji kurumunun insanların beyinlerine karakollar kurduğunu, nelerin düşünülüp nelerin düşünülemeyeceği konularında pek çok yasaklamalar getirdiğini farkettim. Bu yasakların devletin cezai yaptırımlarıyla korunduğunu anladım. Resmi ideolojiyi eleştirmeye çalışanların polise neden ihbar edildiğini kavramaya başladım.

— Şimdi nasılsınız?

BEŞİKÇİ — Yargılama sürecinde beynimizdeki karakolları tamamen yıktık. Bu kuşkusuz kısa zamanda gerçekleşmedi. Uzun bir zaman sürecinde gerçekleşti. Şimdi coşkun bir özgürleşmeyi yaşıyoruz. Birbirini izleyen yargılama süreci olmasaydı, belki de hala beynimizdeki karakollarla birlikte yaşıyor olacaktık.

— Peki panellerde, konferanslarda görünmüyorsunuz?

BEŞİKÇİ — Kitap olarak gerçekleştirmeye çalıştığım projeler var. Onları gerçekleştirmek için önemli bir zaman gerekiyor.

— Yaklaşık 20 yıldır cezaevlerine girip çıkıyorsunuz. Cezaevindeki değişimi anlatır mısınız?

BEŞİKÇİ — 12 Mart'ta cezaevleri, 12 Eylül cezaevlerine nazaran nisbeten daha rahattı. Tek tip elbise, Atatürkçülük eğitimi, **'Asmayacağız da besleyecek miyiz?'** gibi dayatmalar yoktu. Toplumsal ve siyasal mücadele geliştikçe, devlet de baskı mekanizmalarını daha artırıyor, geliştiriyor.

— Türkiye nasıl bir ülke sizce?

BEŞİKÇİ — Demokratik bir ülke değil. Fakat yöneticiler demokratik bir ülke olduğunu söylüyor. Aslında bu durumu daha da zorlaştıran ve karmaşıklaştıran bir sonuç ortaya çıkarıyor.

— Bundan sonraki hedefleriniz neler, yazmaya devam edecek misiniz?

BEŞİKÇİ — Çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Eğer herhangi bir konuda düşünceleriniz varsa, bunları her zaman ve her koşulda kamuya duyurmak zorundasınız. Yazarlık biraz da budur."

BİR KEZ DAHA SP VE *TEORİ*

S. Dönmez

Sosyalist Parti'nin "teorik" yayın organı **Teori**'nin son sayılarının hemen hepsinde bir Y. Küçük ve *T. Kurtuluş* eleştirisi görülüyor. Ancak bunları ele almadan önce hemen söylemek gerekiyor, bu kadar aptalca sözleri söyleyebilmek için herhalde özel bir düşmanlık beslemek gerekiyor.

Teori'ye göre Y. Küçük "Türkiye işçi sınıfına düşmanlık" ediyor! Y. Küçük Kürt milliyetçiliğini okşamaktadır, "işçi sınıfı giderek gericilik ve şovenizmin dayanaklarından biri haline geliyor" dediği için "kendi sınıfına yabancılaşmış ve bir kenara itmiş"tir ve nihayet "bu tahlillerle en iyi ihtimalle burjuva devrimciliği ve milliyetçilik yapılabilir". Kısacası *Teori* yazarı bize milliyetçilik ve işçi sınıfı üzerine ortodoks marksizm dersi vermeye kalkıyor. Olabilir, en azından dinleyebiliriz.

Ancak bu eleştirilere geçmeden önce bir kez daha kısaca Perinçek ve SP hakkındaki görüşümüzü açıklamak istiyorum. Biz bugün birçok devrimci hareketin aksine Perinçek ve SP'ye karşı-devrimci, ajan ya da hain demiyoruz. Hatta SP, 2000'e Doğru ve Perinçek'in en genel anlamda da olsa sosyalizmin propagandasına gerçekten bir katkısı vardır. Ancak Aydınlıkçılık herhalde çok ilginç, çelişkili bir ruh hali olmalıdır. Perinçek ve çevresi (TİKP) 80 öncesinde nesnel olarak karşı-devrimciliğe kadar varabilecek olan ihbarcı, hain bir rol oynadı. İdeolojik olarak TİKP'in belki de en iyi tanımı kendilerinin sevdiği bir deyimi kullanırsak "milli burjuvazi"nin sol kanadı olmaktı. Şimdi burada bu konumun ayrıntılı bir dökümünü vermeyi gereksiz buluyoruz. Bunları herkes biliyor. Ayrıca 12 Eylül mahkemelerindeki tavırları da biliniyor. Ancak herşeye rağmen Perinçek ve çevresinin bugün geldiği nokta çok daha olumlu ve sevindiricidir. Bu madalyonun bir yüzüdür. Peki öteki yüzüne baktığımızda Perinçek ya da SP ideolojik olarak TİKP'i ne kadar aşabilmiştir?

Bugün SP önderliği ne denli aksini iddia ederse etsin SP'de egemen olan zihniyet eski TİKP zihniyetidir. Bugünkü ideolojisini yine kısaca tanımlarsak bir tür köylü sosyalizmi ile uvriyerizm ve reformizmin eklektik bir karışımıdır. En milliyetçi, en geri demokratik devrimci konumlarla teorik düzlemde saf "marksist" konumları bir arada savunabilmektedir. Birazdan göreceğimiz gibi Y. Küçük eleştirisini okuduktan sonra bunların neredeyse sosyalist devrimci olduğunu bile sanabilirsiniz.

Ender Helvacıoğlu *Teori*'nin 25. sayısında Y. Küçük'ün *Yeni Ülke*'deki yazılarını eleştiriyor. *Teori* yazarı ilk olarak, Türkiye işçi sınıfının gericiliğin dayanağı olmadığını kanıtlamaya çalışıyor, hatta hızını alamayarak "ekonomik talepler hızla aşılmış, esas olarak siyasi iktidar hedeflenmiştir" diyor ve ekliyor, "işçiler özel savaş hükümetini devirmek için yollara dökülmüştür." Türkiye'de yaşamasak belki de işçi sınıfının devrim yapmak üzere olduğunu sanabilirdik. Bu sözleri ciddiye alıp polemik yapmak mümkün mü? Biz yine de okuyucularımızdan özür dileyerek devam ediyoruz.

İşçi sınıfının ya da işçi hareketinin hiçbir zaman gericilik ya da şovenizmin etkisinde ya da dayanağı olmadığı en hafif deyimle abartmadır. PKK karşıtı slogan atmadığı da yalandır. Zonguldak madencileri yürüyüşlerinde "bizimle değil, gidin PKK'yle uğraşın" demişlerdir. "Gericiler, şovenistler, faşistler, dinciler, emperyalistler hiçbir zaman işçi hareketi içinde etkili olmadı" ise Türk-İş'ler, MİSK'ler, Hak-İş'ler ne oluyor? Şevket Yılmaz'lar nasıl hala koltuklarında oturabiliyor? (Tabii bu arada DİSK'in de çok devrimci olduğunu söylemiyoruz).

İşçi sınıfının kendiliğinden hareketine övgü düzmenin leninizmle bir ilgisi yoktur. Perinçek ve *2000'e Doğru*, anti-bürokratizm ve anti-revizyonizm adına uzun süre Walesa şakşakçılığı yaptı. İşçi önderlerini "Türkiye'nin Walesa'ları" olarak sundu. Ancak Walesa'nın ve Dayanışma'nın emperyalizmin ve kilisenin uşağı ve kapitalist restorasyonun dayanağı olduğu iyice görüldükten sonra susmayı tercih etti.

İşçi sınıfının giderek gericilik ve şovenizmin dayanağı haline geldiğini söylemek sınıfı "bir kenara itmek" anlamına gelmez, sınıfı devrimcileştirme, eylemli bilinç taşıma görevlerimizi ortaya koyar. (Bunu da açıklamak zorunda kaldığımız için okurlarımızdan özür diliyoruz). İşçi sınıfı hiçbir zaman şovenizme karşı bağışık değildir.

Peki ya şu incilere ne demeli?: " (Yalçın Küçük) gidip bir fabrikada sosyalist bir temel örgüt mü kurdu?" Evet, aynen böyle! Bu kadarı aklın ve mantığın sınırlarını zorluyor. Kendini ciddiye alan bir sosyalist bu sözleri edemez.

Y. Küçük sınıfına yabancılaşmış değildir. Moskova'da grev yapan Türk işçileri Türkiye'de destek aramak için Y. Küçük'ü aradılar. Sosyalist işçi önderleri hiçbir zaman Y. Küçük'ün işçi düşmanı olduğunu düşünmüyorlar. Küçük'le H. Kutlu'nun söylemi arasında bir benzerlik aramak ise en hafif deyimiyle terbi-

yesizliktir.

Teori yazarı daha sonra "Ne Mutlu Kürdüm Diyene" sloganının burjuvazinin sloganı olduğunu saptıyor ve milliyetçiliğe karşı kendince çok saf marksist-leninist bir konumdan ideolojik mücadele veriyor! Ne yazık, yalnızca gülünç olabiliyor. Teorik planda, tek başına alındığında "Ne Mutlu Kürdüm Diyene" sloganı elbette yanlıştır. Ancak Y. Küçük'ün yazısının içeriğini anlayabilmek için okuma yazma bilmek ve ortalama zekaya sahip olmak yeterlidir. Küçük, yazısında tekeller düzeninin dünyanın her tarafında insanı sürüleştirdiğini ve insanlığın dünyanın her tarafında mücadele eden bölgelerde yeniden doğduğunu anlatıyor. Bugün Kürtler mücadele ediyorlar ve insanlığın yükselişine katkıda bulunuyorlar. Bunun için biz de bir kez daha "Ne Mutlu Kürdüm Diyene" ve "Ne mutlu mücadele edene" diyoruz. Bu slogana bunun ötesinde bir anlam yüklenemez.

Yazar daha da ileri giderek Y. Küçük'ün "bütün bir 20. yy sosyalist devrim ve hareketlerine de milliyetçiliği bulaştır"dığını yazıyor. Böylece Çin Devrimi'nin de "proleterya devrimi , sosyalist devrim" olduğunu, "milli devrim" olmadığını öğreniyoruz. Ne yazık, Mao aynı görüşte değil. Mao'nun ufku hiçbir zaman milli demokratik devrimi aşamadı ."Milli burjuvazi" ile ittifak yapan bir sosyalist devrim! Ne ilginç değil mi! Küçük burjuva milliyetçiliğinden kopamayanlar şimdi bize milliyetçiliğin burjuva ideolojisi olduğunu öğretmeye kalkıyor!

Aslında bugün bile Perinçek'in milli burjuvazi aşkından vazgeçtiği şüphelidir. Aynı sayıda Perinçek 2000'e Doğru değerlendirmesinde şunları söylüyor: "Dört yılı aşan yayınımızın tek ekonomi kapağı, "Beslen'i besleyenler". Aslında ekonomi kapağı olmaktan çok, yolsuzluk yani siyaset kapağı. Ayrıca ciddi bir siyasal hatayı da içeriyor, ulusal bir sermaye grubunu hedef alıyordu." Peki 80'den bu yana değişen nedir? Herhalde "milli burjuvazi"nin yerini "ulusal sermaye grupları"nın alması. Gerçekte H. Kutluların söylemiyle bir benzerliği olan tam da bu "ulusal sermaye" deyimidir. Ancak cahillik ve terbiyesizlik burada bitmiyor. Aynı yazar (E. Helvacıoğlu) *Teori*'nin 26 sayısında *Gelenek*'in programını eleştirirken şunları da söylüyor:" Gerek Mao-Kruşçev, gerekse bunun ülkemize yansıması olan Milli Demokratik Devrim-Sosyalist Devrim tartışmaları özünde emperyalizm dönemini ve leninizmi kavrayıp kavrayamama noktasında yoğunlaştı. Kruşçev çizgisi, Brejnev ve Gorbaçov duraklarından geçerek, Yeltsin ve Bush ile sonuçlandı. Ülkemizdeki "sosyalist devrim" çizgisinin de Haydar Kutlularla burjuvaziye bağlandığı bugün görülüyor." Sosyalist devrim çizgisinin H. Kutlu ile hiçbir ilişkisi yoktur. H. Kutlu ve TKP hiçbir zaman sosyalist devrimi savunmadı, TKP'nin ufku hiçbir zaman "ileri demokratik devrimi" aşamadı. Kastedilen Boran'ın TKP'yle birleşmesi ise, hatırlatmak gerekiyor, TİP, TKP ile birleştiği zaman çoktan sosyalist devrimi bırakmıştı. Sosyalist devrim çizgisini 60'larda akademik bir tarzda da olsa birinci TİP, 78'e dek ikinci TİP ve 79'da *Sosyalist İktidar* temsil etti. Bugün de sosyalist devrim çizgisini *T. Kurtuluş, Gelenek, Ekim ve Emek* temsil ediyor. Bunların hiçbirinin Kutlularla bir ilgisi yoktur.

Legal parti alanındaki boşluk devrimci sosyalistlerin partisi tarafından doldurulduğu zaman SP önderliğinin bu alanda da manevra alanı daralmış olacaktır. Türkiye'de sosyalizmin propagandası ve örgütlenmesi köylü sosyalizminin ve milliyetçi küçük burjuvazinin elinden alınacaktır.

Yazar yine Gelenek'in program taslağını eleştirisinde tıpkı Perinçek gibi milli burjuvaziye olan düşkünlüğünü gösteriyor: "Türkiye'de iç pazara üretim yapan, yabancı sermaye ve emperyalizm ile çelişkileri olan milli bir burjuva kesimi vardır." Eh, SP'nin programı da anti-emperyalist, anti-feodalizmi aşmadığına göre pekala ittifak yapabilirler, yeter ki sosyalist devrimcilere çamur atmaya kalkışmasınlar.

Yazarın Y. Küçük'ün "Rum Su Ermeni mi?" yazısına yönelik küfürlerine gelince, *Yeni İnsan*'ın 3. sayısında bu türden küfürlerin tümüne yanıt verildiği için değinmiyoruz.

Nihayet Y. Küçük'ün Türkiye sosyalizminin tarihini çarpıttığı iddiasına gelebiliriz. Y. Küçük uzun süre uykuda olan Kürt hareketliliğinin uyanmasında bir emekçi partisi sınırlarını aşamayan TİP'in rolünün büyük olduğunu söylüyor. Burada hiçbir çarpıtma yoktur. Yasal bir işçi partisi olarak TİP elbetteki sorunu belli sınırlar içinde ele almıştı. Ancak katkısı yadsınamaz. TİP içindeki muhalefeti ise ayrı bir yazının konusu olduğu için burada ele almıyoruz.

Türkiye'de sosyalizmin 70 yıllık tarihinde doğru olan bütün konumlara sahip çıkıyoruz. Bizce ulusal sorunda ilk kez 1930'larda H. Kıvılcımlı yazdığı *İhtiyat Kuvvet Milliyet* ile önemli bir miras bırakmıştır. Ancak daha sonra 1960'lara dek uzun bir sessizlik dönemi geçmiştir. 1960'larda TİP Doğu Mitingleri ile sorunu tekrar gündeme getirmiştir.

Sonuç olarak *Teori* yazarı okurlarının Y. Küçük'ün yazılarını okumamış olduğuna güveniyor olmalıdır. O yazılardan böylesi anlamları çıkarmak gerçekten özel bir çaba istiyor. Biz SP'de dürüst samimi unsurların olduğuna inanıyoruz. Legal parti alanındaki boşluk devrimci sosyalistlerin partisi tarafından doldurulduğu zaman SP önderliğinin bu alanda da manevra alanı daralmış olacaktır. Türkiye'de sosyalizmin propagandası ve örgütlenmesi köylü sosyalizminin ve milliyetçi küçük burjuvazinin elinden alınacaktır.

Basında ve aydınlar arasında Kürdistan için şimdi bir senaryo konuşuluyor. Buna göre Kürdistan'sız bir Türkiye'nin mutlu olacağı yayılmak isteniyor. Kürtler ise küçük bir devlet verildiğinde sonunda teslim olmuş bir Kürdistan'ın geri alınacağı hesabı yapılıyor. Nokta Dergisi, Y. Küçük'ten bu konuda demeç aldı. Anlaşılan ısrarla istedikleri demeci beğenmediler ve kullanmadılar. Yayınlıyoruz.

KUŞATILMIŞ KÜRDİSTAN

Güneydoğu'nun Türkiye'den ayrı olması halinde Türkiye'nin daha zengin olacağı söyleniyor, ne dersiniz?

İstatistik derslerinde sık sık öğrenciye anlattığımız bir mantık oyunudur. 1, 2, 3, 7, 8, 9, toplanır ve altıya bölünürse ortalama beş olur. 1, 2, 3, atılır geriye kalanın ortalaması sekiz çıkar. Fakirleri atarsanız, geriye kalanların ortalamaları istatistik olarak yükselir. Bu bir istatistik oyunudur.

Önemli olan neden fakirlerin olduğudur. Eğer Doğu daha fakir ve Batı daha zenginse, daha önce sömürülmüştür.

Türkiye, Orta Asya'da yeni topraklar veya nüfuz alanları sağlama dalgasının etkisine giriyor. Bunu gerçekleşebilir gördüğü zaman, Kürdistan'ın geçici olarak kopuşuna razı olabilir. Türkiye'de hiçbir burjuva politikacısının kendisinin Kürdistan'ı veren, muhtemelen de bir başkasının Kürdistan'ı geri alan bir konuma gelmesine katlanamayacağını sanıyorum.

Güneydoğu dışlanırsa, Türkiye'nin eğitim sorununun çözüleceği söyleniyor?

Yeni durumdur. Türkiye yıllar yılı Doğu'ya harcama yapmadı. Biz Devlet Planlama'da, başka yerlerde Doğu'nun ihmal edildiğini söyledik. Şimdi ihmal edilmiyor. Ancak şimdi harcama Silahlı Kuvvetler harcamasıdır, Özel Tim harcamasıdır. Şimdi Kürt insanını kazanabilmek için onlara devlet görevleri yaratılıyor. Koruculuk sistemine para harcanıyor.

Kısılacak harcama buradadır. Kuşkusuz bu harcama kısılırsa, Batı'da eğitim için bir kaynak çıkar. Ancak bu harcamanın nedenini de Türkiye Cumhuriyeti yaratmıştır. Kürtler'in dilini, ekinlerini yasaklayarak, kimliklerini gasbederek, bu harcamaları yapmak zorunda kalmıştır.

Bunlar ayrılsın ve bir federasyon kurulsun düşüncesi yayılıyor?

İyi niyetli bir öneri olduğunu sanmıyorum. Devlet, Kürt silahlı mücadelesi konusunda önce kendisini aldatmış ve şimdi çözemeyeceğini kabul etmek durumuna gelmiştir. Şimdi görünen senaryo şöyledir: "PKK'yı ortadan kaldırmanın yolu, Kürtler'e ayrı bir devlet kurdurmaktır." Yavaş yavaş bu düşüncenin taraftarları artıyor. Kürdistan'da beş altı ilde kurulmuş ve Türkiye ile diğer düşman devletler tarafından çevrilmiş bir Kürt Devleti'nin, eninde-sonunda, PKK'nın sonu demek olacağı düşünülüyor. Kuşatılmışlık içinde sorunlarını çözemeyecek bu yeni Kürt Devleti'nin yöneticilerini redderek tekrar Türkiye'ye döneceği bekleniyor.

Böyle bir senaryoyu imkan dahilinde görüyormusunuz?

Yakın zamanda mümkün görmüyorum. Türkiye'yi yönetenler, iyi niyetten yoksun da olsa, böyle radikal denemeleri yapamayacak kadar miyopturlar ve çaptan yoksundurlar. Ayrıca bu projenin kötü niyetli sonuçlarını verebilmesi, uzunca sayılacak bir zaman dilimini gerektiriyor. Türkiye'de hiçbir burjuva politikacısının kendisinin Kürdistan'ı veren, muhtemelen de bir başkasının Kürdistan'ı geri alan bir konuma gelmesine katlanamayacağını sanıyorum.

Bu defa gelip kalıcı olacağını ilan edecek bir askeri diktatoryanın programı olabilir.

Buna ihtimal veriyor musunuz?

Türkiye'nin emperyalist arayışlar içine girdiğini geçen yaz başında ortaya attım. Şimdi çok açık. Türkiye, Orta Asya'da yeni topraklar veya nüfuz alanları sağlama dalgasının etkisine giriyor. Bunu gerçekleşebilir gördüğü zaman, Kürdistan'ın geçici olarak kopuşuna razı olabilir.

Bu mümkün mü? Benim şu anda gördüğüm, Türkiye'nin içine girdiği yeni aşamada, yakın zamanda, bugünkü politik kadroların tümüyle silineceğidir. Demirel'e, İnönü'ye, kalıcı politikacılık gözüyle bakamıyorum.

Türkiye hızlı politik salınımlar dönemine girmiştir. Kürdistan sorunu, bu salınımların motorlarından birisi olmuştur. Yakın zamanda bir çözüm görmüyorum. Sallanma büyüyerek, arayışlar ufak ufak devam edecektir. Gördüğüm budur.

BİR YENİ DERGİ : *BARİKAT*

THKP/C kökenli radikal-devrimci bir akım daha, sosyalist basında sözcüsünü buldu. Barikat'a hoşgeldin diyoruz.

Barikat "Devrimci hareketin bütününü ilgilendiren genel sorunların ve nisbeten özel bir 'geç kalmışlık' sorununun dayandığı bir ortamda yürüyeceği"ni bildiriyor.

"İrade ve özveri... zor dönemler böyle aşılabiliyor."

Barikat, devrimciyi, bir Yaşar Kemal deyimiyle, "içinde kurdu olan" insan olarak tanımlıyor.

"Akıl, "hizaya uymak"sa eğer, gözümüze-kulağımıza-beynimize hergün sokuşturulanlarsa, bir "çılgınlık"tır yaptığı. Günlük-pragmatik yaşayan "çağımızın becerekli adamı" devrimci, "aklı bir karış havada" olandır, "başında kavak yerleri esen"dir. Bolivya yolculuğuna çıkarken Fidel'e "Rositante'in sağrılarını hissediyorum yeniden" diye yazan CHE'nin günlük -çarpıtılmış- deyimle bir "Don Kişot" olduğunu kim söyleyebilir? Bu sözcüklerdeki devrimci romantizmi duymamak, koklamamak, görmemek mümkün müdür?

Sorun, bu dünyanın adamı olmamaktır, bunu reddetmektir. Dünyanın mevcut düzeninden umudunu kesmiş olmaktır. Aynı düzen içinde yaşamamak, soluk alıp vermemek değildir bu. Sözü edilen, tarihsel olarak dün ve bugünle bağlarını kesmiş olmak ve yine tarihsel anlamda yeni bir dünyada bağlanmaktır."

Barikat 17 yıllık bir gelenek olarak amacını "Pratiğini nitelikli bir toplumsal alış-veriş hareketinin oluşması yolunda bir katkıya dönüştürmek ve geçmişin izinde bu pratiği besleyecek damarlarından biri olarak varolmak" biçiminde açıklıyor.

Çıkış yıllarında hareketi bekleyen büyük tehlikenin kendiliğindencilik, yükselen potansiyelin altında ezilmek ve giderek boğulmak olduğunu, sonunda böyle gerçekleştiği, teorinin hayatın gerisinde kaldığı, kavram kargaşası ve fetişizminin baş gösterdiğini yazan Barikat, Kürdistan sorunun Türkiye Devrimi açısından anlamı, CHP-MHP değerlendirmesi, partileşme ve kadrolaşmada yaklaşımlarının yanlış ya da yetersiz kaldığı değerlendirmesini yapıyor. Barikat geleneğini tarih içinde şöyle tanımlıyor:

"Bu hareket, özellikle silahlı mücadele anlayışının yerleşmesi, şehir gerillacılığının gelişmesi ve dinamik bir savaşçı çekirdeğin oluşturulması açılarından, ülkeye ve sol harekete birçok şey kazandırdı ve önemli bir deney oldu. Militanlarımız, yıllarca bulundukları alanlarda faşizme karşı direnişin saflarında yer aldılar. İşkence ve terör yıllarında kayıplarımız oldu, ama tercihli insanlarımız sahip oldukları değerleri yükseklerde tutmayı bildi ve savaşçı niteliği gereğinin ve dayanacağı varlık koşulunun sekterizm ve ortodoks bir örgüt ve hareket mantığı olamayacağını kavrayarak hareket etti. Ama aynı zamanda bu hareket, kendi gerçeğini bir özeleştiriden geçirmeyi de amaçladı."

Rejimin değişim ve devamlılık temelinde bir restorasyon planına dikkat çeken, solun kitlesellik kanallarının tıkanmasını önemli bir tehlike olarak gösteren Barikat'ta, HEP kurultayının geniş bir değerlendirmesi de yer alıyor. HEP'te Demokratik Cephe çağrısını, Ali Fırat'ın "Ortadoğu'da Türkiye ve ülkemize dayalı yeni bir Ekim devrimi gelişebilir. Ortaklaşa devrimi gerçekleştirmek ulusal kurtuluş mücadesinin en büyük özlemidir" sözlerinin altını çizerek değerlendiren Barikat, 'Çağrı'yı tartışmaya değer görüyor.

"Örneğin, "Önerinin Devrimci-Demokratik Halk Bloku ya da Cephesi kısmı ayrı bir tartışmanın konusudur. Bu yazıda, bu konuya kısaca değinmekle birlikte, esas olarak 1. Kurultay dolayısıyla da gündeme gelen HEP'in yasal zeminlerini kullanarak kitleselleşme önerisini açıklamaya çalışacağız. Bunu yaparken temel ölçütümüz HEP'in ilkelerinin, organizasyonunun, Türkiye'li sosyalistlerin açık parti ihtiyacına..."

Barikat'ın, bu soruya yanıtı olumsuz. Neden de HEP'in "yapısını, dokusunu belirleyen pragmatizm-ideoloji karşıtlığını", "pragmatizmi ilkeselleştirmek."

HEP'in seçim döneminde kaygan zeminlerde oluşmuş ittifaklarının bir kez daha yaşanmamasının 1. Kurultay'da güvencesinin görülmediği değerlendirmesini yapan Barikat'ın son sorusu "Böylesi yapısal bir araçla, malul siyasi bir çizgiyle girilecek ittifakın ya da kurulacak Cephe'nin bazını ne oluşturacaktır?" şeklinde.

"Eğer siyasal zeminin ulusal kurtuluş mücadelesi motifi ile bezenmesi öneriliyorsa, sınıf perspektifinin üzerinde yükselmesi gereken sosyalist devrim yaklaşımıyla, ulusal kurtuluş mücadelesi hangi kavşakta buluşacaktır? Sözgelimi Türk ve Kürt işçi sınıflarına dayalı, sosyalist bir devrim perspektifinin Kürt ulusal kurtuluş mücadelesine de hakim olabilmesi için önerilen cephenin yönelimlerinin neler olması gerekmektedir.

Bu ve buna benzer sorulara net, ilkesel, programatik ve örgütsel düzeyde yanıtlar üretilmeden atılacak bir cephe adımının daha baştan ölü doğacağı ve ne ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı çerçevesinde tanımlanması gereken ulusal kurtuluş mücadelesine ne de Türk ve Kürt işçi sınıflarına dayanılarak başarılabilecek sosyalist bir bölge devrimine hizmet etmeyeceği aşikardır."

Geleneğini reddetmeyen, revize etmeyen, sıkça geç kalmışlık vurgusu yapan, radikal iradesini koruyup, ılımlı, birlikçi, mütevazi bir söylemle 2. sayısında dilini bulan Barikat'a, ortak pratiklere hoşgeldin diyoruz. Geç kalmadılar. Bu topraklar yeni radikal mücadelelere gebedir.

"DEVRİMCİ EVLİLİKLER"

Nuray Bayındır

Geçen sayıda telefonla gelen haberi okuyucuya yansıtmıştım. Ancak yeni bir telefon 'Kadın ve Aile' konulu yazının bu sayıda da devamını engelledi. Öyleyse konumuz kelimede kalan anlamında "Devrimci Evlilikler" ve evlilik içi dayak.

Konuya geçmeden önce ufak bir parantez açıp bu kez kocası tarafından katledilen kadının bir arkadaşının açıklamasını sunuyorum. Olayın bu şekilde sonuçlanmasında feministlerin hiçbir şekilde kışkırtıcı rol oynamadıklarını, aksine karı kocaya yardımcı olmaya çalıştıklarını, kocanın, karısını öldürme eyleminin de iyice düşünülmüş ve bilinçli bir eylem olduğunu söylüyor. Açıklamayı tüm söylentilerin üstünde ve sevindirici buluyorum. Hiçbir gerekçe yaşanan bu vahşetin failini haklı çıkarmaz. Bir önceki açıklamada da tersi bir ifade yoktur. Her zaman yaptığım vurguyu bir kez daha tekrarlıyorum. Gerçek suçlu, nereden bakarsanız bakın teneke bir kutuya dönüşmüş evlilik kurumunun kendisidir. İnsanları insanlığından eden, çağlar boyu süregiden egemenlik anlayışıdır. Düzenin bu şekliyle gidişinde çıkarı olan kapitalist sistemdir. Sistemin insana egemenliği aile içinde erkeğin kadına egemenliğidir. Ailenin çözülüşü, evliliklerin işlevsizleşmesi, en ağır en acılı tokadı, kadına ve çocuklara vuruyor. Suçlu kadın, kurban çocuklar. "Demokrasi" adına aksi ne kadar söylenirse söylensin, hatta bu söylem yasallaştırılsın beyinlere yerleşmiş o kölelik ve kölecilik anlayışı yıkılmadıkça yaşanan gerçekliği tersine çevirmek mümkün mü?

Gerçek suçlu, nereden bakarsanız bakın teneke bir kutuya dönüşmüş evlilik kurumunun kendisidir. İnsanları insanlığından eden çağlar boyu süregiden egemenlik anlayışıdır. Düzenin bu şekliyle gidişinde çıkarı olan kapitalist sistemdir. Sistemin insana egemenliği aile içinde erkeğin kadına egemenliğidir.

Fransada yapılan istatistikler her gün 2.5 milyon kadının kocasından dayak yediğini gösteriyor. Boşanan her iki kadından biri yeniden evlenmiyor. Evden aile içi geçimsizlik nedeniyle kaçan çocukların sayısı belirsiz. Yabancılar, özellikle Türk işçiler arasında kıskançlık ya da başka bir nedenle karısını bıçaklama, öldürme olayları günlük olaylar haline gelmiş durumda. Geceleri bir yana bırakın, güpegündüz metroda, trende, sokakbaşında genç kadınlara pervasızca tecavüz ediliyor ve hiç kimse müdahalede bulunmuyor. Bütün bunlar sözümona demokrasinin en gelişkin olduğu bir ülkede oluyor. Peki bizim "devrimcilerimize" ne oluyor?

Evlilik içi şiddet ne yazık ki "devrimci evlilik" yaptıklarına inanan pekçok insana yabancı değil. Bunların çoğu da eskiden örgüt yönetmiş insanlar. Herkes birbirini tanıyor, herkes birbirini biliyor, ama kimse kimsenin o "kutsal" "özel yaşamına" karışmıyor. Bunlar arasında hala devrimcilikte iddiası olanlar da var. Evdeki savunularak sokaktaki şiddete karşı çıkmak ikiyüzlülüğün en alçakçası değil midir? Bu tür "insan"ların bu yönlerini bile görmezlikten gelerek hala devrimci saymak hangi ahlaka sığar? Bunlar evde işkence uygularken polisteki, hapishanelerdeki işkenceye karşı çıkabilirler mi? Devrimcilik sözde değil, eylemdedir. Eyleminde devrimci olmayanların bu onurlu ismi taşımalarına izin verilmemelidir. Evinde şiddet uygulayan kim olursa olsun teşhir edilmeli, insanlık adına konuşmaları engellenmelidir.

80'lerin sonlarına doğru geçim sıkıntısı nedeniyle toplumun her kesiminden binlerce kadın, erkek, genç insan yurtdışına çıktı. Çok azı politikayla ilgiliydi. Hemen hepsi ilk etapta bulundukları ülkelerde oturum ve iş sahibi olmak amacındaydılar. Çok acı çektiler. Hele tanıdıkları olmayanlar. Genç kadınlar, genç kızlar daha kötüsünden korkarak, kadın sıkıntısı çeken, önlerine çıkan ilk erkekle evlendiler ya da birlikte kalmaya başladılar. Bunların çok azı anlaşabildi. Doğal değil mi erkek cinsel ihtiyacını giderecek bir kadın, kadınsa kendisine sahip çıkacak bir erkek arıyordu. Birliktelik bu temelde kurulunca olası olumsuzluklara daha baştan gebe oldu. Evliliğin amacında ne sevgi ne saygı ne de güven vardı. Sadece birbirlerinden faydalanma güdüsü. Bu tür evlilikleri yapanların çoğunluğu eskiden devrimciliğe bulaşmış insanlardı. Dayak, zorbalık, kıskançlık, diğerinin güçsüzlüğünü ekonomik gücüyle kullanma ve daha bir yığın mevcut düzeni simgeleyen faktör yaşamları zindan etmeye başladı. Gelen genç kızların yüksekokul bitirenleri, bir parça kendilerini bu karanlık gelecekten kurtardılar. Yaşama bağımsız bakabilmeyi öğrenmiş insanların karşılaştıkları her türden tehlike ve zorluk karşısında güçlü olma şansları diğerlerine oranla daha fazladır. Ve bunun yüksekokulu bilinçtir.

Eleştiri, devrimci evliliklerin kendisine değildir. Bu tür evlilikler az da olsa vardır. Devrimci evlilikte erkek kendisini her yönüyle karısına eşit kılmış insandır. Evlilikte sevgi temel öğedir. Kıskançlık, sahiplik duygusunun en zavallı biçimiyle dışavurumudur. Hem erkek hem de kadın açısından en üç noktasında öldürme ile sonuçlanır. Devrimci evliliklerde de sorunlar olur, ancak karşılıklı iknaya açık oluş ve anlayış tüm sorunları çözücü yöntemdir. Üstünlük ya da egemenlik anlayışı düzenin anlayışıdır ve devrimciler bu anlayışa karşı oldukları ölçüde devrimcidirler.

GAP ÜZERİNE BİR TARTIŞMA

Orhan Kurtoğlu

Düzenin heryerde olduğunu görmek zor olmuyor artık. Bilerek-bilmeyerek dönen, ya da dönmeye yüz tutan aydınlarımız, araştırmacılarımız ürünlerine çorbada tuz örneği bir parça "demokrasi" ve "şeffaflık" katmayı görev sayıyorlar. Bunlar artık moda sözcükler, yararlanmak için fırsatı değerlendirip, ne kadar "demokrasi aşığı" olduğumuzu kanıtlamamız gerekiyor. Böyle bir mantığın sonucu ortadadır, araştırmadaki sayılar, ölçekler, değerlendirmeler anlamını yitiriyor, insan kendini bir komedinin içinde buluyor.

Komedi bir noktadan sonra trajediye dönüşüyor. Bu "trajedi" kervanına katılanların sayısı "demokrasi" ve "şeffaflıkla" birlikte artıyor.

Aralık ayı içinde Bilsak'ta GAP ve Doğu Anadolu'nun Ekonomisi üzerine Mustafa Sönmez ve Andrew Finkel bir seminer verdiler. Andrew Finkel *The Economist* gazetesinin Ortadoğu muhabirliğini yapıyor. Mustafa Sönmez konusunda uzman kabul edilen bir ekonomist.

Mustafa Sönmez'in GAP hakkında ilginç yorumlarıyla karşılaştık bu seminerde.

GAP'ın fiziki büyüklüğü, yaratacağı ekonomik ve sosyal değişiklikler, bulunduğu jeopolitik konumun önemi biliniyor. Mustafa Sönmez'in bildiğinden kuşku duymuyorum. Ama ısrarla "bilmek istemediği" şeyler olduğu da görülüyor.

GAP, Kürdistan mozayiğinin, toplumsal dinamiğin dışında nasıl değerlendirilebilir? Demirel'in yaptığı gibi. Demirel Kürt halkına şefkatli "devlet babayı" yeniden sevip saymasını, devletin halka kucak açtığını, halkın da "devlet babayı" kucaklamasını salık veriyor. Devlet babanın düşmanı "halk değil, PKK'dır" diyor. Artık "demokrasi" ve "katılım"la bütün sorunları elbirliğiyle aşacağımıza dair iman tazeliyor.

Mustafa Sönmez'in hakkını yememek gerekiyor, "Kürt Halkı"nın varlığını kabullenirken Demirel kadar zorlanmıyor. Ama iş iki halk, Türk ve Kürt halkı arasındaki ilişkiye gelince işler karışıyor. Kürdistan ve Kürt halkını kabul eden Sönmez ilişkinin ne ekonomik ne de siyasi boyutta adını kolamıyor. İlişkinin adını soranlara ise "sömürge değil" yanıtından başka bir şey söylemiyor.

Bu ilişkinin adını koyamayan bir araştırmacı, uzman, GAP hakkındaki değerlendirmesinde Sönmez'in düştüğü duruma düşmeye mahkumdur.

GAP, Kürdistan toprakları üzerindedir. Hem Sönmez hem de Finkel GAP'ın asimilasyonu hızlandırıcı bir proje olarak değerlendirilmemesi gerektiğini savunuyorlar. Sönmez tam tersine orada yaşayan halkın GAP'a sahip çıkması gerektiğini, demokratik ve katılımcı bir mekanizma olarak görülebileceğini söylüyor. Daha da ileri giderek GAP televizyonunun halkın televizyonu olabileceğini, böyle bir istemin gündeme gelmesinin olumlu olduğunu söylüyor. Bu istekler güzeldir. Ama nasıl gerçekleştirildiği ve bakış açısı önemlidir. Kürdistan'da kazanılan bütün haklar, Sönmez'in önerdiği gibi dimokrasi ve katılımla değil, yıllardır verilen mücadelenin ürünüdür. Öyle ki, bin yıl yaşasa bile Kürt sözcüğünü kullanmaz denilen mezarlık imamı Demirel bile Kürt realisetisini kabul ediyor.

Asimilasyon konusunda söylenenler gerçekten çok komiktir. Türkiye ekonomisi üzerine araştırmalarından tanıdığımız Mustafa Sönmez'in GAP gibi bir projenin Kürdistan'daki sosyo-ekonomik yapıya, üretim ilişkilerine nasıl bir etkide bulunacağını, egemen üretim tarzına denk düşen düzen ve bu düzen içinde, iktidarında bulunan, "zor"u, devleti elinde tutan sınıfın başka bir ulusun topraklarında gerçekliştirilen bir projeyi işletmeye sokarken demokrasi ve katılımı tercih demeyeceğini, bunun tercih sorunu olmayıp mevcut ekonomik yapılanma ve ilişkinin sonucu olarak bir asimilasyon sürecinin zorunlu yaşanacağını bilmek zorundadır. Bir takım "demokratik" değişmeler, verilenler değil, alınanlardır. Bu savaşta herkes kendi gücünün farkındadır.

Üstelik Mustafa sönmez gibi bir ekonomist, katılımdan söz ederken bunun nasıl yapılacağını hiç anlatmıyor. Holdingleri projeden uzak tutup, işletmeleri hisse senetleri halinde halka satarak mı gerçekleştirilecek bu, yoksa devlet baba GAP idaresine, halkın temsili sistemle seçilmesini mi sağlayacak? Ya da GAP Televizyonu Kürt halkına mı devredilecek? Aslında şöyle düşünmek gerekiyor; bütün bunlar Kürt halkına gerçek özgürlüğünü verecek mi? Kuşkusuz sorular uzatılabilir. Ancak ben son olarak GAP'ın değerlendirilmesinin Kürdistan mozayiği içinde anlamlı olabileceğini düşünüyorum.

Andrew Finkel'in de ilginç bir sözü oldu, bu seminerde. "Silah çocuk oyuncağı değildir, savaş istemenin kimseye yararı yoktur" diyor Mr. Finkel ve ekliyor: "Kürt-Türk ayrımı anlamsızdır, etnik sorunlar artık bitmiştir. Örneğin, K. İrlanda İngiltere'den ayrılmak istese, kimse kal demez" Ve Finkel bunun dini gerekçelerini anlatıyor. K. İrlandalılar ne yapar bilemeyiz, ama Mr. Finkel'e, Kürt halkının, silah konusunda kendisinden bir şey öğrenmeye ihtiyacı olmadığını söyleyebiliriz.

21 Ocak Salı 1992 tarihinde, Yeni Ülke Gazetesi'nde "Solun Birliği" üzerine bir açık oturum düzenlendi. Oturumu Yeni Ülke'de çıkmayan bölümleriyle birlikte, tam olarak yayınlıyoruz.

RADİKAL SOL'DA BİRLİK TARTIŞMASI

Oturumu, Yalçın Küçük yönetti. Katılanlar, Ertuğrul Kürkçü, Odak Dergisi'nden Hamza Yalçın (Direniş Hareketi Davası sanıklarından), Özgür Halk'tan Rıza Erdoğan, Emek Dergisi'nden Kenan Kalyon (TKEP Davası sanıklarından), Yol Dergisi'nden Kemal Saruhan (SVP Davası sanıklarından), Mehmet Güneş (TKP-B Davası sanıklarından), Kurtuluş Dergisi'den Mustafa Kaçaroğlu (Kurtuluş Davası sanıklarından), Ayşe Hülya Özzümrüt (MLSPB Davası sanıklarından), Özgürlük Dünyası'ndan İhsan Çaralan (TDKP Davası sanıklarından), Eşber Yağmurdereli. (Acil davası sanıklarından)

BİRLİĞİN DİNAMİKLERİ

Yalçın Küçük : Çok önemli bir açık oturuma başlıyoruz. Hepinize hoşgeldiniz diyorum. Bugün, bu kadar çok davada yargılanmış, güzide devrimci arkadaşlarımızla "Birlik Sorunu"nu tartışmak üzere burada bulunuyoruz. Her alanda birlik tartışılacaktır ama bugün daha çok açık hareketlerdeki birlik üzerine konuşacağız. Türkiye Devrimci hareketinin açık bir partide birliği sağlanabilir mi? HEP'in bu konuda bir çağrısı var. HEP, tüzük program değişikliği olabileceğini söylüyor ve HEP'te bir araya gelelim diyor. Sizler bu konuda neler düşünüyorsunuz?

İlk olarak THKP-C döneminin şu anda aramızda bulunan tek canlı tanığı değerli arkadaşımız Ertuğrul Kürkçü'den başlayalım

Ertuğrul Kürkçü: Birincisi; Türkiye'de sosyalist hareketin, devrimci kanadının, ister parti biçiminde, ister yeni icad edilecek başka bir organizasyon biçiminde biraraya gelmesi ve kendisine 1990'ların dünyasında yeni bir kimlik edinmesinin imkanları mevcuttur. Bu değerlendirilmelidir. Ayrıca, bunun yapılmasının zorunluluğunu iyice şiddetlendiren, yapılmaması durumunda olabilecekleri vahimleştiren çok ciddi bir etken bulunduğunu düşünüyorum. Bu başarılamazsa Türkiye devrimci sosyalist hareketi, önümüzdeki bir-iki yıl içinde derin bir çürümeye maruz kalabilir, böyle bir tehlike ile karşı karşıya olduğumuzu düşünüyorum. Bu nedenle, hangi düzlemden başlarsa başlasın, böyle bir birlik için, açık, son derece belirgin adımların şimdiden atılması gerekiyor. Biz bunu geçen yıl denemeye çalıştık. Bize göre sosyalist hareketin devrimci kanadında oldukça ağırlıklı yer tutan bazı eğilimler, bu tartışmaların içinde yer almak istemediler. Onlar da saygıyla karşılandı ama bunun bir başka seçeneği de bugüne kadar ortaya konulmuş değil.

Bugün, 20 Ekim seçimlerinden sonra birlik tartışmasının taliplerinin ve taraflarının artmış olması ilginç. Bence, 20 Ekim seçimleri iki şey gösterdi. Bir tanesi; ne kadar beğenmezsek beğenmeyelim, ki benim bu konuda nasıl kişisel duygulara sahip olduğumu az çok bilir ve tahmin edersiniz, Doğu Perinçek'in, 20 Ekim seçimleri öncesinde ortaya çıkan siyasal zemini kendi çıkarları açısından son derece akıllıca ve uygun biçimde kullanmış olması, solun büyük bir bölümünde, niye biz de olmayalım, niye biz de yapmayalım şeklinde bir soruyu doğurdu. Bu negatif bir hareket noktası, ben nasıl yapardım, diye değil de, başkası yaptıktan sonra, ben öyle yapsaydım, biçimindeki bir tartışmanın kendisinde bir güdüklük var. Ama bunun kışkırttığı son derece önemli bir gerçek. İkincisi; Kürdistan devrimcilerinin, Kürdistan'da son derece mahirane bir biçimde uyguladıkları taktikle, parlamentoya, doğrudan doğruya kendi organik kontrollerinde olmayan, olmasını da hiç ısrarla istemedikleri ama oraya gittikleri zaman kendilerine bakmadan politika yapamayacak yirmi tane adamı sokmuş olmaları, Türkiye solunun gözünü açtı. Aslında, karşı iki kutbun bu zemini değerlendirmesi, bunu bugüne kadar yapamayan Türkiye solunun gündemine önemli bir tartışma soktu. Bu kutuplardan birisi, hiçbir zaman silahlı mücadele pozisyonuna sahip olmamış olmamakla beraber günün koşullarını iyi değerlendirerek belki parlementer düzeyde herhangi bir başarı sağlamamakla birlikte propaganda düzeyinde solun genel çıkarlarını ortaya koymayı başarabildi. Diğeri ise, tam tersine, varoluş koşullarını esas olarak silahlı mücadeleden almasına rağmen ve hatta bunun verdiği güvenle, bütün alanlarda politika yapmanın mümkün olduğunu, bununla hareket edilebileceğini, bununla iş yapılabileceğini hepimize gösterdi. Türkiye solunun devrimci kanadı çok muzafferane bir ideolojiye sahiptir, her zaman yenik de olsa kendisini muzaffer zanneder. Ama, kendi cephesinde en az kıymet verdiği eğilimden böyle bir ders alması önemlidir. Diğer taraftan, hep kendi yedeği olarak gördüğü Kürdistan devrimci hareketinden de bir başka ders almıştır. Açıkça söylemek gerekirse, şimdi düşünmenin, sadece düşünmenin değil, birşeyler yapmanın da zamanıdır.

Özetle, 1990'ların dünyası 1970'lerin dünyasından çok farklı, psikolojileri farklı, edindiğimiz deneyimler farklı. İşte, siz diyorsunuz,"sen THKP-C'nin sağ kalan temsilcisi", ben o zaman 23 yaşında bir çocuktum, şimdi 43 yaşında bir adamım. Kişi olarak benim bile dünyayı bu tecrübe içerisinden algılayışım değişti, toplumunki değişti, herşey değişti. Ama bütün bunlara rağmen 1990'ların Türkiyesi'nde bir devrim mümkündür ve bu yapılabilir deniyorsa eğer, hem bu deneyimden yararlanmak hem de bu deneyimin yükünden belki de artık kurtulmak gerekiyor. Çünkü her iki tecrübeyi oluşturan dönemin koşulları çok farklı.

Bugünkü koşullar altında şöyle düşünüyorum; sosyalist hareketin iki kanadı vardır. Bunlardan biri reformcu kanattır ki bunlar başka işler yapsınlar, diğeri de devrimci kanattır. Bu temel ayrımın herkesce yapıldığını varsayıyorum Çizginin bu tarafında, yani devrimci kanatta kalanların herhangi bir parti ya da parti işlevi görebilecek bir başka örgüt ama siyasal bir örgüt içinde biraraya gelmelerinin önünde, bu grupların kendi kimlik iddialarının dışında herhangi bir engel bulunduğuna inanmıyorum. Bu hem mümkün hem kaçınılmaz olandır. Bir kere bu temeller ve tecrübeler üzerinde biraraya gelindikten sonra sosyalist hareketin devrimci kanadı kendisini aktif bir heyet haline getirebilir, güçlerini birleştirebilir. Geçmişte bunu koşullayan, ideolojik olduğu söylenen ayrım noktaları bugün artık önemsizleşmiştir. Reel sosyalizmin yıkılmasından sonra, insanların başlarını çevirecekleri bir kabe, yanılmaz bir papalık merkezi yoktur. O zaman herkes Türkiye'nin kendi gerçekliğinden hareketle, eşini dostunu arayıp bulmak zorundadır ve bunlar bellidir zaten. Ben diyorum ki bunlar hem mümkündür hem de artık gecikmiştir, bir an önce bunun tartışmasına girilmelidir. Şüphesiz tartışmanın tarafları olan insanların sonuçta bundan hep beraber çıkmamaları da olasıdır. Ama en azından böyle bir hareket noktası, başlangıç noktası denenmelidir.

Politika açık olan birşeydir, gizli politika olmaz. Olsa olsa bunun bazı kesimlerini şiddetten gizlemek gerekir. Devletin şiddetinden gizlenmesi gerekmeyen bütün unsurların, bütün kesimlerin, bütün işlerinin açıkta yapılması ve kendisine açık biçimler bulması gerekir,

Açık parti meselesine gelince, politika açık olan birşeydir, gizli politika olmaz. Olsa olsa bunun bazı kesimlerini şiddetten gizlemek gerekir. Devletin şiddetinden gizlenmesi gerekmeyen bütün unsurların, bütün kesimlerin, bütün işlerinin açıkta yapılması ve kendisine açık biçimler bulması gerekir, açık biçimler mevzuat dahilinde varsa ne ala, bu istediğimizden de iyidir, yoksa, bunu yaratmak dahi açık faaliyetle olabilecek olan birşeydir. Ben bütün değişiklikler yerine getirilmek kaydıyla, Dev-Genç ya da TİP deneyiminin aslında bu bakımdan bir fikir verebileceğini düşünüyorum. Dev-Genç cemiyetler yasasına göre kurulmuş bir gençlik derneğiydi. Ama siz de biliyorsunuz ki Dev-Genç hem bir bakıma bir gençlik partisiydi, hem de devrimcilerin partisiydi. 1970'lerin dünyasında bunu da alenen yapıyordu. Dev-Genç'in görünürdeki başkanından başka başkanı, görünürdeki yürütme kurulundan başka yürütme kurulu yoktu. Dev-Genç'i yönetenler, koşullar değiştiği zaman bir başka başkan ve yönetim kurulu bulmayı becerdiler. Bunları, 23 yaşındaki çocukların 20 sene önce yapması bir tecrübe ise, imkan ise, 1990'ların dünyasında şimdi 40'larına gelmiş insanların bu tecrübeyi hatırlamalarının zamanıdır.

Y. Küçük: Devrimci çürüme saptamanızı önemli buluyorum. Toplumumuz büyük bir çürümenin içine giriyor ve ne yazık ki bu çürüme en fazla devrimcilerde görülüyor. Ama söylediğiniz gibi devrim mümkündür, ben de inanıyorum. Sormak istediğim şu; acaba 20 Ekim seçimleri kütlelerin şu veya bu nedenle sağa kaydığını ve aynı zamanda sağa kayan kütlelerin siyasi örgütlerinin hiçbir çözümü olmadığını gösterdi mi?

Mehmet Güneş: 20 Ekim seçimlerinin önemli sonuçlarından birisi de Türkiye burjuva siyasal ortamında ciddi bir boşluk olduğudur. Seçime katılan partilerin hemen hepsi birbirine benziyor. Aralarındaki fark büyük oranda ortadan kalkmış durumdadır. Aslında Türkiye'de parti olgusundan da bahsetmek mümkün değil. Sistem tümüyle çürümeyle birlikte bir sahteliği yaşamaktadır. Bütün kurumları sahtedir. Partileri sahtedir. İçi boş ve yaptırım gücü olmayan partilerdir. Aslında Türkiye'de parti de yok. Türk silahlı kuvvetleri partisi veya devlet partisi vardır. Bu mevcut partiler de devlet partisinin fraksiyonları durumundadır. Bu seçimlerde bu gerçeklik daha netleşmiştir ve düzenin solundaki boşluk burjuvaziyi de ürkütecek derecede açıkta kalmıştır. Bunu çeşitli köşe yazarları, burjuva sözcüleri de ifade ediyorlar. Bu boşluğu kim dolduracak. Üstelik düzeni bugüne getiren yani TC devleti 70 yıl önce kurulmuş ve bugüne gelmiş, bugün bu yol bitmiş durumda. Artık daha ileriye gidebileceği bir mesafe kalmamış. Bir anlamda deniz bitmiş. Fakat yerine yeni birşey koymaları da mümkün değil. Bütün sorun bu boşluğu devrimcileri doldurabilir mi? Nasıl doldurabilir? Aslında boşluğun tek alternatifi devrimci harekettir. Bu anlamda HEP bir olanak olarak görülebilir. Devrimci hareket Türkiye kısmında başka biçimde oluşumlarda geliştirilebilir. Fakat bu güne kadar bu mümkün olmadı. Bu anlamda HEP Türkiye ve Kürdistan devriminin açık alanlardaki ortak mücadele platformu haline getirilebilir. Buradaki tereddüt tartışılabilir. Türkiye devrimci hareketi bu alana fazla ilgi göstermedi. Bu an-

lamda bu tarafı boşlukta durmaktadır. Başka bir platform da yaratmadığımız koşullarda HEP'de Türkiye devrimci hareketinin çeşitli eğilimlerinin ortak mücadele platformu yaratılabilir. Bu aynı zamanda Türkiye ve Kürdistan devriminin ortak bir mücadele platformu olabilir.

Y. Küçük: Senin konuşmanla Ertuğrul'un konuşmasını bağlayacak olursam, Ertuğrul bir birlik zorunludur, mümkündür, devrim mümkündür dedi. Sen bunu devam ettirdin ve bir boşluk var dedin. Onun ötesinde özellikle açık alanda HEP'in bir olanak olduğunu, Türkiye devrimcilerinin HEP'e yeteri kadar meyil etmediğini söyledin ki bana göre bunu söylemek için biraz erken. Çünkü HEP'in açılımı daha yeni ve ayrıca HEP kurulurken işçi sendikalarıyla birlikte kuruldu. Bu konuyu tartışacağız. Rıza arkadaşım, iki konuşmadan Türkiye devrimci hareketinde bir boşluk olduğu çıkıyor. Türkiye devrimci hareketindeki boşluğu Kürdistan devrimcileri biraz fazlasıyla mı dolduruyorlar? Orada eşitsiz gelişmede Kürdistan devrimciliği hem silahlı mücadelede, kütleselleşmede bir aşama almış oluyor hem de Ertuğrul Kürkçü'nün yerinde söylediği gibi açık imkanları da ustalıkla kullanmaya başlamış görünüyor. Sen bu boşluk meselesine nasıl bakıyorsun? Serxwabun'un Kasım sayısında Abdullah Öcalan kardeşimizin hem Türkiye devrimci hareketini hem kendi hareketinin son yirmi yılını değerlendirdiği incelemesi var. O incelemede Türkiye devrimciliğine büyük değer biçiyor, bir geleneği var diyor. Kendisini, Kürdistan'daki diğer hareketlerden farklı tutuyor Kürdistan'da reformcu-reformcu olmayan ayrımını yapıyor. Bu da bir ulusal harekette önemli. Acaba bu konuda, hem Apo kardeşimizin görüşlerinin çerçevesinde Türkiye devrimine nasıl bakılıyor? Gerçekten bu boşluk doldurulabilir mi?

Rıza Erdoğan: Türkiye devrimine, Türkiye devrimcilerine ve Türkiye devrimcileriyle mücadele birliğine verilen önemle ilgili olarak sadece Serxwabun'da çıkan son yazı değil, daha gerilerde, 12 Eylül'ün kurumlaşmaya çalıştığı dönemlerde, Almanya'da bir FKBDC (Faşizme Karşı Birleşik Direniş-Cephesi) deneyi var. Bu Türk sol hareketleriyle birlikte olan bir cephedir. Temelde 12 Eylül'e, faşizme karşı ve Türkiye ve Kürdistan'ı esas alan bir cephedir. Bu cephe o zaman da, Türkiye ve Kürdistan devrimcileri arasında varolan bir birlik sorununu tartışmak ve o zamanın, siyasal olarak çok zor durumda olan fakat askeri olarak güçlü olan 12 Eylül'e karşı mücadele imkanlarını arttırmak, süreci bir devrime dönüştürme amacıyla oluşturulmuş bir cepheydi. Fakat bu yürümedi. Kürdistan devrimcileri, bu amaç çerçevesinde, faşizme karşı, silahlı direniş, siyasal mücadele çerçevesinde direnişlerini yükselttiler. Giderek bugünlere geldi. Bugün biraz daha birlik sorunu tartışılıyor. Ertuğrul arkadaşın söylediği birçok şeye katılıyorum. Türkiyeli devrimciler gerçeğe biraz daha sağlam bakabiliyorlar. Çünkü birlik sorununda ve öncülük sorununda tartışılan sürekli Kürdistan'da öncülük sorunu olmuştur. Bugün de halen tartışılan budur. Bir çok yayında son zamanlarda talihsiz olarak gördüğümüz bir çok yayında halen ciddi anlamda neye muhalefet edildiği belli olmayan eleştiriler görüyoruz. Bu tür birliğin sağlanabilmesi için Türkiye'deki devrimcilerin kendi içinde net olmaları gerekir. Çünkü Kürdistan'daki öncülük sorunu tartışılırken Türkiye'deki öncülük sorunu kaçırılmıştır. Söylediğiniz gibi, Kürdistanlı devrimciler acaba Türkiye'deki boşluğu fazlasıyla mı dolduruyorlar? Buna hem evet hem hayır denebilir. Çünkü sürekli Kürdistan'daki öncülük sorunu tartışılarak Türkiyede'ki öncülük sorunu unutulmuştur.Bugün yapılması gereken Türkiye'deki öncülük sorununun tartışılması ve bu çerçevede birlik ve Kürdistan mücadelesiyle Türkiye'deki mücadelenin birliği sorunu ayrı ayrı tartışılmalıdır.

Y. Küçük: Şöyle denebilir mi? Apo kardeşimin konuşmasıyla, Türkiye devrimci hareketi, diyelim şiddete dayalı bir hareket. 20. yüzyılın başında şiddete dayalı hareket Jön Türk hareketiydi. Ama tekrar şiddeti politikaya sokan hareket Dev-Genç ve THKP-C olmuştur, THKO'yla beraber. O sırada Kürdistan devrimciliği daha gerilerdedir. 12 Eylül'den sonra ise Türkiye devrimci hareketinde birazcık bir durağanlık var. Buna mükabil de Kürdistan devrimci hareketi büyük bir sıçrama yapmıştır, eşitsiz gelişmeye karşı, benim Öcalan'ın incelemesinden de anladığım bu. Şimdi söylenen bu eşitsizlik düzeltilmelidir, öyle mi?

R. Erdoğan: Evet. Bu eşitsizlik nasıl düzeltilebilir? Bu konuda kendi düşüncelerim; Türkiye'de birlik sorununda direkt bir parti, bir örgüt birliği imkanı kaçırılmıştır. Çünkü devrim dayatması vardır. Ertuğrul arkadaş da belirtti. Bir iki sene içinde bu ihtiyaca cevap verilebilirse sürecin tekrar yakalanabileceği aksi halde...

Y. Küçük: Açık harekte de bir birlik kaçırılmış mıdır diyorsunuz?

R. Erdoğan: Açık hareket bir öncülüğü iddia edecekse bir örgütsel birlik orda da kaçırılmıştır. Ama bu eylem birliği, cephe birliği şeklinde, daha geri birliktelikler şeklinde giderek bir örgütsel birliğe gidilebilir.

Y.Küçük: Bu kaçırılmıştır sözü biraz fazla umutsuz olmuyor mu?

R. Erdoğan: Aslında umutsuzluk değil. Buraya gelirken biraz daha kötümserdim. Çünkü son zamanlarda Türk sol hareketlerinde çıkan yayınları takip ediyorum, gerçekten okun sivri yönü Kürdistan mü-

cadelesinde. Çok açık bir şekilde şunu görüyoruz burjuvazi bunalım içindedir. Hiç bir kurumu işlemiyor. Bunu işletmeyen, zor duruma sokan mücadeledir. Kürt halkının mücadelesi, Türk halkının mücadelesi. Bu o kadar önemli değil. Ama bugün devrimciler güçlüdür. Politikada da güçlüdür, askeri alanda da güçlüdür.

Y.Küçük: Zaten benim sözünü ettiğim incelemede de Öcalan şunu söylüyor: "Biz 12 Eylül generallerini yendiğimiz zaman Türk devrimcilerinin işini üstlenmiş oluyoruz" diyor.

R. Erdoğan: Kürdistanlı devrimciler, Türkiye devrimi içinden, Türkiye devrimci hareketleri içinden çıkmışlardır. Bu şundan kaynaklanıyor. Milliyetçi bir çıkıştan değil, o dönemin koşullarını değerlendirdiklerinde, Türkiyeli devrimcilerin Türkiye devrimi diye sürekli Kürdistan'ı değerlendirip Türkiye'ye uygulamaya çalıştıklarını ve bunun da bir çıkmaza sürüklediği tesbiti var. Burdan hareket edilerek Türkiye ve Kürdistan devrimini ortak bir noktada, hatta giderek ortak devrimini bu çerçevede çözmeye çalışan bir stratejiyle çıkıyorlar. Aşiretçi feodal, küçük burjuva Kürt anlayışlarına, Türkiye devrimci hareketlerine karşı olmaktan daha sert bir karşıtlık var. Onların emperyalizme, sömürgecilere bağlılığına olan tepki Türkiye devrimci hareketine olan tepkiden ve eleştiriden daha serttir. Bence, birlik sorununda yalnızca tartışılması gereken yasal partide birlik olmamalı. Ama yasal partide birlik giderek daha geniş siyasal bir cephe birliğine gidebilir. Yasal parti birliği buna hizmet edebilir. 20 Ekim seçimlerinin sonuçları bence de çok önemlidir. Türkiye devrimci hareketi tarafında iyi algılanması iyi değerlendirilmesi gerekir. Bugün Türkiye'de devrimin koşulları vardır. Ertuğrul arkadaşa katılıyorum. Bu konuda öncülük sorunu vardır. Öncülük sorunu tartışmalar içinde çözülebilirse Türkiye ve Kürdistan devrimi başarıya ulaşabilir. Bugün birbirine bağımlılığı çok daha açık bir şekilde ortaya çıkıyor.Çünkü her iki taraf da kutuplaşmaya gidiyor. Türkiye'de özellikle, milliyetçi, şoven bir dalga yaydırılmaya çalışılıyor

Türkiye sosyalist hareketi de buna karşı ciddi bir tedbir göstermiyor. Bu milliyetçi dalgaya karşı burjuvazinin sloganlarının dışına çıkamıyor. Sırf yaşasın halkların kardeşliği sloganıyla bu işin çözümlenebileceğini sanmıyorum. Ayrıca bu sloganın altının da doldurulduğunu sanmıyorum.

Y.Küçük: Türkiye devrimcilerinde de şu sıralarda Kürt devrimcilerinin başarılarından kıvanç duymak herşeyin önünde yer alıyor demeye getiriyorsun. Söylediğin şeyleri Orta doğu devrimi konusu için ayırdım. Senin söylediklerinden çıkardıklarım, açık hareket aynı zamanda devrimci bir harekete de birliğin manivelası olmalı diyorsun. Bu da devrim için şart. Bütün arkadaşlar açık alanların önemine inanmakla beraber devrim için başka mekanizmaların gerektiğini düşünüyor.

Mustafa Kaçaroğlu: Biz, Kurtuluş olarak birliğin dün olduğu gibi bugün de sosyalist hareketin gündeminin en önemli sorunu olduğunu düşünüyoruz. Dün belki imkanları olan birliğin gerçekleşmesinde genel olarak dünya sosyalizmine egemen olan yanlış anlayışların, özellikle ekonomizmin, örgüt pratiklerinde ifadesini bulan sekter ve dogmatik yaklaşımların önemli bir engel oluşturduğunu düşünüyoruz. Dün, sosyalistlerin aralarındaki ayrılıkların, bir sosyalizm projesinde değil, araçlar konusunda çıkan tartışmalarla olduğu düşünüyoruz. Sosyalistler, amaçlar üzerinde tartışarak böyle bir birlik imkanını araştırmış değillerdir.

Karşılıklı bir etkileşim açısından bugün Türkiye sosyalist hareketinin en azından düşmana karşı ikinci bir cepheyi açamamasının Kürdistan devrimci hareketi açısından da önemli bir zaafı oluşturduğunu söylemek yanlış olmaz sanıyorum.

Bugün özellikle 12 eylül hareketinin yengisi örgütlerin ağır darbeler yemesi ve Türkiye sosyalistlerinin siyasal mücadeleler arenasında hemen hemen etkisiz bir konuma sürüklenmeleri ve marjinal bir konuma sürüklendikleri şu dönemde birlik sorununun daha da yakıcı bir görev olarak kendisini dayattığını söylüyoruz. Bu arada dünya sosyalizminin bugün içinde bulunduğu çözülmenin de Türkiye sosyalist hareketine taşınmış olduğu, özellikle sağ rüzgarlara karşı ihtilalci bir temelde yürütülmesi gereken mücadelede Türkiye sosyalistlerinin sağlam bir direniş cephesi oluşturması açısından da birliğin önemini vurgulamakta yarar vardır. Bugün Türkiye siyasal arenasında baktığımız zaman sosyalistlerin, burjuvaziye karşı ciddi, sistemli bir mücadele yürütmediklerini ve bu anlamda bir boşluk olduğunu görüyoruz. Bu boşluğun çok yakınımızda Türkiye devriminin önemli bir müttefiki olan Kürdistan devrim mücadelesi açısından da değerlendirilmesinde yarar görüyorum. Karşılıklı bir etkileşim açısından bugün Türkiye sosyalist hareketinin en azından düşmana karşı ikinci bir cepheyi açamamasının Kürdistan devrimci hareketi açısından da önemli bir zaafı oluşturduğunu söylemek yanlış olmaz sanıyorum.

Y.Küçük: Yani, batı cephesi zayıf.

M. Kaçaroğlu: Evet, düşman tek bir cepheye, güçlerini daha ağırlıklı olarak sevketmektedir. Biz, Kürt Ulusal Kurtuluş Mücadelesinin başarıya ulaşmasında Türkiye sosyalistlerinin görevini, sorumluluklarının enternasyonalist bir destek planında anlamlı bir şekil-

de ortaya koyamadıklarını rahatlıkla söyleyebiliriz.

Y.Küçük: Türkiye cephesi dövülmedikçe, Türkiye cephesi yumuşatılmadıkça ve Türkiye cephesindeki yönetim bu kadar sağ kadroların elinde olduğu müddetçe Kürdistan devriminin çözümü kolay olur mu? Kürdistan devrimi devamlı kendi cephesini döve döve bu cephe bu kadar katı sağ güçlerin tahkimatı altında olursa Kürdistan devriminin başarıya gitmesi mümkün mü? Mümkünse kısa bir dönemde gidebilir mi?

M. Kaçaroğlu: Türkiye'deki devrim cephesinin burjuvaziye karşı etkili ihtilalci bir pratiği hayata geçirememeleri ölçüsünde Kürdistan devrim mücadelesinin, gereken desteği görememesi nedeniyle, zorlanabileceğini rahatlıkla söyleyebilirim. Daha zor olacaktır. Kayıpları daha çok olacaktır. Bunun Kürdistan devrim mücadelesine getireceği kayıplar kadar Türkiye sosyalist mücadelesine de etkili bir müttefik açısından getireceği kayıpları da belirtmekte yarar görüyorum. Sorun salt Kürt Ulusal Kurtuluş mücadelesinin başarıya ulaşmasındaki zorluklar değil, aynı zamanda o mücadelenin ne ölçüde zorluklarla karşılaştığı zaman Türkiye'nin demokratikleşmesinde ve devrim mücadelesinin daha ileriye gitmesindeki Türkiye sosyalist mücadelesine getireceği zaafları da, eksiklikleride söylemekte yarar vardır.

*Y.Küçük:*Kürdistan devriminin yazgısıyla, Türkiye devriminin yazgısının giderek birbirine bağlandığı ve bu düğümün çözülmesinin bu bölgedeki birçok devrimci süreçleri başlatacağı, temennimiz anlamında değil, bir zorunluluk olarak söylenebilir mi?

M. Kaçaroğlu: Zorunluluğu bir mutlaklık anlamında söylemediğimiz zaman. Çünkü biz Kürt ulusal kurtuluş mücadelesinin kendi dinamikleriyle belli bir ölçüde yürüyebileceğini söyleyebiliriz. Sizin söylediğiniz çerçevede bu yürüyüşün en az kayıplarla gerçekleştirilmesi açısından baktığımızda, Türkiye sosyalist hareketinin bir an önce toparlanmasını, burjuvaziye karşı etkili bir muhalefet cephesini, burada da bir sınıf mücadelesi açısından etkili bir cephe açılmasını iki devrimin kaderi açısından çok önemli buluyorum.

Ben de, Ertuğrul arkadaş gibi Türkiye'de devrim olanağının olduğunu düşünüyorum. Ülkede devrim mümkündür ve bunun dinamikleri vardır ve yeterlidir. Sorunun, marksist bir zeminde yer almış, güçleri dağınık bir biçimde yayılmış Türkiye sosyalist hareketindeki grupların, burjuvaziye karşı daha etkili bir mücadeleyi sürdürmesi açısından ki politika yapmak bir güç sorunuysa, bu politik gücü ortak bir kanala akıtmaları olduğunu düşünüyorum. Bu ilk aşamada belki bir örgütsel, siyasal birlik anlamında zorlukları olabileceğini söyleyebiliriz. Bugüne kadar süren birlik tartışmalarında, birlik platformlarında ortaya çıkan duruma baktığımız zaman şu aşamada zor olduğunu söyleyebiliriz ama bu zorlukların da mücadele edilerek aşılacağının bilincinde olursak, burjuvaziye karşı, yaprağın dahi kımıldamadığı bir ortamda etkili eylem birlikleri oluşturarak, kısa vadeli ve uzun vadeli politik temeller üzerinde anlaşarak bu zorlukları aşmada adım atabiliriz diye düşünüyorum. Bunu geciktirmeden gündeme sokmamız gerekiyor. Zaman aleyhimize çalışıyor, böyle bir ihtilalci muhalefet cephesini pratiğe aktarabilmek açısından. Birlikle ilgili girişimlerimizi ve düşüncelerimizi 83'ten itibaren dile getirmeye çalıştık. Seçimler öncesinde, sosyalist hareketin tüm dağınıklığına rağmen HEP'in demokrat nitelikli ve Kürt ulusal kurtuluşunun radikal bir planda, kitlelerin o çerçevede kendisini ifade etmesi açısından, Türkiye sosyalist hareketlerinin HEP'le birlikte ortak bir biçimde seçime girmeleri konusunda bir proje üzerine düşüncelerimizi belirtmiştik. Bugün HEP Kürt ulusal kurtuluş dinamiği belki taktik açıdan mecliste temsil edilme pozisyonunda başarı kazanmış olabilir. Böyle bir seçime demokrasiden nasibini almamış, Kemalizm çerçevesinde bugüne kadar Kürt halkının katledilmesinde dahi Kürt ulusal kurtuluş mücadelesinin bastırılmasında, alınacak tedbirlerde imzası bulunan bir SHP'de ifadesini bulmuş olmasının böyle bir çerçevede konumlanmış olmasının, Türkiye sosyalist hareketinin birliği açısından önemli bir fırsatın kaybedilmesine neden olduğunu düşünüyorum. Seçimlerde farklı taktik izlenseydi belki meclise daha az milletvekili sokabilirdi ama Türkiye sosyalist hareketiyle daha organik birleşme konusunda daha ciddi adımların da başlangıcı olurdu diye düşünüyorum.

Y.Küçük: Bütün bunları, daha önümüzdeki yıllarda böyle bir arayışı engelleyecek kadar önemli görüyor musunuz?

M. Kaçaroğlu: Hayır. Eleştirim sadece o günkü duruma ve fırsatın kaçırılmasına ilişkin. Önümüzdeki süreçte açık alanın kullanılmasının gerçekleştirilebileceğine ve bunun gerekliliğine inanıyorum. Burjuvazinin siyasal arenada o olanakları tek başına kullanmasının karşısında mutlaka sosyalistler, bu olanakları onlara karşı etkili bir silah olarak kullanmasını bilmelidirler. Bunun için de bizim "seçim partisi" önerimiz var. Bu öneri; hiç tartışılmayacak veya gelişecek diğer önerilerle birlikte daha ortak bir zeminde anlaşmayı ortadan kaldırabilecek katı bir biçimde formüle edilmiş bir anlayış değil. Biz, Kurtuluş Hareketi olarak temel politik projelerde anlaşabildiğimiz ölçüde önümüzdeki süreçte açık alanla ilgili politik projeleri tartışmaya açığız. HEP düşünüldüğünde, özellikle Türkiye sosyalist hareketinin birliğinin mesajını kitlelere verebilecek anlamlı bir kesimiyle birlikte birşey ifade edeceğini düşünüyorum. Yoksa, kitlelere Türkiye sosyalist hareketinin birlik, güven ve

umut verme konusunda çok fazla anlam ifade etmeyecek bir HEP'le birliğin çok şey verebileceğini düşünmüyorum. Önümüzdeki süreçte, HEP'teki arkadaşların da önerilerinde katı olmamak şartıyla tartışmaya açık olmalarının birlik açısından yararlı olduğuna inanıyorum. Pragmatist bir tutuma düşmeden açık, dürüst tartışmalarla yürüyebileceğimizi düşünüyorum.

BİRLİK'TE BİÇİM

Y.Küçük: Evet, çok sevindirici. E. Kürkçü'nün de belirttiği gibi bir tartışma başlıyor. Hepimizde bir birlik düşüncesi doğmuş görünüyor. Bu tartışmada HEP içinde olabilir, dışında olabilir ama sizin konuşmanızdan da anlıyorum ki açık alan kullanılır. Bu hiçbir zaman öbür alanları kullanmayı engellemek değildir. Bu HEP içinde olabilir, dışında olabilir.

THKP-C kökeninden gelen Ertuğrul Kürkçü'nün 70'lerde Kurtuluş'taki yazılarında hem partileşme hem sosyalizm vurgusu çok fazlaydı. Şimdi soruları, Kaçaroğlu kardeşimizin söylediği amaçlar meselesinden devam ediyor. Biz bu birlik meselesinde, marksizm-leninizm'den yetişmiş insanlar olarak, bütün bir kaldıraç olduğumuz yerlerde hiçbir şey yapmıyoruz.

Acaba biz örgüte önem verirken katolik nikahıyla evlenmek şeklinde, yani kendi kurduğumuz örgütleri fetişleştiriyor muyuz?

Bir de Rıza'nın da söylediği amaç devrimci hareketin, onun da tarifini Ertuğrul çok güzel verdi, bir tarafı yakalanmayacak bir yerdedir; saklarsın şiddetten. Acaba amaç bu açık harekette bir muhalefeti oluşturmakla birlikte bunun yaratacağı yayık gibi insanları biraraya getirip arkasındaki devrimci hareketin birliğine açık harekette beraber olurken öyle bir perspektifin önemi tartışılabilir mi diyorum.

İhsan Çaralan: Bütün marksistlerin bir marksist parti içinde birliği, bütün devrimci demokrat güçlerin, anti-emperyalist güçlerin anti-faşist veya adı başka türlü nitelendirilebilir bir devrimci halk cephesi içinde birliği hiç kuşkusuz ki her devrimin en önemli sorunu. Bu açıdan birliğin önemi ve gerekliliğine çok somut yaklaşmak istiyorum. Ülkemizde devrimcilerin, devrimin kitleselleşme dönemi 1960'ların sonuna rastlıyor. Bununla beraber birlik ve cephe tartışmaları da başladı. Bunun esası o zaman daha çok "zinde güçler" adı verilen "asker sivil aydın zümre" diye nitelenen kemalizmden etkilenen TKP'den miras alınıp gelen bir şeyin üstünde biçimlendirilmeye çalışıldı. Ordu vurucu güç olacak, gençlik onun dinamik kesimi olacak, aydınların kamuoyu üstündeki etkisiyle yığınlar sürüklenecek anlayışı vardı. 70'lerde bunlar aşılır gibi olsa da esasta bundan fazla bir kopuş olmadı. Günümüze geldiğimizde, dersler alınmıştır diyoruz ama bugünkü birlik tartışmalarının platformunun da ondan çok farklı olmadı kanısındayım. Bu dergiler çevresinde, sosyalistlerin birliği adı altında veya değişik platformlarda tartışmalar sürüp gidiyor. Değişik öneriler getiriliyor. İşte seçimlerden sonra bir seçim partisi mi başka bir açık parti mi gibi tartışmalar geldi. Tartışmanın öne sürüldüğü platform ve ele alınan sorunlar, kanımca eski mirasın bir biçimde sürdüğü bir noktada. Cephe birliği dediğimiz şey sınıfların birliği, politik birliği olan birşey. Nesnel bakımdan emperyalizme, faşizme, kapitalizme kadar uzanan işçi sınıfının, şehir ve köy yoksullarının yer aldığı bir cephe hareketi örgütlemek perspektifinden çok varolan grupların örgütlenmesi, parti ya da ona benzer bir çatı altında gerçekleştirilmesi olarak ele alınıyor birlik. Asıl birlik sorunu gündeme geldiğinde, emekçi sınıf hareketlerinin birleştirilmesi ve üst planda ortaya çıkabilecek bir politik birlik de emekçi sınıf hareketini birleştirebilecek bir birlik olmak durumunda. En azından bu potansiyeli taşıyan bir birlik olmak durumunda. Bunun dışında, Ertuğrul arkadaş diyor ki çürüyoruz. Ben de o kanıdayım. Bugün sol çevreler çürüyor. Büyük bir erozyon var. Ama çürüme devrimciler biraraya gelmedi diye değil. Esas devrimcilerin yığınlarla bağlarının olmaması ve bu yığınlara karşı sorumluluk duymadan biraraya gelme çabaları. Birleşilecek parti yığınsal bir özellik taşımadıkça varolan grupların şu veya bu platform üstünde anlaşarak biraraya gelmeleri ancak birarada çürümeyi getirecek birşey olur. Devrimci dergiler diye bugün nitelendirilen çevrelerin biraraya gelmelerinin ancak aritmetik bir toplam olacağı kanısındayım. Bu açıdan varolan birlik tartışmalarının farklı bir platforma kaydırmak gerektiği, bu sınıf hareketini nasıl birleştirebiliriz sorusuna yanıt veren bir birlik çerçevesi çizmek gerektiği kanısındayım.

Bugün sol çevreler çürüyor. Büyük bir erozyon var. Ama çürüme devrimciler biraraya gelmedi diye değil. Esas devrimcilerin yığınlarla bağlarının olmaması ve bu yığınlara karşı sorumluluk duymadan biraraya gelme çabaları. Birleşilecek parti yığınsal bir özellik taşımadıkça varolan grupların şu veya bu platform üstünde anlaşarak biraraya gelmeleri ancak birarada çürümeyi getirecek birşey olur

Y.Küçük: Bugün işçi sınıfında çok çeşitli politik programlara göre çok çeşitli hareketlilik var ve biz bunu birleştirmek durumunda mıyız, yoksa emekçi sınıfımızın kendisi daha Eylül'ün ataletinden kurtaramadı mı? Bizim işimiz bu programları birleştirmek mi olmalı yoksa devrimci mücadeleyi bir kez tatmış olan Türkiye işçi sınıfını tekrar bu sosyalist, devrimci, halkçı mücadeleye çekmek mi olmalı? Vurgu nerede?

İ. Çaralan: Hiç kuşkusuz işin merkezinde işçi sınıfı olmadıkça Türkiye gibi bir ülkede diğer emekçi sınıfların bir kıymeti harbiyesi olacağı kanısında değilim. Ama eğer halk hareketi örgütlenecekse perspektif açısından bütün emekçi sınıf hareketini toparlayacak nüveyi kendisinde taşıması gerekir.

TKP geleneğinden miras alınan grupların veya genel olarak aydınların ya da kendisine sosyalistim diyen, devrimciyim diyen, kesimleri birleştirmekten öte veya bunlar arasındaki bir tartışmadan öte bu tartışmanın da doğrudan doğruya mücadele içinde yer alan kesimlerde yapılması.

Örneğin ben Cağaloğlu'nda böyle bir tartışmanın yapılmasının, işin ters tarafından ele alınması ve eski geleneğin bir devamı olduğu düşüncesindeyim. Bu tartışma, doğrudan doğruya mücadele içinde olanların tartıştığı ve onlar arasındaki bir tartışmanın yansıması olarak buraya gelmiş olsaydı, olumlu bir şey olurdu. Dergi çevrelerinden birtakım siyasal görüşlerle geliyor arkadaşlar.

Y. Küçük : Dergi bir kimlik. Arkadaşların buraya yıllarca bir devrimci mücadelenin içinde olduğu ve iyi kötü de emekçi sınıflarda bir yansıması olduğunu düşünerek çağırdık.

İ. Çaralan: Benim demek istediğim şu. Bu tartışmalar başka alanlardaki tartışmaların yansıması olarak buraya gelmiş olsaydı, daha olumlu olacağını birlik için de somut adımlar atmada yararlı olabileceğini söylüyorum. İhtiyaçlardan yaklaşılıyor birlik konusuna. İşte seçim sorunu dayattı bundan dolayı birlik konuşuluyor. Bir başkası da tek başımıza yetmediğimiz için konuşuluyor. Bunun doğru bir yaklaşım olmadığını düşünüyorum. Birlik sorunu devrimin en can alıcı sorunlarından birisi. Bugün eğer seçimler dayattığı için birlik konusunu tartışıyorsak, bu bizim bir eksiğimiz olarak değerlendirilmelidir. Birlik sorunu varolan politik ortamın, dünyadaki genel değişikliğin ve 70'lerin 90'ların farkının ortaya çıkardığı bir sorun olarak değil de, her dönem ama bileşimi değişebilen, görevleri, programı değişebilen bir sorun olarak görüp ele almak gerektiğini düşünüyorum. Bugün, Türkiye'deki politik yelpazenin sol kanadı halen boş bulunmaktadır. Bu boşluk bir biçimde doldurulmak zorundadır.

Ama birlik sorunu şundan çıkmamalı. Birliğe katılacaklar şöyle olmamalı, ben tek başıma bu mücadeleye önderlik edemem, onun için başkalarıyla birleşmeliyim değil, ben tek başıma mücadeleye önderlik edebilirim ama diğer güçleri birleştirmeden yığınları birleştiremem düşüncesine hizmet etmeli. Birlik sorununa katılan herkes mücadelede önderlik konusunda da iddia taşımak durumundadır. Aksi takdirde emekçilerin, devrimden uzaklaşmalarının birliğini gerçekleştirmiş oluruz. Açık alan kapalı alan tartışmasına gelince, aralarında çok kesin ayrım olmamalı. Tersine açık alandaki çalışma genel devrimci çalışmanın bir parçası ve onun yasal olanaklarından yararlandığı bir alan olması hesabıyla ötekinden farklı ama bütün olarak da onun bir devamı olarak düşünülmelidir. Yoksa birini ötekinin yerine geçiren bir alandaki görevleri diğer alana yükleyen bir biçim kazanmamalı.

Türkiye açısından, bugün durumu son derece parlak görüyorum. Devrimcilerin dağınıklığı bir yana, tarihsel bakımdan Türkiye bugün devrime en yakın dönemini yaşıyor. Bugün emperyalizm barışçıl ve çelişkisiz bir dünya düzeni kurma propagandası yapıyor. Çelişki çıkan yerlere askeri güçlere kadar varan müdahalelerle bu propagandanın etkili olmasına ve yığınları buna inandırmaya, emekçileri buna inandırmaya çalışıyor. Ama dünya bugün iki noktada kargaşa içinde ve devrime gebe gelişmeler gösteriyor. Birincisi eski sosyalist ülkeler diyebileceğimiz Doğu Avrupa ikincisi de Türkiye'nin de içinde bulunduğu Ortadoğu. Türkiye işçi sınıfının nicel ve nitel bakımdan gelişmişliği deneyimi açısından bütün Ortadoğu ülkeleri içinde devrime en yakın ülke kategorisinde görülmelidir. Bütün devrimciler kendilerini bu göreve hazırlamak durumunda ve bu hazırlığın bir parçası da kendi aralarındaki birliği gerçekleştirmek.

Burada iki noktayı ayırmak gerektiğini düşünüyorum. Sosyalistlerin birliği konusu ayrı bir tartışma olarak ele alınmalı. Bu bir parti sorunudur, tek bir marksist partide sosyalistlerin birleşmesi sorunudur. İkincisi ise bir cephe sorunu. Bugün bir yasal parti, açık parti, tartışması yapacaksak bu bir tür cephe partisi, blok partisi ya da adına belki seçim partisi de diyebileceğimiz bir biçim olabilir. Sosyalistlerin veya marksistlerin bir partisi olmayacağı kanısındayım. Dolayısıyla bir sınıf partisi değil daha çok bir halk partisi niteliği taşıyacak bir parti olabilir bu.

Y. Küçük: Bu halk partisi, marksistlerin partisi olamaz mı?

İ. Çaralan: Bence, marksistlerin içinde bulunduğu bir parti olabilir. Ama marksistlerin partisi olamayacağı kanısındayım. Birlik tartışmalarını başka bir platforma taşımak, doğrudan doğruya sınıf hareketinin içinde yeralan güçlerin sorununun ayrıntılarını tartıştığı, gerekliliğini değil, -bu gereklilik açık ortada- bunun açık bir biçimde nasıl olması gerektiğinin de, mücadelenin ihtiyaçlarına göre ortaya konduğu bir platforma taşımak durumunda. Mücadelenin ihtiyacı elbette değişik biçimlerde yorumlanabilir. İşte ben derim bir blok partisi, başkası der, değişik güçlerin içinde eridiği bir halk partisi. Ama öncelikle sorunun başka bir platformda ele alınarak tartışılması ve tartışmanın da basında veya başka biçimlerde yansımasının zor olacağı kanısındayım.

Y.Küçük: Sosyalist Parti var, Doğu Perinçek'in liderliğinde Sadun Aren'in partisi var, parçalanmak üzere. HEP var, yani halk partisi diyorsunuz, emekçi

partisi diyelim, sizin de sözlerinize uygun. Diyelim ki bir yerde biraraya geleceğiz. Çok açık soruyorum. SP ya da Sadun bey'in partisi biraraya gelebileceğimiz partiler mi?

İ. Çaralan: Değil.

Y. Küçük: O zaman yeni bir seçim partisi veya HEP mi kalıyor? Ya oturacağız hep beraber, beraber olmayı deneyeceğimiz bir açık parti kuracağız; yahut da bugün de tartışacağız, yarın da tartışacağız. HEP'den Halkın Emekçi Partisi diyelim. Halkların Emekçi Partisi diyelim. Bunlardan demek ki geriye iki alternatifimiz kalıyor. Ya oturacağız, yeni bir parti kuracak mıyız, diyeceğiz. Yahut da HEP'de olur muyuz; olmaz mıyız.

İ. Çaralan: Elbette, bir anlamda biçimi ihtiyaçlar ve olanaklar belirleyecek. Bir blok partisi vesaire de gündemimizde yeralabilir veya HEP, en azından teorik olarak, bütün devrimcilerin içinde bulunduğu, Kürt ve Türk emekçilerini temsil edecek bir parti de olabilir. Ancak, bu, bugün HEP içindeki Kürt Ulusal hareketinin yaklaşımıyla da bağlantılı. Onların, bu söylediklerini gerçekleştirmek için ne ölçüde çaba sarfettikleriyle ilgili. Çağrılarında samimi olup, ki ben aksini düşünmüyorum, uygun yöntemlerde bulunurlarsa ben inanıyorum ki Türkiye devrimcilerinin çoğu HEP içinde böyle birlikten yana olabilirler. Ama yaklaşım ve girilecek ilişkilerdeki nasıl yapılacağı sorunu hangi platformda ne gibi bir birleşme olacağı da önemli. Kanımca bugün açık bir partinin ya da bir cephe partisinin ya da bunların dışında bir cephe hareketinin, üç şeyin önemli olduğunu düşünüyorum Türkiye açısından; birincisi, bu cephe kesinlikle anti-emperyalist olmak, emperyalistlerin dünya düzenine karşı olmak durumunda, ikincisi reformculuğa karşı olmak, devrimci bir cephe olmak durumunda, üçüncüsü de şovenizme karşı olmak durumunda. Bu ortak temelde pek çok ortak noktanın bulunabileceğini ve bir birlik gerçekleştirmenin olanaklarının yaratılacağını düşünmekteyim. Bu noktada birşeye tekrar dönmek istiyorum, Yalçın Hoca'nın bana yöneltmiş olduğu örgütle ilgili Türkiye'de devrimci hareket açısından bakıldığında şöyle birşey var: Bir bakıyorsunuz kişiler örgütlerine son derece bağlı gibi gözüküyor ama bir zor dönem geldiğinde de büyük çoğunluğun onu terketmek için hazır olduğunu görüyorsunuz. Örneğin 12 Eylül'den önce yeni yetme diyebileceğimiz insanlar kendilerine olmadıkları etiketleri yakıştırır, ortada onunla boy gösterirken 12 Eylül'den belki üç ay sonra bu insanların dönüp, küfrettiklerini de görüyorsunuz. Bu emekçi sınıflardan gelme, belirli bir örgüt nosyonu, mücadele nosyonu olmayanlar için doğal karşılanabilir ama ne yazık ki biz 12 Eylül'den sonra bunu Türkiye devrimci hareketinin çok önemli yerlerinde görev almış ve onun sorumluluğunu taşımış, yapılan doğru ve yanlışlarda sorumluluk sahibi olmuş insanların kendilerini bir gün örgütlü ertesi gün örgütsüz saymalarını hiç de kabul edilir olmadığı gerektiği, onlara bunun bir imtiyaz sağlamaması gerektiğinin kanısındayım. Herkes kendi sorumluluğunu bilmek ve onun hesabını vermekle yükümlüdür. Elbette, bir örgütten ayrılamaz anlamında değil. Asıl sorun Türkiye açısından, bir aydın sorumsuzluğu dönemi yaşadığımız. Bu açıdan, örgüt sorunun, örgütlü olmanın sorumluluğu olması bilincinin geliştirilmesi gerektiği kanısındayım. Bu sorumluluk yerleşmemiştir Türkiye'de, çok sayıda örgüt vardır, insanlar çok sayıda örgüte girip çıkmıştır, bir çürümenin, erozyonun ifadesi olmuştur. Bu açıdan örgütlü olma nosyonunun işlenmesi, propaganda edilmesi hele bireyselliğin moda olduğu çağda öne çıkarılması gerekmektedir.

Parti kurmak için biraraya gelelim, kuramazsak ayrılalım. HEP'te deneriz, bir işi beraber götürürüz, götüremediğimiz zaman acaba çok kirlenirmiyiz?

Y. Küçük: Kürt devrimcileri açısından HEP olgusuna bakarsak, bunlar HEP'e girdikleri zaman HEP'in ne olacağı belli değildi, hatta Öcalan'ın yazılarında bunu reformistlerin Kürt devrimcilerinin önünü kesmek için kurduğu bir parti olarak gördük. Sonra Kürt devrimcileri girdi ve bugün başka bir yere geldi. Riskli birşey, politikada herşey risklidir. Yani biz bir parti kurmak için biraraya gelelim, kuramazsak ayrılalım. HEP'te deneriz, bir işi beraber götürürüz, götüremediğimiz zaman acaba çok kirlenirmiyiz.

İ. Çaralan: Başarısızlık olabilir. Ancak alışkanlık haline getirilmemelidir. Başarısız bir deneyde olabilir. Birikimimizi değerlendirip en az hata yapmalıyız. İlla başarılı olacak diye birşey yok, hele siyasette bu çok daha olası.

MÜDAHALE ALANLARINDA BİRLİĞİN ÖNEMİ

Y.Küçük: : Çok soru sordum. Çünkü sizin hareketinizin böyle bir oturumda bulunmasına çok önem veriyorum. Olumlu şeyler çıkacağını düşünüyorum. Bu soruyu Kemal'in de cevaplandırmasını isteyeceğim.Hamza'ya geçiyorum. Sen de Doktor Hikmet geleneğinden geliyorsun. Bana göre THKP-C'yi en fazla etkileyen insanlardan biri Doktor'dur. Devrimi düşünüyorsak, devlet aygıtının önemli yerlerini tamamen bırakacak mıyız? Bir de bu HEP meselesi önümüzde somut bir örnek. Mesela, "biz çizgi partisi değiliz", dediler. Şu anda HEP'in içinden ayrılma eğilimleri görülüyor. HEP, çizgi partisi değil diye kuruldu.

Ama şimdi çizgi partisi oluyor. Hamza kardeşim bunun Türkçesi şu, yani HEP'e Kürdistan solunun bütün çizgileri girdi başında. Ama şimdi Kürdistan solunun çizgilerinin önemli bir kısmı HEP'ten ayrılıyor. Daha çok Kürt devrimciliğine, Ertuğrul'un güzel deyimiyle, paralel giden eğilimler oluyor. Bu acaba eşyanın tabiatı gereği mi? Biz açık parti desek, hep beraber gelsek ve bir de, Apo'nun söylediğim konuşmasında da var, PKK'nin Türkiye simetriği de olsa güçlü silahlı eylemler, radikal eylemleride yapan bir Türkiye partisi de olsa - vardır, olanları reddetmiyorum - acaba bu açık parti bunun çok dışında kalabilir mi? Veya o, açık partinin dışında kalabilir mi? Aralarında böyle bir ilişki olabilir mi?

Hamza Yalçın: Birliğin gereği konusunda özel birşey söylemeye gerek yok. Çünkü birlik gereklidir. Mücadele edecekler eğer birleşebilirlerse daha iyi mücadele edilir.

İlk soruyu cevaplandırayım. Orduyu gericilere mi bırakalım? Ben şu anda ordunun içerisinde ne olduğunu pek bilmiyorum. Yalnız 74'lerden sonra orduda çok önemli tasfiyeler olmuştur. Bu işin kökünü kurutmak için ciddi tedbirler almışlardır. Hemen hemen bütün güçler tasfiye olmuştur. Fakat tamamen farklı eğilimden gelen öğrenciler pekala bilinçlendiler, marksizme evrildiler. Çok kitlesel bir güç oluştu. Marksist anlamda ben bunun her zaman oluşabileceğine inanıyorum.

Y.Küçük :Harp Okulu'nda?

H.Yalçın: Gayet tabii, Harb Okulu'nda olabilir, Assubay Okulu'nda ayrıca genç subaylar arasında da oluşabilir.Bunun koşulları vardır, daima oluşabilir.

Y.Küçük: Ve ben de 70 yıllarının devrimciliğinin en büyük başarılarından bir tanesinin poliste örgütlenme olduğunu görüyorum. İktidarı istiyorsanız bunları bırakmanız mümkün değildir.

H. Yalçın: Bu alanlara ilgisiz kalmamak lazım. Eğer toplumda bir bilinçlenme bir hareketlenme söz konusuysa bu orduya mutlaka yansır. Çünkü ordu paralı askerlerden oluşan bir kurum değil. Orduya gelenlere siz emperyalizme hizmet edeceksiniz, demiyorlar, vatanı koruyacaksınız diyorlar. İnsanlar da bunu ciddiye alıyorlar. Pekala onlarda da iyi duygular var. Etkilenmeye bağlıdır, ben bu etkilenmenin kökünün kurutulabileceğini sanmıyorum.

İkinci konu: Şimdi HEP'te birlik mümkün mü? Türkiye'de mücadeleyi sürdürecek bir hareket silahlı aksiyonları gündeme getirmek zorundadır. Bu yasal bir parti olamaz. Bu her örgütlenmenin kendi işidir. Bu anlamda biraraya gelebilecekler olabilir, mümkündür. Son gelişmelerle birlikte daha çok mümkündür. Sovyetler Birliği'nin ve eski sosyalist ülkelerin, reel sosyalizm diye tabir edilenlerin çöküşüyle beraber bazı ayrılıklar ortadan kalkıyor. Daha çok şey değişecek.

Y.Küçük: Hamza kardeşim PKK'nin Savaş Hükümeti girişimini hapishanede okuyabildin mi?

H. Yalçın: Hayır.

Y.Küçük: Savaş Hükümeti girişimi var. Botan ve Behdinan bölgesinde. Burayı benim anlayabildiğim kadarıyla tüm Türkiyeli devrimcilerin silahlı hazırlıkları için kullanılabilir bir alan haline getirme projesi var. Bunu nasıl değerlendirirsin?

H. Yalçın: Gayet olumlu birşey olur bu. Türkiye devrimci hareketinin cephe gerisi olur. Lübnan, PKK için ne olduysa, Botan bölgesi de Türkiye devrimci hareketi için bir rol oynayabilir. Tabii bu bir kısım koşullara bağlıdır. Bu koşullardan ilki Türkiye devrimci hareketinin subjektif durumudur. Yani niyetleri ve çabalarıdır. Dünyadaki gelişmelerin ortaya çıkardığı bazı değişiklikler olduğu gibi aynı zamanda Türkiye devrimci hareketinin bilhassa '80 sonrası yaşadığı süreçte olan değişiklikler bence önemlidir. Mesela geçmiş kutuplaşmalar bugün sözkonusu değil. Geçmişte devrimci alanda yeralan hareketlerin bir kısmı bugün başka bir alandadır. Geçmişin devrimci hareketlere uzak görünen insanları devrimci hareketle en yakın ilişkilere girmektedir. Bunların değerlendirilmesi gerekir. Bu anlamda bir süreç yaşanmaktadır. Haliyle politik birlikteliklere de bu süreç etki edecek. Onun dışında savaşan bir devrimci örgüt için açık parti ne olabilir. Bence bu geniş bir parti olmalıdır. Tabii ki sosyalistlerin partisi olacak. Ben şöyle düşünmüyorum, sosyalistler Türkiye'de bir tek harekette toplanmıştır diye düşünüyorum. İşçi hareketinin temelinde sosyalist bir toplum kurma yığınların eylemine dayanma, ihtilalci metodlarla iktidara gelme yolunu benimsiyorsa, hangi örgütte olursa olsun bu sosyalisttir. Ortadaki gerçekse Türkiye sosyalist hareketinin bölük pörçük olduğudur. Muhtelif örgütlerde yoğunlaştığı, biriktiğidir. Bu anlamda açık parti, devrimci, sosyalist insanların üzerinde birleştiği bir parti olacaktır. Böyle bir partiye ihtiyaç vardır. Çok olumludur. Mesela bir yerde Dev-Genç ve TİP anlatıldı, bunlar Türkiye devrimci hereketinin tarihinde çok önemli rol oynamışlardır. Bence 70'li yıllarda biz Dev-Genç ve TİP gibi örgütlenmeleri kuramadık. Çok farklı, sadece çizgi kitlesel örgütlülükleri falan kuruldu. Bu bizim bünyemize ne kadar uygundu bilmiyorum.

Y.Küçük: 70'li yıllarda tam bir içsavaş koşuluydu. O zaman açık hareketler çok zordu. Hele Türkiye ve Kürt devrimcileri bu kadar tecrübeli de değildi.

H. Yalçın: Bunun tabii ki nedenleri var. Ama şu günün koşullarında eğer geniş güçleri birleştiren dev-

rimci anlamda açık bir hareket, açık bir parti oluşturulabilirse çok iyi bir şey olur. HEP bunun için uygun mudur? HEP ile TİP kıyaslanır oldu son zamanlarda. Belki de TİP'ten çok daha olumlu. Devrimcilere daha açık. Eski TİP'te devrimcileri frenleyen bir mekanizma vardı. Bugün HEP devrimcilere açık olduğunu iddia ediyor.Bu anlamda biraz olumlu görünüyor. Yalnız, Türkiye devrimci hareketinin kendini ifade etme sorunu da var. Örneğin büyük bir Kürt dalgasının etkisi altında. Muazzam bir Kürt uyanışı var bugün ve herkesi sarıyor. Bence her bakımdan olumlu değil bu. Bizlere çok yardımcı olduğu kadar, işimizi oldukça zorlaştırıyor, bazı yönlerden. Türkiye sosyalist hareketi eğer HEP içinde kendini ifade edebilirse HEP çok iyi bir parti olur.TİP'den iyi bir parti olur. Bunu yapabilmek için belki Kürt devrimcilerini biraz daha açık, biraz daha dolaysız eleştirebilmek gerekecek. Çünkü bugüne kadarki birliklerde, özellikle Devrimci Birlik deneyiminde olumsuzluklar ve talihsizlikler oldu.

Y.Küçük: O, zaten çok az etkili oldu değil mi? Sadece adı oldu.

H. Yalçın: Evet. Eğer Türkiye devrimci hareketi HEP içerisinde kişilikli olarak kendisini ifade edebilirse HEP çok uygun bir model, çok uygun bir partidir. Bunun için Türkiye devrimci hareketinin kendi sözünü söylemeye ihtiyacı vardır. Bu anlamda Türkiye devrimci hareketlerinin Kürdistan devrim hareketinden ayrı olarak, kendi içinde birtakım ilişkilere birliklere girmesi gerekir. Kürdistan'da bir tek hareket vardır, işi o götürüyor. Ama Türkiye'de aynı şey sözkonusu değildir, sosyalist güçler dağınıktır. Eğer HEP içinde yalnızca bir dayanışmacı durumuna düşmek istemiyorlarsa, bence en büyük tehlike budur ve bence bu Türkiye devrimci hareketini bitirir.

Y.Küçük: Kürtlerle dayanışma için HEP'e girmeye hiç gerek yok, hepimiz dayanışıyoruz.

H. Yalçın: Tabii. Ama şimdi bu hareket güçlü bir harekettir. Bilinçli olarak demeyeceğim ama kendiliğinden böyle bir yönü vardır. Türkiyeli sosyalistleri, Türkiyeli ilerici güçleri dayanışmacı pozisyonuna getirmek gibi bir yönü vardır. Tabii Türkiyeli devrimcilerin bunu dikkate alarak kendi konumlarını muhafaza etmeleri gerekir. HEP içerisinde ya da birliklerde böylesi bir konuma girmemek lazım. Böylesi bir konum, bence Türkiye devrimci hareketinin sonu olur.

Y.Küçük: : Öcalan kardeşimin bu konuşmasını o yüzden tartışalım demiştim. HEP'le çok ayrı bir platformda birbirini etkileme. Orada hiç o izlenimi göremiyorum. Tam tersi, dayanışmacı konum değildi, siz daha aktif olun, daha bağımsız olun ve çok açık olarak sizin yapacağınız işleri Kürdistan devrimcileri hiçbir zaman yapamaz, şeklinde çok net bir konum var.

H.Yalçın : Hocam, ben o yazıyı okudum, başka şeyler de hissettim. Orda bir soru soruluyor. 70'li yıllarda tartışılıyordu diyor, acaba Türkiye devrimi mi önceliklidir, yoksa Kürdistan devrimi mi. Bizde Kürdistan devriminin önemli bir dinamik olduğunu ve öncelikli sorun olduğunu iddia ettik, tarihsel olarak haklı çıktık. Türkiye devrimcileri ise, önce bir Türkiye'de devrim olsun, ulusal sorunu da zamanı gelince çözeriz. Kabaca böyle ifade ediyorum, böyle bir tartışma oldu deniyor. Ben, Türkiye devriminin Kürdistan devrimine bağlı olması, Kürdistan devriminin öncelikle ele alınması yaklaşımından endişe ediyorum. Bu yaklaşım bize de Kürdistan devrimine de pek birşey getirmez. Ve ben o yazıda gene Kürdistanlı devrimcilerin Türkiye devrimine biraz fazlaca müdahale etme eğilimini görüyorum. Belki zorlama bir mantık olabilir ama sanki bir parti siparişi sanki bir devrimci hareket siparişi gibi bir izlenim de oluşuyor. Bence bu siparişle olacak iş değildir. Türkiyeli devrimcilerin kendi bağımsız çabalarıyla gerçekleştirebilecekleri bir iştir. Böylesi bir çaba da PKK'yla her noktada uyuşmayabilir. Bir çok noktada farklı düşünceler olacaktır, bir çok noktada eleştiriler olacaktır. Ama eğer bu ülkenin halkını birleştirerek devrimci mücadelede yönlendirecek bir örgüt ortaya çıkacaksa bu örgüt bağımsız Türkiye dinamiğine dayanan, Türkiyeli devrimcilere dayanan Türkiye'nin tarihsel birikimine dayanan, bir örgüt olmalıdır. Bu iş fazlaca bir müdahaleyle gerçekleştirilebilecek bir iş değildir. Örneğin bugün Türkiye'de önemli bir Kürt potansiyeli var. Bunlar genellikle Kürdistan'daki mücadaleye ilgi duyuyor. Kürttür, çok önemli bir bölümü de Türkiye'de yerleşiktir. Türkiyelidir bu insanlar. Bu ülke onların da yurdudur. Göçmüş insanlar, kökleri ordaki insanları kastetmiyorum. Burada yerleşik olan insanlar. Şimdi bunları farklı milliyet temelinde örgütlenmesi bana biraz abes geliyor, yanlış geliyor. Marksizmle, enternasyonalizmle bunu hiç bir şekilde bağdaştıramıyorum. Mesela Kürdistan'daki devrimci hareket Kürdistan sözkonusu olduğunda Kürdistan halkı ibaresi kullanılıyor, çünkü bunun içersinde Kürdü, Türkü, çeşitli milliyetlerden insanlar var. Ama Türkiye sözkonusu olduğunda Türk halkı ibaresini kullanmasını da biraz olumsuz karşılıyorum. Kürdistan devrimci hareketiyle bunlar tartışılmalıdır ve bu konuda tutum konmalıdır. Eğer birlik olacaksa bunlar önemlidir. Yani buradaki potansiyeli eğer herhangi bir ısmarlama hareketin arkasına takarak Türkiye'de paralel bir örgüt kurma çabası varsa, bunun çok olumlu sonuçlar vereceğine inanmıyorum. Hatta yakıcı sonuçlar verebilir. Böylesi bir partinin Kürdistan'daki devrime layık bir örgüt konumuna geleceğini, o konumda kendisini muhafaza edeceğini düşünemiyorum. Oysa Türkiye'de kişilikli güçlü bir harekete ihtiyaç var. Savaşan halkı birleştirmesini, mücadele etmesini bilen bir harekete ihtiyaç var. Bu anlamda Kürdistan'daki devrimci hareketin mevcut oluşumla-

ra fazla müdahalede bulunmadan yardımcı olmaya çalışması daha doğru geliyor bana. Hocam, sordunuz eğer Türkiye'de devrimci hareket gelişmezse ne olur. Bence bu çok tehlikeli olur. Basit değildir. Kürdistan'daki devrimci hareket Türkiye'de bir karşılık görmediği takdirde Türkiye devrimci hareketiyle ilişkilerine de başka bir boyut kazandırmak zorunda kalacaktır. Örneğin reformist güçlerle, hatta düzen içerisindeki çeşitli fraksiyonlarla, devletin çeşitli fraksiyonlarıyla ilişkiler içerisinde pazarlıklar yapmak zorunda kalacaktır. Kendisini kolay kolay başka türlü sürdüremez. Üstelik Türkiye'de bölgemizde bir devrim yalnızca bir tek ülkede kaldığı takdirde bunun pek derinliği de olmaz, pek bir etkisi de olmaz. Burada sosyalizm çok arızalı bir sosyalizm olmak zorunda kalır. Süper insanlar tarafından yönetilirse dahi olanaklar bellidir, hele Kürdistan'da olacaklar çok daha zordur. Özellikle emperyalistler arası çelişkilerden çok fazla faydalanmak zorunda kalacak, o takdirde çok eleştirdiğimiz Ekim devriminden daha ileri bir sosyalizm kurma şansımız epey azalır. Bu bakımdan Kürdistan'daki devrimci hareketin geleceği açısından da Türkiye'de kişilikli güçlü bir hareketin bir an önce oluşmasının büyük önemi var. Böyle bir hareketin oluşturulmasında, kuşkusuz, asıl çabalar siyasi örgütlenmenin oluşturulmasıdır. A. Öcalan orada önerdiği şeyler bizlerin de kabul ettiği şeylerdir. Fakat bunları bizler ve başka insanlar yazıyorlar, gerçekleştirmeye çalışıyorlar, biz isterdik ki bu konularda Türkiyeli devrimcilere yardımcı olma tutumuna gidilsin ve bekleriz böyle bir şeyi. Türkiye'de devrimci bir hareketin oluşturulması, geliştirilmesi anlamında eylem birlikleri, açık parti ve başkaca birlikler bence çok iyi sonuçlar verebilir. Bu konuda uğraşılıp üzerinde düşünülmelidir. Hatta siyasi birliklere doğru giden yolları da açabilir. Çünkü Türkiye Solu oluşum halindedir, bir süreç, bir değişim yaşamaktadır. Kuşkusuz örgüte bağımlılık, çizgiye bağlılık çok önemlidir, gereklidir. Yalnız örgüt mutlak doğru değildir. Örgüt amaçlar için bir araçtır. Bu anlamda açık partinin faydalı olacağına inanıyorum.

Bir; sosyalizm tasavvurları açısından model sosyalizmler kalktı, bu tasavvurlar dolayısıyla, bunları benimseyip benimsememe şeklinde ortaya çıkan ayrım çizgileri kalktı. İkincisi, bu ulus devletlerin, enternasyonalizm diye sunduğu politikaların yerel partilere baskısı ortadan kalktı

SOSYALİZMİN ÇÖZÜLÜŞÜ

İ. Çaralan: Arkadaş, Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa'nın yıkılmasından sonra birlik için koşulların daha elverişli hale geldiğini ifade etti. Bunu ben söylesem bir anlamı olabilir, Sovyetler Birliği'ne yaklaşımım açısından. Ama Sovyetler Birliği'nin sosyalist gören arkadaşlara göre Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa'nın yıkılmasından sonra sosyalistlerin birliği için ortamın daha olumlu hale geldiği konusu bende bir çelişki uyandırıyor ve o zaman bazı yaklaşımları tekrar tartışmak gerektiği gibi bir düşünce doğuyor.

H. Yalçın: Ben bazı olumluklar yarattı derken bunun göreli olduğunu söylemek zorundayım. Aynı zamanda bir kafa karışıklığı da yarattı. İnsanlar sosyalizme inançlarını da yitirmeye başladılar. Kurulacak sosyalizmin tümüyle farklı olması gerektiğini düşünenler çıkmaya başladı. Ama sosyalistleri bölen bir takım farklılıklar vardı. Mesela Sovyetler Birliği'ni çok önemli gören, onun tezlerini öncelikli gören hareketler düşünüldüğünde böyle bir durumun ortadan kalkması çok olumlu birşeydir. Aynı şey pekala Arnavutluk için de geçerlidir. Bunlar işin olumlu yanlarıdır. Sovyetler Birliği'ne bağlı bir insanla ya da Arnavutluk Emek Partisi'ne kendisini bağlı gören bir insanla, bunların ikisine de bağlı olmayan, orta yolcu denen insanlar arasında anlaşmazlık koşullarının bir kısmı ortadan kalkmıştır.

E. Kürkçü: Ben de bu tezi savunanlardan biriyim. Sovyetler Birliği, Çin öteki Doğu Avrupa ülkeleri, Arnavutluk'un artık sosyalist ülkeler olmayışlarının yarattığı imkan şurada. Bir; sosyalizm tasavvurları açısından model sosyalizmler kalktı, bu tasavvurlar dolayısıyla, bunları benimseyip benimsememe şeklinde ortaya çıkan ayrım çizgileri kalktı. İkincisi, bu ulus devletlerin, enternasyonalizm diye sunduğu politikaların yerel partilere baskısı ortadan kalktı. Dolayısıyla savunulacak, bir başka yerdeki devlet hattı yoktur. Bütün bunlardan doğan, sosyalistleri böylesine kesen bir ayrılık zemini yok. Birbaşka nokta, aslında bu orta yolcular denilenleri de kaçınılmaz olarak etkiledi. Çünkü onlar konumlarını ÇKP ve SBKP arasındaki çatışmaya göre tayin ettikleri için çatışmanın unsurları ortadan kalkınca onlara göre tayin edilen pozisyonlar da ortadan kalktı. O zaman geriye sahici ayrım noktaları kaldı. Yani bir proleter devriminin mümkün ve gerekli olup olmadığını kabul edip etmemek, bir toplumsal devrimin proleter devrimin proleteryanın kendi öz insiyatifine dayanıp dayanmayacağına göre ortaya çıkan ayrımlar. Parlamenter araçlar ile parlamento dışı araçlar arasındaki ayrımlar gibi. Sahici ayrım noktaları ortaya çıkınca her iki kampta da ortada yer alan ve bu bakımdan birbirlerine daha yakın unsurların yaklaşma hızı arttı. Söylenmek istenen şey herhalde budur. Bundan başka bir sonuç da bence çıkarılamaz.

R. Erdoğan: Türkiye devrimci hareketini Kürdistanlı devrimcilerle ilişkiye girerken korkutan bazı şeyler var. Bu eşitsiz gelişmeye bağlı bir şey.

Sanki Kürdistan devrimi, Türkiyeli devrimcileri

yutacakmış gibi bir endişe var. Buraya nereden gelindi, açmak istiyorum. Türkiye ve Kürdistan devriminin birbirine bağlılığından bahsedildi. Bir taraftan Kürdistanlı devrimciler Kürdistan'ı döverken, faşizmi döverken, diğer taraftan Türkiye'de bir kıpırdanma olmazsa faşizm gittikçe güçlenirse devrim sorunu ne olur. Devrim insanları ve örgütleri beklemez. O zaman müdahale etmek zorunda kalırız. Ve gelinir bir noktaya İstanbul'lu Kürtler örgütlenir. Eğer İstanbulda Kürtler, sosyalist örgütlerde, sınıf bilinci temelinde örgütlenebilseydi, hiç bir hareketinde, Türkiye ve Kürdistan'ın mücadele birliği çerçevesinde, Kürtleri İstanbul'da örgütleme, Kürdistanda savaştırma gibi bir durumu olmayacaktı. Bu mücadele birbirine bağımlıdır. Eğer Türkiye'de devrimciler çıkıp bu rollerini oynamazsa Kürdistan devriminin geleceği açısından da Kürdistanlı devrimciler buna müdalale etmek zorunda kalacaktır. Bugün bunun koşulları da oluşuyor. Kürdistan devrimi başta nasıl gelişiyor, diyorki bütün ülkeler kendi devrimci dinamikleriyle savaşsın. 87'lerde, Türk halkının iradesine saygılıyız, kendi öncüsünü çıkarmasını bekliyoruz, aksi halde müdahale edebiliriz diye bir açıklama vardı. Türkiyeli devrimciler bundan bir sonuç çıkarmalıdır, devrim insanları, örgütleri beklemez. Eğer devrim dayatmışsa, Kürdistan devriminin geleceği açısında da olsa Türkiye'ye müdahale etmek zorunda kalacaktır. Şimdi bu Türkiyeli devrimcilere düşen, bu sınıf mücadelesidir, çok sert geçer. Bu mücadelede güçlü olmaları gerekir. Gerektiğinde Kürdistanlı devrimcilerden de koparıp almayı bilmeleri gerekir. Yoksa "müdahale etmesinler"sözü bir anlam ifade etmez, bu devrime karşı sorumluluğun yerine getirilmesine bağlı bir olaydır.

Y. Küçük: Bana göre Hamza, Kürdistanlı ve Türkiyeli devrimcilerin beraberliği konusunda çok ilave görüşler' belirtti. Bunların üzerinde tartışılacak. Ben yalnız, Apo kardeşimin, 80 öncesinde Türkiyeli devrimciler, evvela Türkiye devrimini yaparız, Kürdistan devrimini yaparız demesini aşağı yukarı bu tartışmanın simetriği olarak anlıyorum. Bizim kafamız o sıralar, Türkiye'de bir devrim olursa biz bu ulus sorununu da çözeriz idi. Birtakım Kürtler de "hayır, biz devrimimizi yapacağız, siz de işinize bakın" dediler. Şimdi Türkiyeli devrimcileri de üzerine düşeni yapmaları lazım. Ama Hamza'nın söyledikleri düşündürücü. Apo'nun konuşmasında müdahaleci eğilimini çıkardı, ben de ihtiyacı tesbit etme eğilimini çıkarmıştım, bunu tartışacağız. Şimdi Kenan'a geçmek istiyorum. Kenan, bazı sorular tesbit ettim. Hem Ertuğrul'un söylediği, hem Hamza'nın söylediğinde de benim gibi sovyetleri tutan insanlar bile, Sovyetlerin bu tür ülkelerde devrimci alternatifleri tutmadığını yazar dururduk. Daha çok reformistleri tutardı, bu gizli değil. Onları tutan bir gücün ortadan kalkması da, Türkiye ve benzeri ülkelerde devrimci potansiyeli ve birliği arttırabilir. Sana şunları sormak istiyorum. Birincisi TİP'i bir Türkiye işçi partisi olmasına rağmen, bir emekçi partisi olarak görebilir miyiz? İkincisi, biz demokratik devrimle sosyalist devrim arasındaki Çin duvarlarını biraz da Sovyet doktrininden öğreniyorduk. Eğer sistem yıkılırsa doktrin de yıkılır.Bugün bir sosyalist partiyle emekçi parti arasında çok büyük bir duvar düşünülebilir mi? Üçüncüsü de, dünya devrimi misyonunu, dünya devrimi yıkıldıktan sonra üzerime almak benim gücümü arttırır mı? Son olarak da, bir büyük Kürt devrimci dalgasından bahsediyoruz. Bu ne kadar sürebilir?

Şimdi elimizde pek çok araç var, pek çok şemsiye var, buralara da girebilirsiniz. Bakış Kürdistan Ulusal Kurtuluş Hareketinin kendi gelişme seyridir, bu, Türkiye'ye aktarılmak isteniyor. Türkiye'de bununla yol alınamaz.

Kenan Kalyon: Bu süreçte diğerleriyle mesafeyi aşan hem örgütlenme anlamında, hem birikimi derleyip toplama anlamında, hem pratikte mesafe almak anlamında, Kürt hareketinin açtığı şemsiyelerin altına girilirse, kendini yeniden üretemez, kendini doğru tanımlandıramayabilir.

Türkiye devrimci hareketinin tarihsel yükünü de yüklenmiş durumdaydı. Olayla çok ilişkimiz var. İkincisi ordan ortak mücadele istemediğimiz şeklinde görüş yanlıştır. Ortak mücadelenin yolları şimdi açılıyor, biz kendi dinamiğimizi ayağa kaldırdık. Biz böyle bir ortaklığı istiyoruz. Sadece Türkiye devrimi değil, bölge devrimi istiyoruz.

Şimdi bunlar doğru şeyler ve olumlu noktalar, biz milliyetçi bir hareket değiliz, diyor bu da doğrudur milliyetçi bir hareket değildir PKK hareketi, yanlış olan şudur; bütünü okunduğunda şu görülür. Mücadele nesnel sınırlarla yüzyüze geliyor ve Türkiye devrimci hareketiyle ittifak sorunu kendisini dayatmaya, daha fazla dayatmaya başlıyor. Ve bizim üstünlüğümüze uyun diye bir zorlama var. Ve bu noktada tabii ki önerilen şudur: Türkiye devrimci hareketi, Kürdistan devrimci hareketinin ihtiyaçlarının kalıplarına girmeye zorlanıyor. Yani "şunu yapabilirsiniz, yasal alanları şöyle kullanabilirsiniz, esasen istediğiniz model de vardır. Biz size başka bir model sunuyoruz. Yanlışlarınızı tekrar da etmeyebilirsiniz. Ayrıca şimdi elimizde pek çok araç var, pek çok şemsiye var, buralara da girebilirsiniz. Bakış Kürdistan Ulusal Kurtuluş Hareketinin kendi gelişme seyridir, bu, Türkiye'ye aktarılmak isteniyor. Türkiye'de bununla yol alınamaz.

Y.Küçük: Peki bunlarda bir zorlayıcılık görüyor musun?

K. Kalyon: Hayır, öyle görmüyorum. İhtiyaç aranıyor, bireylerin eşitlenmesi aranıyor, bunu görmeliyiz. Fakat o model aktarılarak Türkiye'de sorun çözümlenemez. Eğer böyle yaparsanız, Türkiye devrimci hareketi kendi dinamiklerinden kopacağı için Kürt dostları hareketine dahi dönüşebilir. Ve esasen Kürdistan Ulusal Kurtuluş Hareketinin de ihtiyaç duyduğu bu değildir. İhtiyaç duyduğu, burada sınıfsal bir dinamiğin ayağa kalkması Kürdistan Ulusal Kurtuluş Hareketinin taşıdığı zaafları da belli ölçülerde telafi etmesidir. Onun da taşıdığı zaaflar vardır. Örneğin sosyalist derinleşme açısından hem bir ulusal çelişme üzerine oturduğu için hem sınıf hareketi belli ölçüde zayıf olduğu için nesnel zıtlıklarla yüzleşti. Tabi başka sorunları da var. Şu anda bir restorasyonun, düzenin stabilizasyonu çabalarını önleyen en önemli gücüz diyor. Doğrudur. Bunlar itiraz edilecek noktalar değil. Soruna bu çerçevede, bu kaygının, Türkiye devrimci hareketiyle Kürt hareketiyle ilişkiye girme olgusuyla ilgisi yoktur. Başka birşey ifade ediyor. "Kalın mantık günleri" diyorsunuz. Bence de kalın mantık günleri ama kalın mantıkla düşünürken işte böyle düşünmeliyiz. HEP Kürt Ulusal dinamiği üzerine oturan bir partidir, onun yasal alandaki ifadesidir ve esasen bir Kürt uyanışının ifadesidir.

Y.Küçük: : Ancak başından beri böyle değil. HEP'i olmuş bir olgu olarak görmemek lazım. Tamamıyla Türkiyeli sendikacılarla kuruldu. Geldiği noktayı da çok donmuş olarak görüyor musun? Bir arayış içinde görünüyor bana.

K. Kalyon: Bu arayışın ne olduğunu ifade ettim. Bu bakımdan bizim yasal alanı doldurmak bakımından temel hareket noktamız mevcut seçeneklerin dışında ayrı bir partileşme hareketidir. Önce böyle bir çıkış olmalıdır ve bu çıkış baştan kendisini şu ya da bu seçeneğe angaje etmemelidir. Bu seçenekleri kendisini tümüyle kapama anlamında söylemedim. Ancak belirli koşullar biraraya gelirse HEP konusu düşünülebilir. Bunun dışında eğer şöyle yaklaşırsak; "ortada zaten hazır bir mekanizma var, öneriler de var, o halde daha yorucu bir sürece girmektense, üstelik eğer Kürt ve Türk emekçilerinin ortak bir partisi istenir bir şeyse, niçin ayrı çabalara girelim", dersek temel hareket noktası bu olursa, gerçekten biz bu partiyi Türkiye'de örgütleyemeyiz. Şöyle olur en fazla, Kürt hareketinin dostu Türkler HEP'e girmiş olurlar. Bir sınıfsal dinamiği arkalıyarak buraya gelmiş olamazlar

Y.Küçük: : Şöyle mi diyorsunuz: SBP dışında, Türkiye devrimcilerinin bir partisi kurulmalı mı yoksa bir partileşme araştırılırken bunu da bir alternatif olarak düşünmeli mi?

R. Erdoğan: "HEP büyük ölçüde Kürt kitlesini içine alan bir yasal parti ve bunun içine Türkiye sosyalist hareketi, ancak Kürt dostları olarak girebilir" deniyorsa, yeni bir parti olursa, Kürt sosyalist güçlerini bu yeni partiye kanalize etmek isterlerse aynı tehlike olmayacak mı?

K. Kalyon: Kürt devrimcilerinin kullandıkları böyle bir araç zaten var. Benim hareket noktam şu: Bugün esasta, Türk devrimci hareketinin ihtiyaç duyduğu şey başka birşeydir. Gerçekten bu yakada ayağa kalkmış bir sınıfsal dinamiktir, bu sınıfsal dinamiği az çok arkalamış, siyasi öznelerdir. Bunun arayışı içindeyiz. Bizim de sorunumuz budur, Açık alan için konuşacak olarsak; HEP gibi bir araçla, şu anda, belli ölçüde kamuoyu önünde bir Kürt partisi olarak görülen bir araçla bunu yapabilmemiz, Türk emekçilerini çekebilmemiz gerçekten çok güçtür. Ayrıca önünde engeller vardır. Ayrıca ulusal güçleri barındıran bir parti başka birşeydir, ama bir sınıfsal dinamiğe oturması gereken bir parti başka birşey. Burada da belki işçileri örgütleyebiliriz. Ama bunları Kürtler olarak mı örgütlüyoruz yoksa emek sermaye çelişkisinin tarafları olarak mı örgütlüyoruz. HEP'te de emekçiler vardır, ama bunlar Kürt olarak örgütlenmişlerdir. Bu tabloyu tersine çevirmek epeyce güçtür. HEP'in geldiği nokta budur.

Y.Küçük: : Eşber'e geçiyorum. Benim de hoşuma gidiyor; bir Kürt rönesansı. HEP ayrı, PKK ayrı iki ayrı platform birbirini etkiliyor. Ama milliyetçi değildir dendi. Ve bu saptama varsa, HEP'te veya başka bir yerde Kürt olarak örgütlenme, o coşkuya bakarak kesinlikle söyleyebilir miyiz? Sana soracağım diğer soruları sıralıyorum: Türkiyeli devrimciler olarak bir yandan Vietnamlılarla kıvanç duyduk, Filistinlilerle, Che ile güvenç duyduk. Şimdi bir eleştiri de var. Oturuyoruz; "aslan Kürtler devrim yapıyor." Sadece kıvanç duymak iyi olmayabilir. Bir yanında bu var. Öbür yanında da iyice bastırıldığımız bir zamanda Kürdistan'da boy veren Kürt devrimciliğinin çökmemesini pek çok endişenin önüne çıkartmakta devrimci bir tutum olmaz mı? Öyle bir nokta gelebilir ki, Kürdistan devrimciliği bizim kaygılarımızı aşacak kadar sağlam olabilir. Ama benim 87-88'den beri çok zaman en fazla önem verdiğim konulardan biri Kürdistan devrimciliğinin çökertilmemesi. Ama görünüyor ki görülebilir bir gelecekte yıkılamayacak bir noktaya geliyor. PKK'ya nasıl bakıyorsun? Bir yandan bir ulus tarafı var. Bana göre ulusal hareketlerin, benim bildiklerim içinde marksizma leninizmaya en yakın olanı. İkincisi hem Ekim devrimi diyor, hem ulus devrimi diyor. Bunu nasıl yapacak? Demokratik devrimle sosyalist devrim arasında şartların varlığını, yokluğunu tartışmıyorum, programına, söylemine bakıyorum. Hem bir burjuva demokratik yahut bir ulusal demokratik devrimini yapacak, hem de aynı zamanda proletarya enternasyonalizminden sözediyor. Bunlar edebiyat mı, yoksa bunun arkasında bir bilimsel gerçeklik var mı?

Eşber Yağmurdereli: Çözümüne bile kalkışılmamış veya çözümüne kalkışıldığı takdirde gerici önderlikler denetiminde çözülmeye çalışılmış olan Kürt Ulusal sorunu Türkiye devrimci hareketinin en düşük ve en baskı altında olduğu bir noktada farklı birdinamik olarak fışkırması sorunudur. Ve özellikle ilginçlik de burada yatıyor. Ve bugünkü tartışmanın zaman zaman basit gibi görünse de paradoksu burada yatıyor. Bu soruya verilecek açık ve net yanıtlar belki bundan sonra Türkiye devrimci hareketinin birliğinin gelişen ulusal hareketle, bağlantıları kurması bakımından çok önemli. Kürdistan devrimci hareketi 1980'lerde ilk defa derli toplu ve tarihi uygun bir önderlik altında mücadelesini yürütme şartları içine girmiş vaziyette. Ama aynı zamanda geciktirilmiş bir sorunu çözme noktasında olduğu için ve Türkiye devrimci hareketi, sosyal hareketi de ulusal sorunu çözme konusunda mesafe kaydedemediği için ve onu genel çözümün sadece bir parçası olarak düşündüğü için Kürt hareketi bugün kendi öncüsü çerçevesinde mücadelesini yürütüyor. Ulusal çelişkiye dayanılarak yürütülen bir mücadele olduğu için, yine bugünkü tarihsel konjonktür bakımından özellikle dünyadaki son 3-5 yıllık gelişmeler çerçevesinde, tıkandığı ve tıkanacağını düşündüğü için ihtiyaç duyduğu bazı şeyler var ve bunları talep ediyor. Burada söylenen şey şudur: Kürdistan Ulusal Kurtuluş Hareketi kendi sınıf dinamikleri, ve dayandığı sınıfların bütünün ortaya çıkardığı tablo bakımından bunu uzun vadeli toplumsal devrime dönüştürebilmesi için mutlaka Türkiye sosyalist hareketinin gelişmesine ve mesafe kaydetmesine ihtiyaç duyuyor ve bunun, bu ihtiyacın ben sadece enternasyonal bir dayanışma talebi olduğunu da düşünmüyorum. Onların öyle düşündüklerini de sanmıyorum. Eninde sonunda Türkiye işçi sınıfının kendi örgütlülüğü ve birliği çerçevesinde katedeceği mesafenin ulusal kurtuluşun tıkandığı noktada onun yolunu açıcı ve daha sonra Türkiye ve Ortadoğu devrimlerini ve yine bugün dünyanın konjoktürü bakımından belki gelecekte 21. yüzyılda tarihi belirleyecek bir dinamiği yaratması bakımından mutlaka içiçe, yanyana, enternasyonal dayanışmanın ötesinde bütün ilişkileri yerine getirebilecek güçlü bir siyasal hareketin yaratılması noktasında bir talebi olduğunu düşünüyorum. PKK'nın söylediği, önderliği, yaptıkları, anlattıkları bunların toplamı bu çerçevede değerlendirilmelidir. Pratik sorunlara gelirsek, şunları söylemek gerekiyor. Birlik sorunu çerçevesinde bugün Türkiye'de sosyalist hareketteki kümelenmeler tek başlarına birilerini, Kürdistan'da olduğu gibi, arkasına takarak gelişmenin ana dinamiği olabilecek güçte değillerdir. O zaman bir birlik ihtiyacı herkesi çok yakından ilgilendiriyor. Bunun için de herkesin önyargısız ve kendi girişimini de ortaya koymak suretiyle bu birliği ve bütünlüğü sağlama konusunda bir tarih sorumluluğu var. Ama birlik denince, örgüt denince bunun ne anlama geldiğini de bilmek gerekir. Biz siyaset alanına girdiğimiz andan itibaren giderek daha bilinçli olarak, Türkiye'de devrim imkanının varlığını ve bunun kesin olduğunun bilgisine ve bilincine vardık. O halde bu imkanı kullanacak ve gerçekleştirecek olan şeyin de yine bilimsel olarak örgüt ve parti olduğunu bildiğimizden bu aracı yaratmanın zorunluluğunu da kavramış vaziyetteyiz. Bu aracın niteliğini düşünmek gerekiyor. Bu araç da tarihi dönüştürmek iddiasıyla tarih sahnesine çıktığına göre, bu aracın tarihsel iddiasının işçi sınıfının ve emekçi halkların iktidara taşınması ve ondan sonra anti-kapitalist bir devrim çerçevesinde sınıfsız topluma götürülmesi olduğu bilindiğinden bu işin yapabilecek, en azından bu işi yapabilmenin şartlarını bugünden düşünerek ve ona göre kendini çözümleye bilecek durumda olması gerekiyor. Ortaya konan hedefle, iktidar hedefiyle, mutlaka gözden kaçırılmaması gereken birşey, zaman zaman bir çok kereler ve bizim de kendi geçmişimizde siyasal pratiğimizde bazen soyutluğa ve muğlaklığa varan bir biçimde gördüğümüz birşeyi bugün çok daha yakıcı ve somut olarak görülmesi gerektiğini düşünüyorum. Hedef iktidar olduğuna göre, yani burjuvazinin elinden iktidarı alarak, proletaryanın iktidarını yerleştirmeyi amaçladığımıza göre bunu yapabilecek güçte alternatif bir aracın yaratılması gerekiyor. Ve bunu yapabilmek için de elbette ki bu düzeni gerçekleştirecek sınıfın ve sınıfların örgütlenmesi gerekecek. Çerçeveyi böyle koyduktan sonra bugüne baktığımız zaman bu amacı gerçekleştirebilecek güçte olmaktan çok uzak olduğumuz görülüyor. O zaman biraz mütevazi olup birbirimize çok daha yakın bakmamız ve yakın ilişkiler içine girmemiz gerekiyor. Elbette ki bunun yan koşulu da kitleselleşmektir. Herkesin sözettiği marjinalliği aşabilmektir. Bu marjinalliği aşabilmenin koşulları da yine bu birikimleri birleştirmek ve günlük yaşamın pratiği içinde adımlar atmak suretiyle ortaya çıkacak sorunları ki o sorunlar zaten çözümleri ile birlikte ortaya çıkacaktır. O çözümlemeleri gerçekleştirirken ortaya çıkacak yeni imkanları tekrar değerlendiren, uzun bir süreç içinde yeniden üretimi sağlayarak bu amaca birlikte yürümek gerekiyor.

DEVRİMCİ DURUM

Y. Küçük: Hülya Hanım, size iki sorum var. Bir tanesi Sovyet sisteminin yıkılması bizleri böyle bir ölçüde rahatlattı mı? Neden rahatlattı? Kenan arkadaşımızın dediği gibi birşeylerden özgürleştik mi? Herkes Türkiye'de bir devrim imkanının hem de yakın bir gelecekte olduğunu söylüyor. Leninist yahut Sovyet jargonuna, diline bakarsak yoktur. Kütleler kendilerini yönetilemez hissetmiyorlar.

Yönetenler, durumlarından çok memnun. Buna rağmen, içimizde, Türkiye toprağını tutan insanlar olarak bir devrim kapısı açıktır diyoruz.

İkincisi, çok sevindirici konuşmalar yapıyoruz, birbirimizi kabul ediyoruz '80 öncesinden çok önemli

ayrılığı Türkiye devrimciliğinin, ben içtenlikle de kabul ettiğine inanıyorum, sadece lafta değil. Acaba birbirimizi bu kadar kabul etmemize rağmen biraraya gelemiyorsak iktidarı mı istemiyoruz? Eylem birliğinde de biraraya geleceğiz diyoruz, onda da gelemiyoruz. Acaba tek eksiğimiz, iktidarı mı istemiyoruz.

Ayşe Hülya Özzümrüt: Devrimci durum vardır. Ama bunun olgunlaşması gerekir. Bunun koşulları konu dışı bir tartışma gerektirir. O yüzden "devrim mümkün müdür", sorunuzun tarzına itiraz ederek başlamak istiyorum. Devrim mümkün müdür sorusu devrim mümkündürün aksini getirebilir.

Devrim kaçınılmazdır, zorunludur. Bunun farklı bir ideolojik boyutu olduğunu düşünmüyorum.Sadece bir program farklılığı olduğunu düşünüyorum. Devrimin kaçınılmaz, zorunlu olduğu bir ülkede bunu tartışmak gerekmiyor, düşüncesindeyim. Bir de buna bağlı olarak devrimciler birlik kurabilirler mi sorusu. Birlik de zorunludur, devrimciler açısından. Ama, kuşkusuz devrimciler her ortamda ve koşulda bu birliği tartışmalıdırlar. Bugün yapıldığı gibi.

Her tartışma süreci ve her öneri o sürecin ve katılımcıların özellikleriyle ve onların nitelikleriyle, artı, belki de bazı yönlerden daha önemli koşullarla birlikte şekilleniyor. Dolayısıyla böyle bir tartışmada önce Türkiye'deki devrimcilerin durumlarının tesbit edilmesi gerekiyor. Türkiyeli devrimciler bugün nasıl tanımlanmalıdırlar, kendilerini nasıl ifade etmektedirler. Bunun doğru saptanması gerekiyor. Türkiye devrimcilerinin, işte 12 Eylül süreci diye tanımladığımız sürecin etkilerini henüz yenebildiğini düşünmüyoruz. Bugün, hepimizin ifade ettiği gibi hâlâ Türkiyeli devrimcilerin bir kimlik problemi vardır. Bunun nedenleri tartışıldı, hâlâ da tartışılıyor. Madem ki en önemli problem kimlik sorunu, bunu yaratan koşullara da aşağı yukarı aynı tanımları getiriyoruz, o zaman çözüm nedir? Faşizm bizi zor yöntemiyle yenmiştir, faşizme verilecek yanıt ya da yanıtın belirleyici halkası zordur. Bunun dışındaki çözümler kuşkusuz doğrudur, gereklidir. Ama bu yanıtın belirleyici yanı, anahtarı zordur. Faşizmin bizim üzerimizdeki etkilerini yenme şansı zordan geçmektedir. Ve bize radikal anahtarlar gerekmektedir. Bir arkadaşımızın söylemine içtenlikle katılıyorum. Bugün siyasal kapılarımız bir hayli kapalı. Türkiye'de siyasal kapıları açacak anahtarlar da radikal anahtarlardır. Bu da politik/pratik askeri savaştır. Yani gerilla savaşıdır.

Y.Küçük: Sadece kentte mi kastediyorsunuz?

A. H. Özzümrüt: Hayır. Ülkenin büyük şehirleri kasabaları ve kırları. Bu kapılara takacağımız anahtarlarla açacağımız kilitler bize kitlesel açılım yolları kazandıracaktır. Bugün bir çoğumuz zorluyoruz, hepimiz gerekliliği konusunda ısrarlıyız, kitlelerle buluşma noktasında. Ama, politik askeri savaşın açacağı kilitlerle açabileceğiz ancak ve ancak, kapılar yüzümüze alabildiğine kapalı olduğu için. Çok ciddi açmazlarla karşı karşıyayız. Ülkede şehirde ve kırda politik askeri savaş akabinde ve bununla birlikte, biri diğerinin öncesi olmamak şartıyla kitlesel açılımlara girebilir, buradan ancak bu şekilde sağlıklı sonuçlar alabiliriz.

Y.Küçük: Peki, ben yine aynı soruyu soracağım. Ülke dışında bir mevzi olmadan bu işlerin başarılabileceği üzerine ne diyorsunuz?

A. H. Özzümrüt: Ülke dışında bir mevzi ile cephe gerisi mevzileri kastediyorsanız, kuşkusuz bunlar da gerekiyor ama zorunlu değildir, yani olursa elbette daha......

Y.Küçük: Olmasa da olur diyorsunuz.

A.H. Özzümrüt: Güçtür, gerilla mücadelesi açısından zor ve güçtür destek mevzilerinin olmaması ama imkansız değildir. Şimdi bu konudaki kafa kargaşası, hepimizde mevcut. Rıza arkadaşın verdiği tanıma da katılıyorum. Türkiye devrimcileri net olması gerekir şeklinde bir cümle kullandı. Gerçekten öyle. Bu konudaki muğlaklıklar bizde legal çalışma ile legalizm kargaşasını da birlikte getiriyor ve birçok noktada, bu zorunlu olan kitlesel açılımlarımızla ilgili olarak ortaya koyacağımız çözümlerde, legalizm endişesi gündeme geliyor, mücadelenin ana hattında gereken ölçüde varlık gösteremediğimiz için legal çalışmaya da sağlıklı yaklaşamıyoruz. Legal çalışma kapılarını da açamıyoruz.

Y.Küçük: Açık çalışma, legal çalışmaya herhangi bir itiraz görmüyorum.

A.H. Özzümrüt: Elbette. Bu nereye kadar sürekli ve verimlidir. Ama bir noktada sağlıklı çalışabilmek için, bu noktadaki çalışmalarımızdan verim alabilmek için ve bunu sistematize edebilmek için öncelikle siyasal çözümlerimizde varlık koşullarımızda ki bu da ülkeler açısından bellidir, somuttur. Bir de bağlantılı olarak, anlaşılmıştır az çok ama tekrar burada değinmek istiyorum. 80 öncesinde birliğe sağlıklı yaklaşmadığımız, doğru yaklaşamadığımız sizin de ifade ettiğiniz gibi malum çünkü 80 öncesinde hepimiz en güçlüydük hepimiz tek başımıza vardık ve neredeyse bütün örgütler bütün hareketler tek başına devrimi yapmak üzereydi. Elbette bu daha sağlıklı, olumlu yaklaşımları içeriyor ama böyle bir çıkarım da yapmak mümkün. Bu şanssız geçmişimizin yanı sıra, 80'den hemen sonra başlayan yeni bir şanssızlık süreci doğdu. Birlik konusunda yine. Bu da yine bazı arkadaşlarımızın doğru olarak ifade ettikleri gibi güçlerin biraraya gelmesi ve programların tartışılması değil, 80 sonrası güçsüzlüğümüzün arayışlarına tekabül etti. Kuşkusuz, Kürt ulusal mücadelesinde bera-

berlik arayışları çok fazla şanslı değil.Onlar da kendi şanssızlıkları içinde boğuldular, sürece tekabül edebilen arayışlar değildiler ne yazık ki. Birlikler, beraberlikler konusundaki şanssızlık hanemize yeni bir artı eklendi. Şimdi bu süreçteki, üçüncü bir süreç olarak düşünebiliriz, bu süreçteki arayışlara birlik konusundaki, beraberlikler konusundaki özellikle sadece birlik olarak kullanmıyorum, çeşitli nedenlerle, beraberlikler konusundaki yaklaşımlara nasıl bakmalıyız? Herşeyden evvel, arayışlarımızın süreci olmamalı, yani birlik çalışmalarımız, birlik konusundaki tartışmalarımız ve mücadelemizin, arayışlarımızın süreci olmamalı. Sadece bu, arayışların herhangi bir boyutu olmamalı. En önemli görevlerden birisi olarak saptanıp, önümüzde durmalı ama yine bunun yanı sıra, biraz evvel sözetmeye çalıştığım nesnelleşme sürecimizin zorunluluklarından dolayı, bugünden yarına kotarabileceğimiz, sonuç alabileceğimiz bir durum olarak da bakılmamalı, çünkü her gerçekçi olmayan yaklaşımımızın doğurduğu olumsuzlukta bir geri adım atmak zorunda kalıyoruz. Nasıl bir çözüm? Öncelikle kimlik problemlerimizin halledilmesi gerekiyor, örgütlerin ya da anlayışların, görüşlerin beraberliği ile kişilerin beraberliği, tartışması farklıdır kuşkusuz. Kendi varlığımızla, kendi nesnelliğimizle, kendi önerilerimizle tartışalım. Buralardan sağlıklı sonuçlar çıkabileceğini, bugün dünden daha fazla umut ediyoruz biz; çünkü amaçların dışında söylemin dışında çabalar ve niyetler olduğu açık. Evet, tüm hareketlerin birliğini amaçlayalım, ama bu amaca ulaşmak için de her tür beraberlik tarzını deneyelim pratiğimiz içinde. Bu tarzların çalışmasını gündemimizden çıkarmayalım. Tam bu noktada uygun düşecek bir örnek olacak, nerde nasıl beraber olacağız? HEP'te mi sorusu var. HEP'te beraber olalım. Ama bu tek beraberliğimiz olmasın. Yani HEP, bizim amaçladığımız Türk hareketinin birliği hedefine kadar beraberliği denediğimiz, beraberliği zorladığımız pratik süreçlerimizden biri olsun. Çalışma alanlarında, özel gündemlerde beraber olalım, özel programlarla birlikte olalım. Uzun vadeli ve daha kapsamlı beraberliklerin olanaklarını oralarda arayalım. Olanakların, koşulları açısından, evet, HEP bunlardan birisi olsun bugün için ama tek başına hiçbir anlamda yeterli değil bu beraberlik.

Y.Küçük: Ama açık parti olarak denenebilir, diyorsunuz, değil mi?

A.H Özzümrüt: HEP'te geçekleştirebileceğimiz bir beraberliği, eşit, açık bir siyasi parti beraberliğinitam olarak düşünüyorum. Bugün devrimciler açık bir siyasi partide beraber olabilirler, bunun adı HEP'tir şeklinde düşünmüyorum. HEP bugün vardır, burada beraber çalışabilmek şansı vardır. Bu çok sistematik ve kurallı bir çalışma olmayabilir. Ama hedeflenen beraberlikler için, böyle bir pratiği yaşamak, kazanımlar sağlayabilir. O zaman devrimciler HEP'te de olmalıdırlar, çalışmalıdırlar, diye düşünüyorum. Bu devrimci hareketin gelişme olanaklarını kullanmaktır. Ama çok tecrübesiz olduğumuz bir alan. Beraberlik, çok tartıştığımız ama pratiğini çok az yaşadığımız bir olgu. O anlamda mevcut bir olanak olarak bakıyorum. Yani beraber yaşayabileceğimiz pratikler için aynı zamanda tecrübe kazanabileceğimiz bir olanak olarak değerlendiriyorum.Dönemin en önemli çözümlerinden biri olarak örgüt ve mücadele anlayışları konusundaki çözümlemeyi görüyoruz. Bu anlayışlar konusunda olgunlaşmadan en ciddi tartışmalardan, en nitelikli gibi gözüken tartışmalardan bile çok ciddi pratik sonuçlar çıkabileceğini bugün düşünmek zor. Bütün bunların belirleyicisi pratiğin kendisi. Ama şu da bir çelişkidir, bir yandan her türlü beraberliği hatta birlikleri tartışmayı gerekli görürken, bir yandan bunun pratiğinden uzak durmak, bu pratiği zorlamamak önemli bir çelişki. O zaman, çalışma alanlarında, gündemlerde programlarda, ki bunlardan birisi HEP olabilir, beraber olup hem kimliğimizi ararken, özel yöntemlerimizle, özel programlarımızla savaşarak mücadele ederken bir yandan da beraber olmanın savaşımı sürdürelim. Yani bunun pratiğini yaşamak zorundayız. Türkiye devrimi açısından henüz böyle bir pratik yaşamadık.

Nerde nasıl beraber olacağız? HEP'te mi sorusu var. HEP'te beraber olalım. Ama bu tek beraberliğimiz olmasın. Yani HEP, bizim amaçladığımız Türk hareketinin birliği hedefine kadar beraberliği denediğimiz, beraberliği zorladığımız pratik süreçlerimizden biri olsun

Yine, sanırım, bir arkadaşımın sözleriyle öncülük sorunu tartışmalar içinde çözümlenebilir mi, çözümlenemez mi. Ben çözümlenemez diyorum. Öncülük sorunu, pratiğin sorunudur yine. Ama burada, bu konuda bir ilerleme olduğunu görüyorum. İdialarımız nesnelleşme sürecine bağlı olarak değişebilme şansını her zaman taşımalı. Nihayetinde devrimci, iddia sahibi insandır, her örgüt iddia sahibi bir siyasal yapılanmadır. Bir yandan iddialara evet ama bu iddiaların daha sağlıklı ve bütünlüklü siyasal çözümler içinde daha uygun yollar aramasına daha fazla önem vermek gerekiyor. Ben Apo'nun Türkiye devrimiyle ilgili görüşlerinde ve ayrıca HEP'le ilgili çağrılarında bir müdahale endişesi görmüyorum.Bunlara karşı bir müdahale endişesi duymuyorum. Çünkü bugün Türkiye devrimi için gerekenler bellidir, Türkiye devriminin siyasal ve ekonomik koşullar açısından programlarımızı tartıştığımız zaman önümüze neler koyduğumuzu hepimiz biliyoruz ama yine arkadaşlardan birisi, "yakınımızda olmalarının acaba fazla bir etkisi var mı" dedi. Aynı iddialara, aynı önerileri,

okyanusun öbür yakasından da duyabiliriz. Kübalı herhangi bir devrimci arkadaşımız ya da Castro söyleyebilir. Ve zorlayabilir, eleştirebilir. Bugün bazı koşulların çok fazla içiçe olması, kuşkusuz endişeler doğuruyor. Ama bu endişeler bence çok haklı endişeler değil. Kendi kendimizi eleştirdiğimiz bir ortamda, çok uzun bir gecikmeden söz ettiğimiz ortamda, yanı başımızdaki devrimci arkadaşlarımızın bizi eleştirmesi, zorlaması müdahele endişesini doğurmamalı. Kimlik bağımsızlığından da sözederken ve bunu tartışırken daha çok kendimize yönelmeliyiz.

Sosyalist sistemin yıkılması bizi özgürleştirdi mi, sorusuna geçebilirim. Sovyet devrimine ve Doğu Avrupa ülkelerine bakışımızdan dolayı böyle bir problemimiz olmadı ama kuşkusuz getirdiği artılar ve eksiler var, düşünsel özgürlüğümüz açısından. Ama ben bu sürecin eksilerinin daha fazla olduğunu düşünüyorum.

BİRARAYA GELMENİN KOŞULLARI

Y.Küçük: Aşağı yukarı bir açık partisi düşüncesi olgunlaşmış görünüyor. HEP olabilir. Kenan arkadaşımız bir alternatifi biraz daha ciddi düşünerek bu işe başlamayı öneriyor, onu daha ön plana alarak başlamayı öneriyor. Kaçaroğlu arkadaşımızın seçim partisi önerisi var.

Birinci olarak, Kemal Bey, adı değişsin ister bir açık parti ister adı HEP olarak kalsın, bir partileşme ve hızlı bir eylem olduğu takdirde, ve Hülya Hanım'ın kimlik sorunu ile ilgili vurgularını da dikkate alarak, ve bu parti içinde hızlı, ciddi bir eylem sürerse aramızdaki ayrılıklar kalıcı olabilir mi? Daha doğrusu girdiğimiz kimliğimizi orada muhafaza edebilir miyiz?

İkincisi, ayrı, güçlü bir silahlı parti, olmadıktan sonra bir gizli partinin ceza maddeleri yoktur. Türkiye'de, Orda bir boşluk var. Demek ki gizli harekete girdiği zaman mutlaka adımın yakın bir silahlı mücadeleyi içine alıyor diye düşünmek gerekir. Öyle bir güçlü hareketin şansları nedir? Varsayalım ki Türkiye sınırları dışında böyle bir hareket oluştu. Diğerlerini nasıl etkiler? Üçüncü olarak da, nasılyapılacak? Birtakım davalardan yargılanmış arkadaşlar var. İhsan arkadaşımız bir anlamda güzel vurguladı, herkes iddialı olmalıdır. Ben de buna bir anlamda katılıyorum. Peki bunlar nasıl olacak, bir iki örnek var, faşizme karşı cephe var, çok başarısız olduğunu da herkesin kabul ettiği devrimci birlik var. Nasıl bunlar biraraya gelecek.

Kemal Saruhan: Son konuşmacı olarak arkadaşların izin verirse aslında tartışmanın başlangıçta ortaya çıktığı noktadan sözlerime başlamak istiyorum. Dolayısıyla sizin sorduğunuz özlü sorulara öyle geleceğim. Şimdi burada toplanan herkes Türkiye'de bir devrimi mümkün görüyor. Bu anlamda buradaki toplantı bir ölçüde devrime inananların, devrime ihtiyaç duyanların, devrimi isteyenlerin devrimden ve sosyalizmden inancını kesmiş unsurlardan ayrılığını ortaya koyuyor. Gerçekten devrimden ve sosyalizmden umudunu kesenler kendilerini bizden ayırdılar. Türkiye'de Ertuğrul arkadaşımızın bu tartışma içinde antagonizmaya dönüştürülen birleştirici sözü devrimin mümkün olduğu bir gerçek. Üstelik 1990'lar içerisinde Türkiye'de devrim imkanlarının somut bir gerçeklik halini alabileceğinden söz edebiliriz. Türkiye tarihinde bu ölçüde devrime yakın hale gelebildiğimiz bir dönem belki olmadı. Bu bakımdan Türkiye'de 1984'te Kürdistan'da yakılan ateş ve 1989'dan beri buradan işçi ve kütle hareketleriyle oraya doğru verilen cevap esasen devrim dinamiklerinin Türkiye'de olgunlaştığını, devrimin itici güçlerinin açığa çıktığını, toplumsal çelişkilerin bugüne dek mümkün olan en net biçimde kendisini gösterdiğini ortaya koyuyor. Bir bakıma diyebilirim ki, dar anlamıyla, Türkiye'de halk devrimi başlamıştır. Kürk ulusal hareketi halk devrimini başlatmıştır ve buna fiilen öncülük ediyor. Şimdi 20 Ekim seçimleri Türkiye'nin bir dönemden beri oluşmakta olan sürecin özelliklerini az çok net biçimde ortaya koydu. Bugün Türkiye'nin, Türkiye politikasının bir dönemeç noktasını yaşadığını rahatlıkla söyleyebiliriz. Türkiye'de esas olarak ortaya çıkan siyasi boşlukları üç nokta üzerinde değerlendirebiliriz. Birincisi, Türkiye'deki burjuva politikacılığı, apolitikleşmiştir ve burjuva politikacılığının toplum üzerindeki etkisi apolitikleştiricidir, burjuva politikacılığı hükümetin devlet politikacılığı biçimini almış durumdadır.

Y.Küçük: : Kitleleri tamamen depolitize ediyor, değil mi? Politika dışı bırakıyor, kampanyalarla idare ediyor.

K.Saruhan: Bu bakımdan Türkiye'nin geleneksel burjuva politikacılığında bir değişim söz konusudur. Amerikanvari, içi boş bir devlet politikacılığı söz konusu oluyor. İkinci önemli nokta şudur: doğuda başlangıç itibarıyle anti-kemalist doğrultuda olan bir hareket yükseldi. Türkiye'de işçi sınıfı ve kitle hareketleri henüz politik bakımdan bir istikrar kazanmış olmamasına rağmen, 89'dan beri genişleyen, yaygınlaşan kitle eylemleri alt sınıflarda hak arama bilincinin yaygınlaşmasına ve gelişmesine neden oldu. Bu bakımdan burjuva politikacılığının toplum üzerinde yaratmaya çalıştığı ters yönlü etkilere rağmen gerçekte Kemalizmin devlet güdümüne dayanan politikacılık anlayışı kitleler tarafından, kendiliğinden biçimde bir eleştiriye uğramıştır. Bu bakımdan, Türkiye cephesinde kitleler açısında kemalizm bilinçli olarak tartışılmış, bilinçli olarak hareket anti-kemalist bir muhtevaya bürünmüş bulunmasa bile pratik olarak kitle hareketi kemalizmi tartışmaktadır. Bu anlamda, Kemalizmin alt sınıflar üzerindeki bulandırıcı, bilinçleri karıştırıcı etkileri dağılmaktadır. Bu, Türkiye Devrimciliği açısından son derece olumlu bir gelişmedir. Di-

yebiliriz ki, Kemalizm artık alt sınıflar açısından hiçbir kullanılabilir özellik göstermediği gibi bu durum, tekellerin egemenliğini ve egemenlik sınırlarını koruyabilmesi açısından üst sınıflar içinde Kemalizmi işlevsiz hale getiriyor. Özal'ın geçen yıl kendi üslubuyla ilan ettiği gerçek, bugün burjuva basınında tartışılabilir hale gelmiştir. Hergün, günlük basında Kemalizm üzerine bir tartışmanın geçtiğini görebiliriz. Bu iki gerçeklik halk hareketi önünde yumuşatıcı bir engel yaratarak sosyal demokrasinin de geleneksel işlevini yitirmesine, sosyal demokrasinin geleneksel temellerinin çöküşe uğramasına yol açtı. 20 Ekim seçimleri bu gerçekliği de ortaya çıkarttı. Türkiye siyasi ortamında son derece ciddi boşluklar söz konusudur. Bu boşluklar bir yandan Kürt gerillasının öbür yandan işçi sınıfı ve daha ziyade kent yoksullarının kitleselleşen eylemiyle gerçekleşti. bunun yarattığı fiili durumla gerçekleşti. Bu fiili durum karşısında tekeller geri adım atmıştır. Gerçekten Demirel'in ve başkalarının sözlerine karşın burjuva politikacılığında Türkiye'yi ileriye doğru açan herhangi bir gelişme söz konusu değildir. Bir geri adımdan söz etmemiz gerekir. Ancak bu geri adım tekeller tarafından gelişigüzel panik içerisinde dağınıklık içerisinde atılmıyor. Tam tersine tekeller bilinçlice bir geri adım atmak ve oluşan fiili durumu resmi veya daha dar hukuksal sınırlar içerisinde hapsederek onu eritmek, böylece düzenin çerçevesini biraz daha genişletmek ve gerçekte bu durumu düzeni yenilemek için bir avantaja dönüştürmek gibi bir bilinçli eğilim içerisindedir. Bu durum bizim önümüze hem birtakım imkanlar hem de bir takım görevler çıkartıyor. Bugün bana göre devrimci hareketin öne çıkan gündelik görevi varolan fiili duruma dayanmak, varolan fiili durumu dayatmak, bu duruma uygun yasal biçimleri dayatmaktır. Mücadele devletin yapısında, burjuva politikacılığında bir takım gedikler açmıştır. Bizim bu gedikleri doldurmamız gerekiyor. Bu gedikler, Kürt hareketi tarafından örneğin parlamentoya yükseliş biçiminde doldurulmuştur. Kitlelerin politikleştirilmesi kendiliğinden akıp gelen sınıf eylemlerinin daha yüksek bir taktik basamağa tırmandırılması açısından böyle bir görev ön plana çıkıyor. Buradaki temel gündelik amaç da düzenin yapısında yeni gedikler açmak daha ileri fiili durumlar yaratmak ve kazanılan mevzileri devrimin genel perspektifi içiresinde kalıcı hale getirmektir. Hali hazırdaki bu fiili durumu Türkiye'deki ayağı, politik açıdan bir istikrar kazanmış değildir.

Mücadele devletin yapısında, burjuva politikacılığında bir takım gedikler açmıştır. Bizim bu gedikleri doldurmamız gerekiyor. Bu gedikler, Kürt hareketi tarafından örneğin parlamentoya yükseliş biçiminde doldurulmuştur

Hocanın başta seçim sonuçlarının gösterdikleriyle ilgili bir sorusu vardı. Seçimler toplumda bir sağa kayışı mı gösterdi? Bu soruya olumlu bir cevap vermek buradaki toplantıdan vazgeçmek anlamına gelebilir. Ben toplumda bir sağa kayış olduğunu düşünmüyorum. Bu toplumda sola sınırsız bir açılma anlamına da gelmiyor. Gerçekten Türk halkının genel politik durumu itibariyle bir kararsızlık noktasından sözetmek sözkonusudur. Bu anlamda Türkiye'de bir dönemeci ve bir kritik dönemi yaşıyor. İşçi hareketi kendi geldiği boyutlar içerisinde gene kendiğinden kısmi bazı politik özellikler kazanabildi. Burada devrim dinamikleri kendisini göstermekle beraber işçi sınıfının eyleminde hali hazırda gerici sendikalar tarafından denetlenebilir olan kararsızlık noktaları aslında işçi hareketinin düzen içerisinde kurumlaştırılabilmesi gibi düzen açısından bir imkanın da sözkonusu olabileceğini gösteriyor. Çünkü bugün DİSK'e yeni bir kimlik kazandırma girişimleri ya da saydam sendikacılık, çağdaş sendikacılık gibi anlayışların belli düzeylerde gelişmeye başlamış olması aynı zamanda bizim açımızdan böyle bir tehlikeye işaret etmektedir. Gerçekten düzenin yapmak istediği şudur: Bugün açıkça devlet Kürt realitesini tanıdı. Bunun dışında Kemalist anlayışa uygun Türkiye'de modern sınıfların varlığını ve sınıfların çıkar farklılıklarını tanımayan, sınıfsız kaynaşmış kitle anlayışına dayanan resmi devlet politikası terkediliyor. Açıkça sosyal sınıfların varlığını devlet tanımaya başladı. Bunun amacı da Kürt realitesini ve işçi sınıfı gerçekliğini düzen içinde eritmektir. Bu bir tehlikedir. Eğer mevcut siyasi ortamda oluşan halk yığınlarının müdahaleleriyle oluşan boşluklar, devrimci güçler tarafından doldurulamadığı takdirde tekeller kendi insiyatifleriyle ya da kendi insiyatifleri altında topladığı güçlerle bu boşlukları doldurma eğilimindedir. Dolayısıyla devrimci hareketle düzen arasındaki çatışmanın bugün esas yoğunlaştığı veya yoğunlaşacağı nokta burası olabilir.

Şunu bugünden tesbit etmek mümkündür. Eğer spekülasyon olarak değerlendirilmezse, önümüzdeki iki üç yıllık dönem biriken çelişkilerin daha fazla açığa çıkacağı, toplumda devrim yönünde veya düzenin kendisini yenileyerek devrim imkanlarını belki daha uzunca bir süre Türkiye'nin üzerinden uzaklaştırabileceği bir kritik çatışmalar dönemi olacaktır. Kitle hareketleri yaygınlaşıp genişleyecektir. Tam bu momentte devrimcilerin bu gelişmeler karşısında son derece duyarlı ve öngörülü olabilmesi gerekiyor. Daha önce olduğumuz gibi olaylara hazırlıksız yakalanmamız bizim insiyatif kaybetmemize, devrim imkanlarını yitirmemize neden olabilir. Görünüyor ki mücadelenin önümüze çıkarttığı görevlerin gerçekleştirilebilmesi açısından, açık mücadele alanında atılacak adımlar, bu alanda devrimci hareketin kurumsallaştırılması eski dönemlere göre daha özel bir önem taşıyor. Ancak açık mücadele alanının bugün

daha fazla önem taşıması sadece siyasi ortamdaki bu özelliklerden kaynaklanmıyor. Aynı zamanda vurguyu şuraya yapmak gerekir. Türkiye'de farklı mücadele ve örgütlenme biçimleri de bir boşluk içerisindedir. Bu boşluk aynı zamanda açık mücadele alanlarını daha önemli hale getiriyor. Ve Türkiye devrimci hareketi, farklı mücadele ve örgütlenme yöntemlerini güçlendirebilmek açısından, açık mücadele alanında daha cesur hareket etmek zorundadır.

Y.Küçük: Somut olarak ne söyleye bilirsin.

K.Saruhan: Bu somut olarak buna en uygun şekil bu alanda oluşturulacak ve kendi eylemini burjuva legalitesiyle sınırlandırmayan, yığınların bugüne dek ortaya çıkan, Kürt hareketi de buna dahildir, yığın hareketinin meşruiyet çizgisine dayalı olan, eylemini bugünkü fiili duruma dayandıran bir partidir. Biz bu partiyi HEP içerisinde HEP'le birlikte veya HEP'le ittifak halinde gerçekleştirebiliriz. O yüzden sorunun sadece HEP seçeneği üzerinde tartışılması, yukarda yaptığım açıklamalar açısından daraltıcı bir anlam taşıyabilir. Öncelikle bizim gözlerimizi yukarıda saydığım noktalara çevirmemiz gerektiği kanaatindeyim. Böyle bir parti Türkiye'de bugüne kadar devrimci özellikler kazanmış veya kazanma imkanları az çok güçlü bulunan dinamikleri kendi bünyesinde toplamalı veya bu dinamiklerin üzerine oturmalıdır.

Y.Küçük: Yani şunu anlıyorum. HEP içinde de olabilir, HEP dışında da ama bu hususta konuşan bazı arkadaşlara paralel olarak siz de HEP alternatifinin denenebileceği, denenmesi gerektiğini söylüyorsunuz. Peki, bu denemeyle ilgili bir zaman planlaması var mı? Ne kadar gidecek? Sizin zaman perspektifiniz nedir? Mesela Hülya arkadaşımızın konuşmasında bunun daha uzun bir zamana yayılabileceği vardı.

K. Saruhan: Ben, fazla zamanımız olmadığı kanaatindeyim. Eğer önümüzdeki iki-üç yıllık dönemin devrim açısından ve devrim imkanlarını somutlaştırmak açısından kritik bir dönem olduğu gözönünde tutulursa ve önümüzdeki kitlesel çatışmaların yükseleceğine dair, öngörülen, KİT'lerin özelleştirilmesiyle ortaya çıkabilecek işsizlik patlamasının yaratacağı sonuçlarla birlikte değerlendirilebilirse bizim bu girişimlerimizi bahar aylarında yoğunlaştırmamız yaza doğru tamamlamamız gerektiği kanaatindeyim. Bu sorunun üzerinde daha hassas ve daha pratik ilişkilerde tartışmak gerektiği kanaatindeyim. Bu bakımdan varolan oluşmuş bir yapı olarak zamanlama açısından, daha ziyade bu noktadan öne çıkabilir. Ancak HEP'in böyle bir parti durumuna getirilebilmesi, Türkiye'de Kürt dinamiğini işçi sınıfı dinamiğini, memur, kır ve kent yoksulları dinamiğini, demokratik kadın ve gençlik hareketi dinamiklerini kapsayan ve bunlar üstüne oturan bir parti haline getirebilecekse, eğer bu amaçlanıyorsa bu sadece HEP'li arkadaşlarla, Kürt arkadaşlarla yapacağımız tartışma veya onlarla aramızda doğabilecek bir görüş birliğine bağlı değildir. Açık ki Türkiye işçi sınıfı, kent yoksulları, gençlik dinamiği üzerine dayandırılacak bir parti de Türkiye devrimciliğinin daha insiyatifli, daha güçlü bir katılımının sözkonusu olması gerekiyor. Bu bakımdan Türkiye devrimcileri arasında bir görüş birliği doğrultusunda imkanlar araştırmak benim açımdan önem taşıyor.Yükselecek bir aktif nesneye duyduğu ihtiyaç da bizim üzerimizde sıkıştırıcı bir rol oynuyor. Bu konuda dile getirilen çağrılar hatta yapılan zorlamalar bu anlamda haklı bir temele dayanıyor.

Şimdi, sorun, iki biçimde karşımıza çıkıyor. Gerçekten Türkiye devrimci hareketi bir atılım yapmak zorundadır. Burada olayın Türkiye cepheşinde bu zorunluluk Türkiye işçi hareketinin politikleştirilmesi gibi bir ihtiyaçtan kaynaklanıyor. Biz işçi hareketini politikleştiremediğimiz sürece Şemsi Denizer'ler Mengen'den geri çeviriyor işçi hareketini. Bu Kürt hareketine bağlı olmaksızın zaten bizim önümüzde her dönem bulunan problemdir. Öbür taraftan Kürt hareketinin destek arayışı, Türkiye devrimci hareketine bir atılım zorlaması yapıyor. İster istemez buralarda farklı noktalardan kaynaklanan uyumsuzluklar veya gündelik pratik içerisinde ortaya çıkabilecek çeşitli gerginlikler olabilir, olacaktır ve bütün bunların göze alınması gerekiyor. Bunlar göze alınmaksızın, bu gün bizden daha yüksek bir mücadele noktasında bulunan Kürt hareketiyle gündelik biraraya gelişler tek başına imkan içerisinde olmaz. Bu göze alınmak durumundadır. Aksi takdirde biz girişimlerimizde geç kaldığımız, adım atma yeteneğimizi harekete geçiremediğimiz sürece Kürt hareketinin destek arayışından kaynaklanan zorlamalar bizim açımızdan daha ezici nitelikler taşıyabilir. Bu zorlamalar dayatmalara dönüşebilir ve kesinlikle haklı olur. İşin ciddiyetini şöyle kavramak gerekiyor. O tarafta bir ulusal meclise doğru yöneliş sözkonusudur ve Türkiye'de işçi hareketini politikleştirmek konusunda bizim gecikmemiz işçi hareketinin düzen içerisinde tanımlandırabilmesi Kürt devriminin yeni açılım imkanlarını da zaafa uğratacaktır. Bu noktada biz aynı zamanda Kürt devriminin sorumluluğu altındayız. Eğer biz bir takım gündelik gerilimleri göze almazsak bu kez de o sorumluluk altında ezilmek gibi bir sonucu göze alabilmemiz gerekir.

Parti konusunda genel olarak söyleyeceklerim bunlar. Ancak Türkiye devrimcileri açısından da biraraya gelmek böyle bir parti içerisinde güçleri birleştirmek bizim alışkanlıklarımız açısından biraz zor bir mesele gibi gözüküyor. O yüzden biraz tartışmaya ihtiyacımız var.

Y.Küçük: Ama zamanımız kalmıyor.

K. Saruhan: Zamanımız da yok.

Y.Küçük: Bir parti, ister ayrı bir parti, ister HEP içinde olsun, Hülya Hanım'ın da söylediği bir partileşme içinde çok fazla kimlik kalır mı?

K. Saruhan: Kimliği yerinde olanların kimliği kalabilir. Yerinde kimliklere sahip olanlar böyle bir parti içerisinde kimliklerini koruyabilirler. Bunlar da onların gerçekten kimlikleri olur. Silahlı hareket konusundaki sorunuza gelince, bugün Kürdistan'daki kitlesel açılımların neye dayandığı ortadadır. Bugün Türkiye'de burjuva politikacılığını bir devlet politikacılığı olarak birleştiren, Kemalizmin çözülüşüne neden olan, sosyal demokrasiyi iflas ettiren gerçeklik ortadadır. Bu gerçekliği reddederek açık mücadele alanında yol almak mümkün değildir. Ancak bu açık mücadele alanının doğrudan konusu da değildir. Bu yüzden açık mücadele alanında oluşturulacak bir partinin farklı mücadele, örgütlenme yöntemlerine bir alternatif olarak sunulmaması gerekir.

Sanırım devrimci hareket içerisinde, bugünkü durumda, daha ileri bir ideolojik ya da siyasi birliği öne çıkartmak bugünkü durumda atılabilecek adımlar açısından sınırlandırıcı bir etki yaratır. Ancak üzerinde tartıştığımız çerçevede atılabilecek ciddi adımlar beraberinde bu tür imkanlar yaratabilir. Sosyalizmin çözülüşünden kaynaklanan olumsuzlukların yanında devrimci hareketin kazandığı bazı olumlu imkanlara katılıyorum. Ancak bunun ötesinde farklı kanallardan gelen devrimci hareketlerin daha ileri düzeyde bir birlik içerisinde yeralabilmesi için hem birbirleri üzerinde daha ciddi etkiler yaratabilecekleri bir ortak mücadele alanında bulunmaları gerekiyor, olgunluk kazanmaları gerekiyor, hem de işçi sınıfı hareketinin terbiye edici bir yükselişinin yaratacağı etkilere ihtiyacımız var.

Y. Küçük: Şimdi bir HEP var, bir PKK var. Netleşiyorlar. Bunun ötesinde diyelim ki kod adı olsun, TEP, Türkiye Emekçi Partisi, bir de diyelim ki, PKT-Partiya karkeran Türkiye. Bu mu olacak? Yani buraya doğru mu gidiyoruz? Eğer bir tane açık emekçi parti güçlü parti olursa mutlaka bunun paralelinde bir gizli parti, güçlü bir parti olursa eninde sonunda bunun paralelinde bir açık parti, Türkiye'de dört mü olacak, üç mü olacak, beş mi olacak? Bu bir. İkincisi Rıza'yla ilgili. Benin tesbit ettiğim iki soru. Bir Kürt dalgası var dedi Hamza. Bu heyecan coşku devam eder mi? Silahlı hareketin dışında, bu devam eder mi? Herkesin söylediği gibi, rejim de bunu, bir tür aynı sözcüğü kullanırsak asimile etmek istiyor, heyecanını almak istiyor. Heyecanını alır mı, ondan sonra başka şeylerle devam etmezse kendiliğinden ve yavaş yavaş heyecanı gider mi? İkincisi, arkadaşların kullandığı bir deyim, Kürt hareketi açısından bir destek arayışı mı, cephe arayışı mı? Cepheyi de parti cephesi değil savaş cephesi anlamında. Mesela Stalin'in en önemli sorunlarından bir tanesi Churchill'e bir cephe açtığıdır. Demek ki Kürt hareketi açısından benim görebildiğim Kürt hareketinin Türkiye'den, Türkler'den, Türk devrimcilerden öyle bekledikleri yok, kendine güvenen bir konuma geldi. Bunun tersine siz de kendi cephenizi açın, hatta Hamza ile senin arandaki tartışmaya bakacak olursak, siz bu cepheyi açmak çok gecikirseniz biz bu cepheye kendimiz gireceğiz belki de.Abartarak söylüyorum.

Mehmet Güneş : Değerli bir tartışma oldu. Çok yönlü sorunları tartıştık. Birlik sorunu, partileşme sorunu, Kürdistan sorunu, Türkiye sorunu. Aslında özünde Türkiye devrimini tartıştık. Fakat bütün tartışmalarımızda olduğu gibi şöyle bir somutluk ortaya çıkmadı: "Bugün ne yapmamız gerekir?" bu soruya cevap bulamadık.' Bir de ben sanıyorum, Türkiye devrimciliğinin en zayıf tarafı da bu. Sorunları, belki, çok yönlü tartışmakta dünya sorunlarına, diğer sorunlara ilgi göstermekte son derece yetenekli olabiliyoruz. Ama bugünkü gerçekliğin de ortaya koyduğu bir durum var. Bugün ne yapmamız gerekir? Yakalayacağımız halka nedir? Bu halkayı yakaladığımızda bizi ileriye götürecek olanlar nedir? Bunlar konusunda bir netlik göremedim. Belki netlik diyebileceğim iki şey oldu. Sanıyorum Hülya arkadaşla Hamza söyledi. Hamza silahlı mücadele üzerine vurgu yaparak kendisi açısından bir yanı belirtti. Aynı şeyi Hülya arkadaş da söyledi. Bence bu sorun önemli. Bugün son derece net olmaya, net ve berrak fikirlere ihtiyacımız var. Sorunları bütün karmaşıklığı, çok yönlülüğü içinde kavrayalım. Ama biz bugün ne yapmalıyız sorusunun net olması gerekiyor. Bence bu soruya vereceğimiz cevaplar da bizim geçmişten getirdiğimiz değerlerle, birikimlerle birlikte, haklı olarak şurdan çıkmak zorundadır. Türkiye nereye gidiyor. Türkiye'de neler oluyor, önümüzdeki süreçte nasıl gelişmelere gebe, biz bu gelişmelere karşı neler yapabiliriz. Asıl, bence, belki de esas nokta olarak bizi birleştirecek olanlar da bunlardır. Herkes kendine göre önemli gördüğü bir noktadan tutuyor. Ama Türkiye'nin ihtiyacı nedir? Bunun netleşmesi gerekiyor. 90'lı yıllardı fırtına batıda kopacak diyebiliriz. 90'lı yıllarda Türkiye tarafında alt üst oluş beklenmelidir. Çünkü, 80'e kadar Türkiye devrimi öndeydi ve Kürdistan devrimi ona tâbi veya onun arkasından geliyordu. 80'den sonra Kürdistan devrimi çok büyük bir sıçrayış yaptı, Türkiye devrimi büyük bir tasfiye ve alt üst oluşu yaşıyor. Hâlâ daha kurtulamadı. Burda objektif olarak da Kürdistan devrimi içinde tıkanma noktaları görülüyor. Kürdistan devrimi sadece bugünkü gelişimiyle birlikte değil, daha ilerisi ne olacak? Hatta bağımsız Kürdistan olursa ne olacak sorularını da soruyor kendisine. Böyle bir devrim mümkün müdür? Bunun yaşaması mümkün müdür? Türkiye ve Kürdistan devrimi ikisi beraber olursa bunun da yaşaması mümkün müdür? Hatta Orta Doğu çapında da dünya devrimi sorunuyla birlikte tartışılıyor. Bu anlamda böyle bir tıkanma çok açıktır, Kürdistan devriminde bu anlamda da bir anlamda bir

eşitsiz gelişmeden sözedebiliriz burda. 90'lı yıllar kaçınılmaz olarak Türkiye'de mücadelenin yükseleceği dönem olacaktır. İleri fırlayacağı dönem olacaktır. Ayrıca bu Kürt dinamiği açısından da böyledir. Kürdistan'da, rakamlara da vurabiliriz, 5 milyon-7milyon Kürt o tarafta, 10 milyon ya da daha fazlası da batıda yaşamaktadır. Onun ötesinde tabii ki Türkiye'nin potansiyelleri, devrimci dinamikleri çok daha güçlüdür. Ayrıca devrimci hareketin tarihi ve birikimleri de bugün bir iradeye dönüşemese bile çok yaygın ve geniş potansiyelleri barındırmaktadır. Bu anlamda 90'lı yıllar olarak ifade ettiğim dönem Türkiye tarafında fırtınanın kopacağı dönem olacaktır. Kürdistanı ezen Türkiye devleti Türkiye toplumuna şeker vermemiş. Osmanlı'dan beri Türkiye toplumunu da alt üst etmiş, horlamış, aşağılamış, ezmiş ve bugün de hala aynı şeyi sürdürüyor. Halkçı ve herhangi bir yurtsever halkçı bir dinamiği içinde barındırmıyor. Tümüyle halk düşmanı ve halka düşman bir devlet yapılanması ve kontrol mekanizmaları oluşmuş. Aynı baskı ve terör Türkiye halkı için de, Türkiye'de yaşayan insanlar ve emekçiler için de söz konusu. Bütün mesele şurda. Biz nasıl çok güçlü, yıkıcı ve devrimci dinamikleri barındıran bu potansiyeli açığa çıkarabiliriz? Bu var olan potansiyeli açığa çıkarmak için hangi araçlara ve yöntemlere ihtiyacımız var? Ben burda Kürt devrimci hareketinin rolüne kısaca dokunayım. Özet olarak, onu eleştirebiliriz, beğenmediğimiz bir sürü yan da bulabiliriz ama bir de kendimize bakmamız lazım gerçekten. Hep ağzımızı açtığımızda devrim diyoruz, devrim mümkün müdür, zorunluluktur, ama devrim olması için orta yerde somut güçlerin olması lazım. Kürt devriminin rolü özü itibarıyla şudur. Türkiye'yi devrime yaklaştırıyor. Bizi de boğan, Türkiye emekçilerini boğan diktatörlüğe vuruyor, baskı mekanizmalarına vuruyor onun siyasi, ekonomik, sosyal, askeri her yanını sarsıyor. İster istemez bizi de boğan, can düşmanımıza vuruyor. Bu anlamıyla da Türkiye'yi devrime yaklaştırıyor. Eğer Türkiye devrimcilerinin devrim diye bir niyeti varsa, şunu görmek zorundadır. Devrim nedir o zaman? Devrim herşeyden önce Türkiye'yi bütün toplumun gözeneklerine kadar kuşatmış olan bu baskı ve terör mekanizmalarını askeri ve bürokratik yapının geriletilmesi, dağıtılması oluyor, buna ihtiyacımız var. Bütün mesele şurda; biz hiçbir hak kazanamayız, küçük bir mevzii dahi kazanamayız. Açık partiler kurarız, değişik platformlar oluşturabiliriz, nitekim bunlar geçmişte de oldu, geniş kitlesel hareketlenmeler oldu, sendikal mücadeleler oldu, daha değişik örgütlenme ve mücadeleler de oldu. Şimdi sorun şurda: Bu mevziler işgal edilir ama baskı ve terör mekanizmalarının kontrolü altındadır. Kazandığı oranda da kaybetmeye açıktır. Bu anlamda da şu vazgeçilmezdir, biz bu mekanizmayı geriletecek halkçı devrimci şiddetin örgütlenmesini şu veya bu biçimde sağlayamazsak, bu kazandığımız mevziler boştur, buralardan sökülüp atılmamız mümkündür, bu Türkiye'de çok daha iradi bir sorundur, çünkü Türkiye devletinin yapısı, merkezi ve alabildiğine disiplinli, PKK özel savaş olarak adlandırıyor bu yapıyı, yani karşı devrimci faaliyetler organizasyonu durumundadır ve özel olarak da devletin bugünkü fonksiyonu buna indirgenmiştir. Birkaç milyona varan askeri ve bürokratik mekanizma Türkiye'de iktidarın sahibidir ve bir hak kazanılacaksa bunların geriletilmesiyle mümkündür. Bütün öbür kurumlar, parlamento, iktidar, koalisyon hükümeti, kof ve içi boş kurumlardır. Bu gerçekler ışığında baktığımız zaman önümüzde kısa bir dönem vardır bir anlamda geçici bir dönemi yaşıyor Türkiye. Bütün herşey buz üzerine yazılıyor şu anda. Türkiye'de en güçlü koalisyon diye kurdular, halkın hepsi destekliyor bunu diye lanse ettiler, bir tane milletvekili kalkıyor birşeyler söylüyor, koalisyonun devamı tartışmaları başlıyor. Pamuk ipliğine bağlı bütün herşey ve önümüzdeki süreç insanların siyasi partilerin iradesinin dışında toplumsal bir altüst oluşa çok yönlü bir şiddete gebe, Türkiye burjuvazisi de burada kendi stratejisini, demokrasi diyor, başka şeyler diyor, iç savaşa göre hazırlıyor, İstanbula yüzbin polis tartışması yapıyor, bir ordu demektir, niye kuruyor Kürdistan'a özel yeni ordu kuruluyor, niye kuruluyor. Bu, karşı devrimci yanlarını güçlendiriyor. Eğer Türkiye devrimi adım atacaksa, yığınlara ulaşmanın önü nasıl açılacak. Bence bu mekanizmalarla bu işin araçlarını yaratmamız lazım. Bu araçları komple kullanmayı bilmeyen bir devrimcilik yetersiz bir devrimciliktir. Bizim birlikte yaratabileceğimiz çok yönlü araçlar vardır. HEP sadece bunlardan bir tanesidir. Türkiye'de bir sürü birlik tartışmaları oldu. Ertuğrul arkadaş, birliğin gerekliliğini ve onu daha elzem getiren şartları da ortaya koydu. Biz hep birlik zorunludur diyerek mi duracağız ama somut neyi yakalıyoruz.

Açık partiler kurarız, değişik platformlar oluşturabiliriz, nitekim bunlar geçmişte de oldu, geniş kitlesel hareketlenmeler oldu, sendikal mücadeleler oldu, daha değişik örgütlenme ve mücadeleler de oldu. Şimdi sorun şurda: Bu mevziler işgal edilir ama baskı ve terör mekanizmalarının kontrolü altındadır

Y.Küçük: Neyi kastediyorsun somut olarak?

Mehmet Güneş: Somut olarak, milliyetçiliği, Kürt kimliği vb. değil, açık alanlarda bir mücadele platformu olarak HEP çıkmış orta yere. SP, SBP seçim kampanyaları sırasında ben dedim ki Doğu Perinçek'in bu propagandasından sonra, legal parti furyası başlar. Nitekim, ondan sonra bizim aramızda çeşitli plat-

formlarda legal parti arayışları var. Ama bunlar bir türlü sonuca varmıyor. Orta yerde HEP diye bir şey var, biraz milliyetçi görünüyor, Kürt görünüyor, kaldı ki bu bir dezavantaj değildir bence. Burjuvazinin yarattığı Kürt fobisini Türkiyeli devrimcilerin yenmesi lazım. Halkın da yenmesi lazım. Türkiye'de birisi bir hak talep edecekse, Kürtlerin haklılığını kabul ederek başlamak zorunda. HEP'in içine cesaretle girip, şunu başarabiliriz. Kürt fobisini yenemeyen Türkiye emekçi hareketi hiçbirşeyi beceremez, bu kadar açık. Şovenizmi kırmakta bu aracı kullanabiliriz.

Yeni ülke: Sizin geçmişten beri politikalarınızda belli bir cephe meselesi sürekli gündemi meşgul etti, daha sonra farklı birlik deneyimleriniz oldu. bu deneylerden bir takım dersler elde ettiniz. Türkiye solculuğunun mevcut yapılarına bakarsak, dar örgütler kitleden kopuk, ufak yapılar eğilimleri ifade edememek gibi sorunlar taşıyor böyle bir cephe olmayı Kürt ulusal hareketiyle birlikte yürümek, Türkiye solunun bu sorunlarının çözümünde bir araç olabilir mi?

M. Güneş: Daha önce, Kürt meselesi Türkiye'yi devrime yaklaştırıyor dedim. Bence HEP herkesin kendi kimliğini koruyarak oluşturabileceği ortak bir mücadele platformudur. Arayışlarımızın bir başlangıcıdır.

Y.Küçük: : Rızaya geçmeden önce Mehmet'in söylediklerini özetliyorum, Türkiyeli ve Kürdistanlı devrimcilerin buluşacakları bir açık parti olacaktır HEP diyor.

R. Erdoğan: İki tane açık partiye ihtiyaç olduğunu sanmıyorum. Bu bir devrim partisi olmayacaktır, devrime götürecek öncü bir parti olmayacaktır, ancak bir araç olacaktır. İki halkın devrimine giden bir araç olabilecektir. Bu da milliyetçi temelde örgütlenme yerine, tüm Türk ve Kürt halkının mücadelesini yarattığı demokratik palatformu en iyi şekilde doldurmak anlamında yasal bir parti yeterlidir diye düşünüyorum. Diğer sorularınıza geçiyorum. Bir "Kürt dalgası"; Kürt fobisine dönüşüyor. Kürtler hangi dinamiğe sahiptir? Gerici dinamikle mi Kürtlük dalgası yayılıyor? Kürtlerde bir demokratikleşme vardır, Kürtler demokratik direnme haklarını kullanıyorlar. Köylü dediğimiz, geri dediğimiz, bir zamanlar aşiretçi feodal anlamıyla Türkiye solunun da 1930'larda ezilmesi gerekir dediği Kürtler demokrasi için ayaklanıyorlar. Kürt dalgasından korkması gereken burjuvazi olmalı diye düşünüyorum, fakat Türkiye'de bir çarpıklık var. Bizim 15. sayımızda çıktı, Demirel'in, İnönü'nün yapmayı düşündüğü Kürt reformu aslında Türklerin Kürtlere daha fazla demokrasi vermesi değil, yükselen Kürt mücadelesini boğma çabalarıdır. Nitekim gördük, Talabani ve Barzani ile ilişkilerin ne düzeyde ilerlediği ve bunların kamuoyundan gizli bir şekilde, MİT kanalıyla yürütüldüğünü çok iyi biliyoruz. Aralarında bir anlaşma var. Barzani, Talabani ve Türkiye Cumhuriyeti PKK'yi sıkıştırıp yok etmek ortak amaçları ama PKK'nin Güney Kürtlerinde de tabanı vardı ve bu provokasyon boşa çıkarıldı. Sözkonusu olan Kürt dalgası değil. Bugün Kürdistan devriminin dayandığı da milliyetçi bir çizgi değil,tüm Kürtleri kapsamıyor. Bugün Rojname çıktı, Rojname Kürtlerin kabul edilmesi anlamına geliyor. Burjuvazi Kürtlere şefkat diyor, PKK'ye şiddet diyor, Kürt devrimini ezme noktasına götürüyor işi. Demek ki çekinilecek bir noktada değil Kürtlük dalgası. Kürtlük dalgası ilerici bir zemine oturuyor. Bu da ileriyi temsil eden Kürdistan devrimcilerinin temsil ettiği Kürtlük, Türkiyeli devrimcilerin korkması gereken bir Kürtlük değildir, Türkiyeli devrimciler, bu noktadan hareketle, Türklük dalgasına düşüyorlar. Yani, Türklüğü aşırı bir şekilde geliştiriyorlar. Burjuvazi, Kürtlüğü geliştirmeye çalışıyor, gazetenin önünü açıyor. Türkiyeli devrimciler de burjuvazinin tavrını takınıyorlar, "bu hareket tehlikeli bir milliyetçilikle bizi aşabilir noktasına" getiriyorlar. Bu yanlıştır diye düşünüyorum. Türk şovenizmi, bilerek ya da bilmeyerek Türkiyeli devrimciler tarafından yapılmaktadır. Son zamanlardaki yayınlarda da görülebilir. Bir de destek konusu var. Yani Kürdistanlı devrimciler kendilerine destek için mi Türkiyeli devrimcilere ihtiyaç duyuyorlar? Bu yanlış bir noktadır. Bir de, "Türkiyeli devrimciler, tıkanan Kürt hareketine desteği enternasyonal bir görev" olarak görüyorlar düşüncesi var, bu böyle değildir, bu kendi halkınıza karşı bir sorumluluktur. Bunu enternasyonalizm noktasına sokarsanız, proletarya enternasyonalizminiyaşama geçirip, kendi dışınızda olan şeylere müdahale etmiş sayılırsınız. Oysa bugün Türk halkının işine burjuvazi müdahale ediyor, başka şeylere müdahale ediyor, bunun enternasyonalizm olmadığını düşünüyorum. Ayrıca, Kürdistan devrimcileri de Türkiye devrimine, sadece Kürdistan devrimi için bakmıyorlar. Kürdistan devriminin tıkandığı düşüncesi de doğru değildir, sorunları artmış olabilir, Kürt devrimciler bu sorunları aşmada daha güçlü bir örgütlenmeye sahipler. Belki daha güçlü ittifaklar yaratacaklardır, bu noktada, Türkiyeli devrimciler, soruna Kürt devriminin tıkanması noktasından bakarlarsa, bir enternasyonal görev olarak nitelerlerse bence zemini tutmadan çatıyı kurma anlamına geliyor.

HEP'TE BİRLİK İMKANI

Y.Küçük: : Birinci turu böylece bitirdik, şimdi ikinci tura dönüyoruz. Kürt hareketi ulusal bir hareket olmakla birlikte milliyetçi bir hareket değil. Arada bir fark var. Ben de bunu yazılarımla dile getiriyorum. Şimdi şöyle bakabilir miyiz? Bu bölgede devrimci bir köylü hareketi var. Kürt ama, daha çok köylü hareketi var. Öte yandan kadroları önemli miktarda Türk devrimci hareketler içinden kök aldığı için marksist-leninist bir söylemi var. Diğer nokta, bütün

bu dergiler, örgütler faaliyetlerini sürdürecek, üçüncü bir nokta da tekleşmesi şartıyla bir de gizli hareket olmalıdır. Burda da kimsenin kuşkusu yok. Sonuçta kütleler örgütlenmezse, RP 16-17 oy alıyor, kütleler geri partilere gidiyor. Bunu da görmek lazım. Onun ötesinde yepyeni bir durum çıktı son bir iki yıl içerisinde. 89'dan beri Amerika'nın Türkiye'ye şırınga etmek istediği, bir durum vardı, Sovyet sistemi yıkıldıktan sonra birdenbire, Irak savaşıyla Türkiye, Orta Asya'ya açılıyor. Yepyeni bir durum. Her emperyal açılışta da, entelijansiyayı, solu kendisine bağlamak için büyük çabalar sarfederler. Her ülke emperyalist aşamaya girdiği zaman kendi aydınını kucaklamak ister. ABD'de böyle oldu, emperyalist olduğu zamanda en fazla "ilerici" olduğunu görüyoruz. Ben bu kadar söylüyorum. Bundan sonra ne yapacağız? Türkiye'de Nazım Hikmet vb televizyona çıkıyorlar. Kenan arkadaşımın olumlu anlamda söylediği gibi, biraz hamama girecek terleyecekmiyiz, ne yapacağız? İki tane açık parti ise açık pati, HEP'se HEP, öbürü ise öbürü. O hiç konuşulmadı. Yine bir FilistinKurtuluş Örgütü gibi bir cephemi olacak, bütün şimdiye kadarki denemelerin ötesinde, yoksa Hamza'nın bir şekilde söylediği gibi aşağı da birdenbire bir Mustafa Suphi mi çıkacak? Bunlar çok fazla tartışılmadı. Şimdi bunları tartışalım.

Bizim, ittifaklar ve beraberlikler konusunda bir geleceğimiz yok. Tartışmamız gereken noktalardan birisi, bence, bu alışkanlıkların nasıl yaratılacağıdır. Bugün çok ciddi önermelerde bulunabiliriz. Ama geleneğimizin olmadığını belirtmemiz gerekir

H. Özzümrüt: Birlik meselesini tartışırken şu gerçekleri görmezlikten gelmek mümkün değil. Bizim, ittifaklar ve beraberlikler konusunda bir gele eğimiz yok. Tartışmamız gereken noktalardan birisi, bence, bu alışkanlıkların nasıl yaratılacağıdır. Bugün çok ciddi önermelerde bulunabiliriz. Ama geleneğimizi n olmadığını belirtmemiz gerekir.

Y.Küçük: . Biz bazı şeyleri gözden kaçırıyoruz. 1917 Şubat'ından sonra Lenin'le Trotskiy'in aynı çatı altında yanyana gelmesi inanılır gibi birşey değil. İkisi açısından da çok büyük kişisel bir özveridir. Bir birine söylemedik laf bırakmadılar; birbirlerini neredeyse hain ilan etmiş iki insan; biri O'na harp komiseryasını vermiştir, öbürüde O'nun politik otoritesini kabul etmiştir. Bu iki devrimcinin, dünyada eşi olmayan kişisel özverileridir.

E. Kürkçü: Aslında ortada somut bir soru var. Kürdistan devriminin gelişme ritmi ile Türkiye devriminin gelişme ritmi arasındaki ilişki nasıl kurulacak ikinci olarak da HEP, nasıl bir anlam ifade ediyor? Bunlara kısaca cevap vermeden önce ben bir şeyi belirtsem iyi olur diye düşünüyorum. Doğrusu ben birlik ve diğer problemleri daima sosyalistleri veya en genel anlamda marksistlerin birliği olarak anladım, işçi sınıfının birleştirilmesi olarak şu aşamada anlamadım. 1986'dan beri tartışmalara ben böyle baktım, sosyalistler nasıl bir parti oluşturabilirler meselesinin karşısında ber birliğin ve bu birlik içinde çoklukların biraraya gelişinin imkanını her şurada görüyorum: Gerek işçi sınıfı içerisindeki uzantıları olsun gerek onun özlemlerinin entellektüel yansımaları olarak olsun, sosyalistler, homojen bir yığının değil heterojen ve birbirine eklemlenmiş katmanlardan oluşan global bir sınıfın ifadesidirler ve bu anlamda o sınıf içerisindeki bölüntü kadar sosyalizm ve marksizm olması doğaldır. Bunların pratik hayata, devrimci bir dönüşüm projesi açısından bakanlarının bu anlamda yan yana gelmeleri tabiidir. Böyle olmasından ötürü, bu hakikati tanımayı talep ediyorum. Dolayısıyla da benim argümantasyonum böyle. Bu nasıl gerçekleştirilebilir ve bugünkü olanaklar, bugünkü aktüel süreç açısından yapılan buradaki sergilemelerde, ekspozelerde, ben doğrusu haklı olmayabilirim, ben iki kutbun oluştuğunu görüyorum. Bunlardan birisini Kenan ve Hamza arkadaşlar oluşturuyorlar, vurgularıyla ve akıl yürütmeleriyle, öbür kutbunu da Mehmet ve Kemal arkadaşlar oluşturuyorlar bana göre. Ben bu gerilimde kendimi Kenan ve Hamza'ya yakın buluyorum. Nedeni şu. Nedenlerin de çoğuna katıldığım anlamına gelir aslında bu. Kendi nedenimi açıklayacak olursam, onların da bu arada başka vurgular da yapmış olmalarına karşın ben, Türkiye ve Kürdistan arasındaki tarihsel gelişme eşitsizliklerinden doğan ritim farklılıklarının iradî yöntemlerle giderilemeyeceği kanaatindeyim. Bu eşitsizliği tanımak durumundayız. Bu eşitsizliği kabul ederek ilişikilerimizi kurmak durumundayız. Böylece ne Türkiye'deki özgül ritimleri Kürdistan'a dayatmak, ne Kürdistan ritimlerini Türkiye'ye transfer etmek olanağı yok. Ama biz, aynı devlet çatısı altında birarada yaşıyoruz veya yaşatılıyoruz. O zaman ister istemez bu ritimler birbirlerini ilgilendiriyor. İlgisiz kalamayız. Örneğin, Gana'da olup biten bir gelişme bizi doğrudan ve yakından ilgilendirmeyebilir, Kürdistan'la ilişkimiz böyle değil. Ben şimdi somut bir cevap vermek istiyorum. Şimdi bu anlatacaklarımın bir bölümü Mahir Sayın'ın fikri. Mahir Sayın'ın niye bir şeyi öyle söylediğini bu tartışmalarda daha iyi anladım. Onun formülasyonu şuydu: Aslında HEP olsun, HEP'in hemen yanıbaşında bir de sosyalist devrimci parti olsun, Açık parti. Türkiye'de örgütlenirken, bunlar aynı binada, alt ve üst katlarda örgütlensinler. Ama HEP, Türkiye'de kasıtlı olarak daha cılız kalsın, Devrimci sosyalist parti de Kürdistan'da daha cılız kalsın, ya da kalmak zorundadır. Ama bunların arasındaki ilişki topluma göste-

rilmelidir, bu bir: ama öte yandan ritim gelişme, tarih, kültür vs. öteki farklılıkların da idrak edildiği, tanındığı sergilenmelidir. Eğer illa bir şekilde gösterilecek olsaydı, aslında basit ve anlaşılabilir bir şekil olduğu için bundan ne düşündüğüm çıkmış olmalı. Ben kendi payıma, sosyalistlerin devrimci bir birliğinin açık biçiminin HEP'de gerçekleştirilmesini istemiyorum buna karşıyım.

Y. Küçük: Öbürünün gerçekleşme şansını görüyor musun? Ve hangi perspektifte?

E. Kürkçü: Gerçekleşme şansı yoksa hiç şansımız yok demektir. Ben bu şansı denemek istiyorum. Sosyalistler Türkiye'de kendilerini Kürt devrimci dinamiğine yaslamadan bir parti olarak örgütleyemiyorlarsa, geçmiş olsun, biz gidelim gençler gelsin. Ben de onlardan çok şey umuyorum. 1980'de on yaşında olanlardan. O zaman bizi tepelesinler gelsinler ne yapacaklarsa yapsınlar, biz bu işi beceremiyorsak, hayatta becerebileceğimiz herhangi bir şey yoktur, diye düşünüyorum. O yüzden ben, çürüme-yaşar kalma meselesi olarak gördüm bu meseleyi.

Bence devrim yapmaya hizmet eden herşey leninisttir. Bu anlamda ikide bir bolşevik partisinin hikayelerini anlatmayan, Türkiye'de bir çeşit bolşevizm yapmaya çalışanların bir yüzünü gösteren böyle bir yapı bence elzemdir. Bu yapı, tabii ki doğal ve kaçınılmaz müttefiki olarak, Türkiye'de, Kürdistan devrimciliğini bulacaktır. bunların arasındaki ilişkilerinde yoğunluğu, ancak kendi kimliğine sahip, bu toplumun kendi hayat damarlarından beslenen bir emekçi hareketi ya da onların temsilcisi olan bir sosyalist hareket yerine getirebilir. O zaman Kürdistan'la Türkiye arasında bir enternasyonalist bağ da kurulabilir. Şimdi ikinci bir noktaya değinmek istiyorum. Konuşmamın başında Türkiye'de de bir devrimin mümkün olduğunu söyledim, bu yanlış değil ama bunun bugün muhtemel olduğunu da söylüyor değilim. İmkanla ihtimal arasında fark vardır. Çünkü ben Kemal arkadaşı dinlerken ikimizin aynı ülkede yaşayıp yaşamadığımız bakımından bir tereddüte düştüm. Ben Türkiye'deki ritmin, onun sunduğu kadar, iyimser sonuçlara olanak verdiğini, doğrusu düşünmüyorum. En azından bunu kendi faaliyetlerimizden biliriz. Buradaki devrimci akımlardan hepsi, geçen yılkinden, hatta evvelki aykinden daha az dergi satıyor. Bunu biliyorlar. Durum böyleyken işler iyiye gidiyor denemez. İkincisi kitlelerin faaliyetinde bir artış yok. Tam tersine bu parlamento seçimleri kitlelerin daha büyük ölçüde düzene doğru eğildiğini ve parlamentoyu çıkarlarının temsil edilebilceği bir alan olarak geçmişe nazaran çok daha fazla gördüklerini gösterdi. Bu konuda Mart'a kadar yetişelim aceleşini doğrusu ben çok benimsemiyorum. Mart'a kadar devrim falan olacağı yok ki bu gidişle. Üçüncü bir noktaya değinmek istiyorum. Bu parlamento ve dolayısıyla parti ilişkisi meselesinde ben gene size katılıyorum. Hakikaten Kürt devrimciliği bir şekilde yatıştırılmaya çalışılıyor. Kürt devrimcileri açsından parlamentoya adam sokmak bence mahirane bir taktikti. İlk defa tarihinin bütün engellerine rağmen, Türk burjuvazisi bütün kabızlığına rağmen böyle bir esneyip 20 tane temsilciyi içine almayı da hesap etti.

Y.Küçük: : Ve tutmak için büyük bir özen gösteriyor.

E. Kürkçü: İp üstünde yapılan bir dans gibi. Bu nasıl halledilecek, bunu şimdiden görmek mümkün. Nasıl halledilmeyeceğini aşağı yukarı biliyoruz. Ben şimdi gerek HEP'le, gerek Kürdistan devrimcileriyle ilişkiyi şu anlamda çok önemli görüyorum. Özellikle zemin krizi denilen meseleden sonra özellikle Türkiye'de bütün mekanizmalarıyla birlikte, gizli-açık aygıtlarıyla birlikte burjuva egemenliği, bir Kürt düşmanlığı dalgasını bu topluma yaydı ve geçen senekine göre Kürt düşmanlığı daha fazladır. Bununla mücadele etmek Türkiyeli devrimcilere düşüyor. Bunu ne başarabilirler, ne de Kürdistan'lı devrimcilerin yapması gerekir. Bu anlamda Türkiye'de, Kürdistan devrimciliğiyle bir pozitif ilişkiyi oluşturmak, Türkiye'de olası histerilere karşı barikat oluşturmak bakımından, bu ilişki bana son derece önemli geliyor. Şimdi bunu birlikte yapmamız için önce bizim "biz" olmamız lazım. Yani ben gidip İstanbul'daki fabrikalardaki işçilere, "kardeşim devletin dediğine inanmayın. Kürtler aslında sizin de kurtuluşunuz için savaşıyorlar" dediğimde önce ben olmalıyım. Ondan sonraki adımda, ben kendimi böyle kurabildikten sonra, bunun enternasyonalizmi, öteki bağlantıları, seksiyonu vb. tartışabiliriz. Biz şunu unutmayalım;1980 öncesine göre politik olarak bu toplumda önemsiz bir gücüz. Bu kadar önemsiz bir güç iken en önemli işleri yapabilecek bir hegemonya alanına ihtiyaç var. Bence bunu yaratabilmek son derece önemli. Bu vasıtayla bunu yaratabileceğimizden ben çok kuşkuluyum.

M. Güneş: Nasıl yaratabiliriz?

E. Kürkçü: Bizim Türkiyeli devrimcilerin yapabileceği bir tane 'numara' var. Toplumun dikkatini çekmek için, şapkasından tavşan çıkartamayacağına göre, şimdiye kadar yapmadığı bir şeyi yapacak. Birleşecek ve aktüel mücadelelerin ortaklaşa sözcüsü olacak. Bunu yapabilirse eğer, toplumun dikkatlerini yeniden üstüne çekmesi mümkün. Onun dışında, HEP var, PKK var, Kürdistan devrimi var zaten bize sormadan var ve bir bakıma bize rağmen vardı bir süre için. Dolayısıyla ben bir kimlik erozyonuna uğrayabileceğimiz sonucunu doğurabileceğinden endişeliyim.

Şimdi bir başka nokta var. TC 'yurtta sulh cihanda sulh' ilkesinden zorlandığı için ayrılmıştır ve şimdi kendisine Orta Asya'da hinterland bulmuştur, bu bir

veridir, buraya doğru açılacaktır. Bu bizim iç ve dış politikaya bakışımızda değişiklikler gerektiren, yeni bakışlar gerektiren bir mesele. Bunun bir kültürel politik etkisi var. Öbür yandan, ben öyle zannediyorum ki Türklerin önemli bir bölümünde Türkiye'nin gelecekte zengin ve müreffeh bir ülke olacağı hissiyatını, izlenimini çok fazla uyandırıyor. Şimdi artık neredeyse, Türklerden oluşan sömürgelerimiz olacak. Dışırıya karşı da bunları birleştirip Batı alemiyle kafa kafaya gelebilecek bir pozisyonumuz olacak diye bir ideoloji oldukça yaygın. Bu beklentilerin egemen olduğu bir ortamda ben doğrusu, yarın öbürgün, kıyamet kopacakmış gibi duygulardan kendimizi nisbeten arındırıp, bütün bunlarla ne yapacağımıza dair, eskiden bizim kavram ve değer alanımızda olmayan bu unsurlarla birlikte düşünmeye hazır olmamız gerektiğini düşünüyorum. Sen ne düşündün bunlara ilişkin derseniz: Bunları görmekten başka bir şey yapmış değilim. Tek başına yapılacak gibi de değil.

Sonuç olarak, buradaki bütün anti-kozlar açısından da, Kenan arkadaşın konuyu ortaya koyuş tarzına kendimi oldukça yakın hissediyorum. En amiyane anlamda Türkiye solunun geleneksel partisi şimdi iktidarken, öte yandan Türkiye'de bir takım apertura denemeleri yapılıyorken ,bize sağladığı iki tane olanak var. Birincisi cezaî tedbirlerle karşılaşmadan söyleyebileceğimiz söz miktarı artıyor. İkincisi ezilenlerin sözcüsü olma imkanı konusunda yalnızca devrimci sosyalistlerle islamcılar arasındaki bir rekabet sözkonusudur, çünkü bu da bizim bir açık organizasyon konusundaki ısrarımızı daha anlamlı kılıyor. Bunu becerebilirsek eğer, önünüzdeki iki yıl, ki ben şundan ötürü söyleyebiliyorum, yakın da olabilir, Türkiye'nin iki yıl içerisinin anayasasını da tartışabileceği bir seçime doğru gitme olasılığı vardır, böyle bir yerde devrimci sosyalistlerin kitlesel bir nufuz kazanmaları, kendi politikalarını zamanda akla, irfana, vicdana da seslenebilen bir heyet haline gelebilmeleri mümkündür. Bu, biz istersek mümkündür. Ben burada iradenin yüzde 99 tayin edici anlamı olduğunu düşünüyorum. Devrimci sosyalistlerin sözcülerinin, hem bu masanın çevresine toplananlardan daha çok olduklarını hem de daha yaygın olduklarını düşünüyorum.

Kürdistan devrimi Kürdistanlı devrimciler tarafından Türkiye devrimi de Türkiyeli devrimciler tarafından gerçekleştirilecektir. İki ülke devrimi arasındaki ilişkiler iki ülke devrimcilerinin müttefikliği çerçevesinde ele alınmalıdır. İki ülke devriminin koşulları farklıdır, birisi ulusal kurtuluş mücadelesi zemininde diğeri ise sınıfsal zeminde yürütülmek zorundadır.

K. Saruhan: Ben şimdi söylediklerimi açıklamak istiyorum. M. Güneş'le tam aynı kutupta yer aldığımızı sanmıyorum. Şimdi 1990'lı yıllarda, ikibinli yıllara doğru devrim imkanının bulunduğunu söylemek, devrimci durum içinde bulunduğumuzu söylemek değil, tam tersine kitlelerde bir kararsızlığın olduğunu ve son seçimlerin bunu açığa çıkarttığını ben söyledim. Türkiye toplumu devrime de götürülebilir, düzen içerisinde yani oluşan dinamikler eritilerek düzene yeni bir muhteva da kazandırılabilir. Bizi bekleyen kritik durum budur. Eğer biz üzerimize düşen öncülük görevini yerine getirmede ikirciklilik geçirirsek o zaman kendimizi Yunanistan'da da bulabiliriz. Yarın Yunanistan Komünist Partisi gibi olmak ya da şereflice, Kızıl Tugaylar gibi ihtihar etmek de önümüze çıkabilir. Bu noktada HEP'in önümüzdeki tek alternatif olduğunu sanmıyorum. Bunu HEP'li arkadaşlar ve Türkiyeli devrimciler açısından birlik olanaklarını araştırmaya bir vurgu yapmak istiyorum. Her halukarda kurulacak bir açık parti veya HEP böyle bir niteliğe kavuşturulabilirse, Kürt dinamiğini kapsamak zorundadır. Zaten dikkat edilirse salt kimlik problemi açısından meseleyi ortaya koymanın gereği yok. Zaten şu durumda biz Türkiye devrimcileri Kürt dinamiğine fiilen kendiliğinden dayanıyoruz. İşçi hareketinin de bilinçlice adım atması Kürt dinamiğe dayanma durumundadır. Türk işçi sınıfı bilinçlice Kürt dinamiğine dayanmasa bile Kürt hareketi Türkiye işçi sınıfına destek olur. Burada bu eşitsizlik ritim farklılığı olarak ifade edildi. Buna katılıyorum. Karşımıza bazı şeyler dayatıcı olarak da çıkabiliyor. Biz bir kere daha önce kendi yaptığımız dayatmaları göz önünde bulundurmak zorundayız. Bugünkü dayatmaların, pratikten kaynaklanan belirli haklılık payları vardı, ancak bunlara boyun eğmekten söz etmek da son derece anlamsız olur. Ayrı bir parti kurduğumuz taktirde, bu parti Türkiye'de mücadale etme eğilimindekileri örgütleyecekse, ister istemez Kürt öğrenciler, Kürt işçiler partisin içerisinde yer alacaktır. Oysa doğru bir eğilim gösterecektir. Eğer biz işçi sınıfına devrimcileştirme yönünde adımlar attıramazsak bugün olduğu gibi bu alanı yine Kürtler işgal edecektir. Ve biz HEP'le ittifak yapacak devrimci bir parti kursak bile aynı sorunlar orada da yaşanacaktır. Yani asıl sorun güçlü bir insiyatif geliştirmededir. Türkiye'nin dış politikadaki yeni yönelişleri hakkında çizdiğiniz tabloya aynen katılıyorum. Bu konularda Türkiye devrimcileri bir politika oluşturmak durumundadır. Ancak bunun için belirli bir zaman koymak yerine böyle bir girişimin içerisinde aynı şeylerin tartışılması mümkündür.

Y.Küçük: Bu söylediklerin çok ayrı şeyler değil ama. Yani teorik olarak Ertuğrul'un söylediğine kimse itiraz etmez zaten. Biz Türkiyeli devrimciler olarak gücümüzü gösterelim. Önemli olan pratikte bunu gösterebilir miyiz? Acaba çok mu gecikiriz? Dimyata

prince giderken evdeki bulgurdan mı oluruz? Ben biraz acilciyim biliyorsunuz.

K. Saruhan: Ben son olarak şunu söylemek istiyorum. Siyaset bir insiyatif savaşıdır. Kürt Ulusal Hareketi insiyatifli bir çıkış yaparak bizden öne geçti. Şimdi biz kendi insiyatifimizi korumak durumundayız.

Y.Küçük: Evet, şimdi Mustafa arkadaşımızı dinleyelim.

M. Kaçaroğlu: Kürdistan devrimi Kürdistanlı devrimciler tarafından Türkiye devrimi de Türkiyeli devrimciler tarafından gerçekleştirilecektir. İki ülke devrimi arasındaki ilişkiler iki ülke devrimcilerinin müttefikliği çerçevesinde ele alınmalıdır. İki ülke devriminin koşulları farklıdır, birisi ulusal kurtuluş mücadelesi zemininde diğeri ise sınıfsal zeminde yürütülmek zorundadır. Kopyacılık bizi başarıya götürmez. Tabi ki dünya devrimlerinin pratiklerinin ışığı altında bunları söylüyoruz. Yine bu çerçevede Türkiye devrimcilerinin gerek enternasyonalist dayanışma gerekse kendi devrimci sorumluluklarının ışığında Türk şovenizmine sosyal şovenizme ve onun kalıntılarına karşı çok ciddi bir mücadale vermelerinin zorunlu olduğunu düşünüyorum. Diğer önemli bir nokta ise Kürt devrimci hareketinin Sosyalizm projesiyle ilişkisini daha da etkin kılmasına dayanmaktadır, diye düşünüyorum. Ben de Türkiye siyasal pratiğinde bir boşluk olduğunu, Sosyalist hareketin bu boşluğu henüz dolduracak durumda olmadığı ama bu boşluğun en kısa zamanda doldurulması gerektiği kanısındayım. Bununla ilgili olarak bizim seçim partisi önerimiz olmuştu. Bunun bir cephe partisi olarak değerlendirilmemesi gerekiyor. Bir sosyalist blok partisi seçimlerden sonra da toplumdaki mevcut ilişkilere paralel olarak sosyalizmin propagandasını yapma işlevini sürdürecektir. Bu parti hem kitleselleşmenin bir aracı olabilecek hem de daha ileri birliktelikler için bir aşama olacaktır. Engellerin adım adım aşılabileceğini düşünüyorum. Somut olarak neler yapılabilir? Ben birtakım eylem birlikteliklerinin gerçekleştirilmesinin bu açık alan birliğine hizmet edeceğini düşünüyorum. Bu konuda burada olan ve olmayan sosyalist hareketlere somut olarak şöyle bir önerim var: Önümüzde Newroz var, biz, eylem projesinde anlaşmak koşuluyla ki anlaşmamamız için bir neden olduğunu düşünmüyorum, ortak bir kampanya gerçekleştirebileceğimiz, ayrıca 1 Mayıs'ta da Kürt ulusal dinamiğiyle birlikte özellikle son zamanlarda canlanan Türk şovenizmine karşı anlamlı bir tavır geliştirebileceğimizi düşünüyoruz.

H. Yalçın: Türkiye ile Kürdistan iki ayrı ülke, farklı konumlar devrimler sözkonusu. Ayrıca hayat karşımıza ayrı bir Kürt solu çıkardı. Farklı mücadele yöntemleri gereklidir. Bu bakımdan Türkiye devrimci hareketinin Kürdistan devrimci hareketiyle aynı çatı altında cephe birliği sözkonusu olabilir ve bu gereklidir. Çünkü iki devrim birbirine bağlıdır.

Y.Küçük: Yalnız, HEP, kendisini Kürt partisi olarak görmüyor, kendisini Kürt partisi olarak görmeyen bir partiyi bizim öyle görmemiz tartışmalıdır.

H.Yalçın: Burda, Kürdistanlı devrimcilerle en yakın birliği sağlamaya çalışmamız gerekiyor. Bunun en mümkün birliği cephe birliğidir. Cephe birliği, eylem birliği ve güç birliği şeklinde düşünülebilir. Ortak yasal parti bu anlamda düşünülmelidir. HEP'te birlikte mümkündür. Kendi kendine birleşemeyen güçlerin Kürt hareketi vasıtasıyla birleşmesi ve kendini onunla tanımlaması eylemini ona göre ayarlaması düşünülemez. Bizden bu istenmemelidir. Bunun adı Kürt fobisi değildir? Abdullah Öcalan'ın yazısına eleştirilerimi söylediğimde yapacaklarımızı çok aşırı tarif ediyor ve bu işi Türk elbiseleri giydirilmiş Kürtlere yaptırmak istiyor diye bir kuşkuya kapıldığımı ifadeye çalıştım. Abdullah Öcalan'ın Türkiye sol tarihinin özellikleri ve Türkiye'de mücadale yöntemleri, kırda ve şehirde birlikte mücadele üzerine söylediklerinin çoğuna katılıyorum. Ama TKP'nin kemalizmin ajanı olduğu iddiası bence çok aşırıdır, hakarettir. Bu birliğe yararlı bir tutum da değildir. Bunun dışındaki ifadelerin çoğuna katılıyorum. Ama bizim görevlerimizin bu kadar tarif edilmesini o kadar gerekli görmüyorum. Sadece fikir beyan edilebilir. Bugün Kürdistan devrimcileri büyük eylemler yapıyor. Türkiye solu ise daha güçsüzdür, öncelikle kendi dinamiklerini geliştirmek zorundadır. Ve dayanışma ancak buradaki mücadeleyi yükselterek sağlanabilir. Demokratik Cephe ya da benzeri bir birlik içinde Türkiye solu da Kürdistan devrimcilerine karşı eleştirilerini de açıkça ifade edebilmelidir. Bugüne kadar ifade etmekten çekindik, kaçındık; çünkü Kürdistanlı devrimciler devletin karşısında tek başlarınaydılar. Biz ise çok dağınıktık. O dönemde onları eleştirmedik, korktuk onların yalnız kalmasından. Gittikçe artan bir destek verdik. Ama şimdi artık kimse onlara eskiden olduğu gibi bakmıyor, asılsız suçlamalarda bulunmuyor. Ve Türkiye solu bu dönemde artık toparlanmak kendi kimliğine dayanmak ve dostça eleştirilerini daha rahat yapmak zorundadır. Tıpkı onların bizi çok açık, biraz da acımasız, eleştirebildiği gibi. Son olarak yapılan somut önerileri destekliyorum. Özellikle yükselen Türk şovenizmine karşı 1 Mayıs'ta, Newroz'da ortaklaşa eylemler yapmalıyız.

Y.Küçük: Benim burada kayıtlara geçmesini istediğim bir önerim var. Türkiye devrimcileri bir kaç yıldır 1 Mayıs'ta ortak bir eylem yapamıyor. Newroz ayrı, ama, bu yıl bütün Türkiyeli devrimcilere huzurunuzda sesleniyorum, 1 Mayıs'ta hep birlikte bir organizasyon gerçekleştirelim. Kürt kardeşlerimizle birlikte bunu başaralım. Ve bunun hazırlıklarına da şimdiden başlayalım.

M. Güneş: Türkiye devrimci hareketinin yeni bir kimliğe ihtiyacı var, katılıyorum, ama bu kimliği nerede şekillendirmek durumunda? Asıl Türkiye emekçileri karşısında benim gerçek ve ciddi bir kimliğim varsa herkes o kimliği kabul etmek zorundadır. Ama oradaki kimliksizlik bence çok daha ciddidir. Türkiye devrimcileri ne demiş? Çok farklı kesimler bir sürü hedefler koymuş. Kimileri kitlesel hareketler demiş, kimileri parlamentoyu hedef koymuş, kimileri de daha başka hedefler koymuş. Fakat bütün bunlarda bir birikim yaratılamamış. Öbür taraftan birileri de tutmuş, bütün bunları yapmış. Eksik yapmış, plebyen yapmış, daha avamca yapmış, ama parlamentoda ama dağda; yani bizim hedefe koyduğumuz ama tökezlediğimiz, tökezledikçe başka hedeflere yöneldiğimiz, istikrarlı olamadığımız şeyi geliştirmiş. Şimdi bence burada kimliksizlik var. Eğer Türkiye halkı karşısında sen bir kimliğe sahip değilsen kimse seni bir kimlik olarak kabul etmez. PKK'yi veya başka birini eleştirmek ayrı bir sorun.

Hamza Yalçın: Bu soruyu tam anlayamadım, ama cevaplandırmaya çalışacağım. Bizim kimliğimiz , bizim varlığımız PKK ile girdiğimiz veya Kürdistan devrimci hareketiyle girdiğimiz ilişkilerden gelmeyecek. Türkiye halkı karşısındaki konumundan gelecek. Eğer bu halkın mücadelesini mevcut durumundan adım adım yükseltebilirsek, onu eylemlilik içerisinde örgütleyebilirsek, o zaman biz bu halkın temsilcisi olabiliriz. Başka yolu yoktur. Geçmişte ayakları havada kalmış bazı birlikler kurduk. Mesela HEP'te beraber olduk. HEP yönetiminde bize de yer verildi. Ama alt tarafta sadece Kürdistan devrimcileri, yukarıda, yönetimde bizden insanlar. Göstermelik ittifak olur bu. Burada da bizim ismimiz Kürtlerle dayanışmacı olur.

R. Erdoğan: Şimdi bu Newroz olayına değineceğim. Bir kere, önce devlet Newrozu yasal olarak kutlayabilir. Yani Kürdistanlı devrimciler, reformist Kürtlerle, diğer grup Kürtlerle ya da bizim politikamız yok diyen Kürtlerle ciddi bir çelişki içindedir ve onların Kürt milliyetçi ve feodal temeldeki çıkışlarına karşı ciddi bir mücadele vermektedir. Bu nedenle Newroz'u, Kürt ve Türk devrimcileri açısından birlikte bir anlam yükleyerek kutlamanın bir anlamı yok. Mesele, Kürdistan'da kimyasal silah kullanıldığında buna doğal bir tepki gösterebilmek lazım. Türkiye'deki bir kişiye, bir kuruma saldırı olduğunda, Kürdistanlı devrimciler buna tepki gösterebilmelidir. Böylece şovenizm kırılabilir. Yani Newroz'un bence pek bir anlamı yok.

K. Saruhan: Rıza arkadaşın, M. Güneş'in sözünü ettiği bir Kürt fobisi meselesi var. Söylediklerim bu anlama mı geliyor? Bu yüzden tekrar bu konuya değinmeyeceğim.

Öncelikle, Kürt ulusal hareketi nedir, Türkiye'de yeni bir cephe açılmasıdır, diye ifade edildi. Doğrudur. Tabii benzer bir cephe değildir. Şartları farklı olan bir cephedir. Gerçek ihtiyaç budur. Sıkıntısı da bu tarafta eşit muhataplar bulamamasıdır. Farklılık şurada, biz yeni bir cephe mi açacağız, yoksa açılmış bir cepheye mi katılacağız? HEP sorunu, Kürdistan ulusal Kurtuluş Hareketiyle ilişkiler hep bu çerçevede ele alınmalıdır. Eğer gerçekten bir yeni cephe açmıyorsak açılmış bir cepheye de katılabiliriz, bu da bir yoldur. Ama ben diyorum ki, bir başka cephe açmayı denemeliyiz, üzerimize vazife olan budur. Zordur ama bunu yapmaya çalışmalıyız. Yeni bir cephe açmaya çalışalım diyorum, o zaman iki halkın gerçekten özgür ve eşit birliği sözkonusu olabilir. İkinci ihtiyaç nedir? Rıza arkadaşımız, pek fazla ihtiyacımız yoktur diyor ama, nesnel şartlar itibarıyla değerlendirdiğimizde UKM'nin sosyalizm çizgisinde derinleşmesi için Türkiyeye ihtiyacı var. Türkiye'den gelecek bir sınıfsal olguya, sınıfsal etkileşime ihtiyacı var. Bunu yapmak zorundayız. Bir yeni cephe açmak da zaten bu anlama geliyor.

Ayakta olan Türk dinamiklerinin de bazı ihtiyaçları var. Eğer gerçekten Kürt dinamiğinin heyecanını alırlarsa, biz yetişemezsek, aradaki mesafeyi kapatamazsak, bir takım imkanları yitirebiliriz. Tehlike budur. Bu heyecanın alınmaması gerekiyor. Şu anda devlet bu dinamiği ayrıştırmaya çalışıyor. GAP deneyi üzerinde bu yüzden fazlasıyla duruyorlar. Türk şovenizmi artık ucuz bir prestir, Türk hareketi için de bir prestir, çünkü şu anda Kürdistan'da yürüttükleri savaşta bir inandırıcılık yaratamadılar, ulusal savaş görüntüsü veremediler. Bunu harekete geçirmeyi deniyorlar. "HEP'te birlik olur mu, olmaz mı"nın ötesinde, bu şovenist dalgaya karşı durmak, ki Orta Asya'ya bir açılım bir aradadır, öbür yüzü turancılıktır, bizim için vazifedir.

Toplayacak olursam, KUH'nin önünde sorunlar vardır, bizim ona sunacağımız imkanlar vardır, onun şimdiden bize sunduğu imkanlar vardır. Herşey biryana, 12 Eylül'ü yeni bir reformlarla tamamlama uğraşları sonuca ulaşamıyorsa, burada temel faktör Kürt hareketidir.

M. Güneş: Şimdi kutup olarak anıldık, onun için söz alıyorum. Bizim söylediğimiz yeni bir cephe açılmalıdır. Bu cephe asıl olarak Türkiye'nin gerçekliğine ve dinamiklerine dayanmalıdır. Görevimiz sadece destek olmak değildir. En büyük enternasyonalist dayanışma kendi tarafımızdaki mücadeleyi yükseltmektir. Benim Kenan'la anlaşamadığım nokta, sen diyorsun ki, Kürtlerden uzak durarak yapalım, ben diyorum ki Kürtlerle içiçe yapalım.

K. Kalyon: Bugün; bir, Kürt Ulusal Hareketi karşısında bir eziklik, iki, buna yaslanarak kendini ifade etmek eğilimi vardır. Kürt hareketinin gerçek ihtiyacı da bu değildir.

Y.Küçük: : Kenan kardeşim, ben buradaki konuşulanlardan hiç de bir eziklik görmedim.

İ. Çaralan: Arkadaşlar bir kimlik bunalımından, ve marjinallikten ve PKK'nın baskısı altında bulunma gibi tanımlar kullandılar. Kanımca, politika olayları açıklama değil, değiştirme sanatı olarak algılanmalı ve Türkiye'deki devrimci hareketin olanakları ile birlikte değerlendirilmelidir. Bugün ülkemizde, tarihte hiç görülmedik bir sınıf hareketi var. Bu belki şu anda ekonomik bir muhtevada. Öte yandan, memurdan, çeşitli kent emekçilerine kadar uzanan, zaman zaman kırsal alanda da kendini gösteren hareketler sözkonusu. Burada devrimcilere düşen görev bu hareketlerle birleşmek. Bu birleşmenin aracı olabilir, legal bir çıkış. Ama arkadaşlar bir cephe açmak sorunu olarak ele alıyorlar. Aslında cephe açmak ayrı birşey. Bugün Türkiye'de solcular birleşirse, bunun bir cephe olacağı kanaatinde değilim. Cephe açmak, sınıf hareketiyle birleştiğimiz ölçüde başarabileceğimiz bir şeydir. Yükselen işçi sınıfı hareketiyle birleşen politikalarla ortaklık olması gerekir. Bunun barışçıl ve barışçıl olmayan biçimleri, gelişme seyri ve bizim oradaki etkimizle ilgilidir.

Bu durumda bugün, cephe yaratma ve demokratik bir halk cephesinin oluşturulması tartışması, kanımca herkes kendi varolan kişisel yetersiz konumundan baktığı için, Türkiye'de birşey yapılamaz, birşey olmuyor, Kürtler ise birşeyler yapıyor gibi bir psikoloji yaratıyor. Elbette Kürtler mücadele veriyor. Bunun Türkiye kanadı işçi sınıfı hareketi olmak durumunda. Bu sınıfsal hareketin üstüne oturmayan mücadele iki devrim hareketi birleştirme şansına sahip olamaz.

Aslında sol hareket marjinal değil. Önüne bugüne kadar sunulmamış olanaklar sunulmuş durumda. İşçilerle, emekçilerle birleşme şansı eskilere göre daha fazla. 70'lerde belki kamuoyuna çok şey yansıyordu, hareketlilik daha fazlaydı. Ama bunun sınıfsal dinamiği farklıydı. Bugün ise sınıfsal hareket kalıcı ve düzeni derinlemesine değiştirecek güçlere yönelmiş durumda. Bunu göremezsek 20 Ekim seçimleriyle Türkiye sağa kaydı gibi değerlendirmeler açıklayıcı olamaz. Türkiye sağa kaymadı. Tersine, sola kaymanın bütün olanaklarını hazırladı. Parlamentoda partilerin birbirilerinden farkı yok. Önlerine sunulan seçenek de bunlardan birisiydi. Son anketleri incelersek ANAP'ın oyu %12'den %25'e çıkıyor, SHP'nin oyu %14'ten % 29'a çıkıyor sonra %19'a düşüyor. Bu olağan birşey değil. Ülkedeki siyasal zeminin kayganlığının göstergesi. Bugün Doğu Avrupa'da da çok kaygan bir zemin var. Dün Lenin'in heykellerini yıkanlar, bugün meydanlara Lenin'in, Stalin'in posterleriyle çıkıyorlar. Bu, dünyadaki değişiklik istemini ortaya koyuyor. Türkiye'deki işçi hareketlerine bu açıdan bakmak lazım. Hiç değişmeyecek gibi düşünmemeliyiz.

Buradaki arkadaşlar genellikle sosyalist bir parti örgütlemekten sözediyorlar. Belki tam ifade etmiyorlar ama Türkiye'de çeşitli sol eğilimlerden gelen insanların birleşerek marksist bir parti oluşturabileceği görüşü var. Bence böyle bir marksist parti olmaz. Bugün, legal olarak sol hareketin bir cephe, blok partisi şeklinde birleşebileceği bir partinin olabileceği kanısındayım.

Y.Küçük: Burada oturan insanlar kendilerini marksist sayıyorlarsa ve senin söylediğin gibi işçi sınıfına da gidecekse bunların kuracağı parti niye marksist parti olmasın?

İ. Çaralan: Marksist olmakla, marksist saymak arasında fark var bence. Mesela, Ertuğrul çok kanatlı bir partiyi savunuyor, ben çok kanatlı bir marksist partinin olamayacağını düşünüyorum.

Bir de, Yalçın Hoca'nın bir ifadesi vardı, "Yakın zamanda savaşı düşünmeyen parti kendini yasal olarak ifade edebilir" diye. Kanımca bu, soruna farklı bir yaklaşım. Çünkü yasalar sorunu tümüyle değişken bir sorun. Halbuki düzene karşı örgütlenmek zorunda olan bir parti meşruiyeti yasalarda değil, doğrudan doğruya sınıf hareketinin kendisinde aramak zorundadır.

Y.Küçük: : Şimdi ben diyorum ki eğer biz silahlı mücadeleyi çok yakında yapacakmışız gibi konuşursak, birşey yapamayız. Ben burada, kendimizi ifade ediş biçimine vurgu yapmıştım, yoksa benimsediğimiz yöntemlere değil. 141-142'yi kaldırdılar, devlet bunla pek fazla ilgilenmiyor, devlet, "oynayın bunlarla" diyor. "Önemli olan bu işi silahla yapıyormusunuz, yapmıyor musunuz" diyor. "Ayrımı yaparım" diyor. "İlerde ciddi olursan zaten o zaman tıkarım" diyor, benim söylediğim o.

İ. Çaralan: Eşitsiz gelişme sözü sadece Kürdistan için geçerli değil, Türkiye için de geçerli olmak zorunda. Yarının ne getireceği, mücadelenin ne getireceğini şimdiden söylemek o kadar kolay değil. Bugün Kürdistan'da gelişen mücadelenin çok kısa bir dönem içinde Türkiye'de de kendi koşullarına özgün biçimler altında açığa vurmaması için hiçbir neden yok.

A. Hülya Özzümrüt: Devrimci çalışmada irade önemlidir, doğrudur. Ama, iradeden beklenen sonucu doğru programlanması belirler. Dergilerin azalan satışlarından sözedildi. Artık, apolitiklik olarak değil, de anti-politiklik olarak değerlendirmeyi gerektirecek veriler var. Amaç ve gerekliliklerle programlar arasında bir denge zorunludur. Bu anlamda da bugünkü amaçlarımızı, birlik açısından amaçlarımızı vadelere yaymak gerekiyor. Bizim önerimiz, önce beraberlik eğitimi de dediğimiz programlar belirlemek. ihtiyaçlara göre belli birikimler oluşturalım. Beraberlik her alanda değerlendirilmeli. Sosyalistlerin birliğinin ve-

receği güvenin bir anlamda ilerleme sağlayabileceğini belirtti bir arkadaş. Bu bir anlamda doğru ama, yürümeyen bir sosyalist birlik belli olumsuzluklar yaratır.

Ortak 1 Mayıs önerisi bence güzel bir öneri. Önümüze bu tarz programlar koymalıyız. Daha sıcak alanlarda da ortak cephenin adımlarını şimdiden atmaya çalışalım.

Kürt düşmanlığı dalgasına da değinmek istiyorum. Türkiye hareketlerinin Kürt düşmanlığını engelleme mücadelesi Türkiye'de devrim mücadelesini yükseltmek şeklinde ele alınmalı.

Devrimci bir parti tartışmasında, HEP deneyimini daha iyi incelemek gerekiyor. Kürdistan sözcüğünü daha iyi anlamak gerekiyor. 84 öncesinde Kürdistan'da legal bir açılım ne anlam taşıyabiliyordu ise, bugün, Türkiye'de legal bir sosyalist parti de benzer anlamlar taşıyor. Bu konuda çok fazla aceleci olmamak gerekiyor.

E. Yağmurdereli: Birlik konusunda görüşlerimizi söylemek üzere buraya geldik. Yasal Partinin ne gibi bir işlev görebileceğini tartışırken de, doğal olarak, bugün güncel politikaları çok sıkça geçtiği için HEP konusunda görüşlerimizi ifade etme şansına kavuştuk. Bu noktada özellikle yasallık, sadece devletin sunduğu yasal çerçeveler içinde mücadele etmek suretiyle birliğe giden yolu açmak anlamında kullanılıyorsa, bu konuyu en azından felsefi anlamında gözden geçirmek gerekiyor. Yasallığı, meşruiyet temelinde kazanılmış bir imkan olarak düşünmek gerekiyor. Ve HEP'i de bu bakımdan değerlendirdiğimiz zaman, gerçek olan yaklaşım hatlarını da daha iyi anlamak imkanı ortaya çıkıyor. HEP kendiliğinden ortaya çıkmış birşey değil. Daha önce de Türkiye Solunda yasal parti çalışmaları oldu ve kitleselleşme noktasında arzulanan yere gelemedikleri görüldü. Oysa HEP, Kürdistan'da yaratılmış olan ve giderek gelişmekte olan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'nin ortaya çıkardığı bir imkan olarak önümüzde duruyor. Dolayısıyla Kürdistan'da gelişmekte olan mücadele, giderek kendi meşruiyetini kazandığı ölçüde ve devleti de kendi yasallığı ile birlikte gayrimeşru zeminlere ittiği ölçüde yasallık kazanıyor. Bu nedenle HEP'in önümüze getirdiği imkan, oradaki mücadelenin yarattığı bir imkandır. Bu bakımdan da, eşitsiz gelişme burda tam anlamını buluyor. Yani Türkiye solu kitleselleşemediği ve meşruiyetini yükseltemediği için, bu yasallığı kullanma şansından da uzak duruyor bugün, HEP'i eşitsiz gelişmenin bir ürünü olarak değerlendiriyorum ve sunduğu imkanlardan yararlanmanın da mümkün olduğunu düşünüyorum. Bu imkanlar azımsanacak imkanlar değil. En azından Kürdistan'daki hareketle bağ kuracak ve HEP'i bir Kürt partisi olmaktan çıkaracak, şovenizmi geriletecektir, öte yandan, elbette Türkiye devriminin ihtiyacı kendi mücadelesini geliştirmek ve devletin yarattığı şiddeti bertaraf edebilecek eşit ölçüdeki bir şiddeti oluşturabilmenin yollarını açmaktadır. Bunun için de elbette yasal bir araca da ihtiyaç vardır ama bu yasal aracın da, devletin sunduğu yasallık olmaması gerektiğini düşünüyorum. Bu meşru temelde gelişecek olan kitle hareketinin, emekçi sınıf hareketinin ve Türkiye sosyalist hareketinin yarattığı yasallık olmak zorundadır ve bu yasallık, Kürt hareketinin kazandığı yasallıkla karşılaştırıldığında daha geri planda durduğu için HEP'i konuşmak durumunda kalıyoruz. Ama sonuçta, güncel politikaların ihtiyaçları bakımından HEP'in hem Türkiye devrimcileri arasındaki ilişkileri düzenlemekte yardımcı olabileceğini, aynı zamanda da Kürdistan devrimiyle Türkiye devrimi arasındaki bağları kurmakta yardımcı olabileceğini düşündüğüm için bugünkü şartlar bakımından iyi değerlendirilmesi gereken ve desteklenmesi gereken bir imkan olduğunu düşünüyorum.

Y.Küçük: : Çok yararlı bir toplantı oldu. Açık hareketi hızlandırma çok kuvvetli bir eğilim olarak ortaya çıktı. HEP'in çağrısını değerlendirmek de güçlü bir eğilim olarak belirdi. Bazı arkadaşlarımızda ayrı bir imkan da araştırılmalıdır görüşü var. Bunu savunanlar da HEP'in de olabileceğini söyledi. Görebildiğim, bu görüşü savunanlarda iki eğilim var. Çok ciddi nedenlerle ayrı bir parti savunabiliyorlar. Bir kısmı da bir direniş ortağı olarak düşünüyorlar. Katıldığınız için hepinize teşekkür ederim. ■

SEFALET VE MERKEZ

TÜRKİYE, artık bir sefalet coğrafyasıdır.
HENÜZ buluğuna ermemiş erkek fahişeler için ayrı sinemaların olduğu haber veriliyor.
BÜYÜK kentlerin ana caddeleri fahişe genç kızların iş yeri olmuştur.
HERGÜN bir cinsel ya da mali skandal açıklanıyor: İnsanlar, ahlaksızlıklar karşısında duyarlılığını yitiriyor.
HOLDİNGLER ise meyhaneciliğe başladılar. Türkiye'nin en büyük zenginleri otel, meyhane ve benzerlerini işletiyorlar.
EKSHİBİSYONİZM cinselliği sergilemektedir. Zenginler, artık Türkiye'de her yanlarını ve korkusuzca sergileme yarışına düştüler. Türkiye, görgüsüzlükte, lükste ve israfta, yirminci yüzyıl başındaki Amerika'yı hatırlatıyor. Yirminci yüzyıl başı Amerika'sında görgüsüz zenginlerin bin dolarla sigaralarını yaktıkları yazılıyor. Şimdi Türkiye'de büyük zenginlik ve daha da önemlisi zenginlerin her türlü sergiciliği birarada yaşanıyor.
SEFALETİN coğrafyası, Türkiye'dir.
DEVRİMCİ hareketliliğin de merkezi Türkiye'ye kayıyor. Türkiye, her türlü çelişkinin, gençliğinin ve hamlığının yaşandığı bir ülkedir.
MARKSİZMİN merkezinin de Türkiye'ye kayması kaçınılmaz görünüyor.
TEORİNİN devrimcileşmesi ile devrimci hareketlilik aynı coğrafyanın tarihidir. Türkiye marksizme dayalı bir devrimci teorinin bütün koşullarına sahip görünüyor.
İNTERREGNUM: Yaşanan budur. İki devrimci ve teorik düzen arasına bir zaman girmiştir. Bugün yirmi iki yaşında olanlar 1980 yıllarında on yaşındadırlar. Sansür, baskı, hareketsizlik, 1980 öncesi devrimci düzen ve teorik yapı ile bundan sonrakiler arasına bir zaman koymuştur. Yeni devrimci düzen ve teorik yapı, eskisinin devamı ve ürünü olacaktır; ancak eskisinin aynı olması imkansızdır.
LENİNİZM ve marksizm adına, 1960 yılının söyleminde kalmak, Türkiye'nin yeni devrimci yapı ve teorik düzeninde küçük bir tekke olmayı kabul etmek demektir. Hem yaşama ve hem de yeni kuşaklara anlatılma şansı taşımıyor.
SORUNLAR ve interregnum, leninizme bile yeniden bakmayı zorluyor ve bunun imkanlarını yaratıyor. Bu bir. İkincisi, 1980 yılında on yaşında olanın, eylülizm öncesi ve eylülist darbenin yarattığı korkuyu bilmesi imkansızdır; diğer kuşakların ise korku ya içlerindedir ya da dışlarında kalıyor. Üçüncüsü, mücadele etmeyen korkuyu atamıyor.
MÜCADELENİN içinde olanlar ve böylece korkusuzluğu yakalayanlar için leninizm, 1914 yılında hem yeni, hem de bütün karşıtlarına karşı başarılıdır. Birinci savaşla birlikte belki de leninizm hem yeniden doğmuş ve hem de kendi karşısındaki sağ ve geri akımlara karşı sağlam bir galibiyet imkanını elde etmiştir. Bu Lenin'in girilen savaşta, Rusya'nın yenilgisini açıklıkla istemesiyle gerçekleştirmiştir.
RUSYA'NIN yenilmesini istemek Rusya gericiliğini alt etmenin bir yolu olarak ortaya çıkmıştır ve Trotskiy, burada, Lenin'e katıldığı için bir mutlu mücadelede yaşayabilmiştir.
TÜRK gericiliğinin yenilmesini istemek, devrimci marksizmin hem olmazsa olmazı ve hem de turnusol kağıdıdır. Şimdi Türkiye devrimciliği ve merkez marksizm, büyük bir dar yoldan geçmek üzeredir: Bunun arkası açıktır.
GERİCİLİK, şimdi Türkiye'de, uzlaşmacılık ile bir detant sağlayarak, uzlaşmacılığa büyük bir rüşvet vererek, büyük bir taarruza hazırlandığı haberini vermektedir. Bu taarruzda, Türk gericiliğinin yenilmesini istemek, bugün Türkiye'de leninist olmanın tek koşuludur.
YOKSUL insanı, içine itildiği sefalet ve ahlaksızlık çukurundan kurtarmanın, bunu yaparken devrimci marksizmin merkezi olabilmenin ve buradan, güçle ve inançla marksizme yeni devrimci alanlar açmanın yolu budur.
HALKLARINA sefalet ve ahlaksızlıktan başka hiçbir vaadi olmayan Türk gericiliğini yenmek, şimdi yeni bir dünyanın bütün kapılarını açacak bir anahtardır. Devrimci; bu anahtarı görebilen, tutan ve kullanabilen kimsedir.